

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV FINANCÍ

INSTITUTE OF FINANCES

DAŇOVÉ A ÚČETNÍ ASPEKTY CRYPTOMĚNOVÝCH OPERACÍ

TAX AND ACCOUNTING ASPECTS OF CRYPTOCURRENCY OPERATIONS

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Ladislav Novotný

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. Pavel Svirák, Ph.D.

BRNO 2020

Zadání diplomové práce

Ústav:	Ústav financí
Student:	Bc. Ladislav Novotný
Studijní program:	Ekonomika a management
Studijní obor:	Účetnictví a finanční řízení podniku
Vedoucí práce:	Ing. Pavel Svirák, Ph.D.
Akademický rok:	2019/20

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává diplomovou práci s názvem:

Daňové a účetní aspekty cryptoměnových operací

Charakteristika problematiky úkolu:

Úvod
Vymezení problému a cíle práce
Teoretická východiska práce
Analýza problému a současné situace
Vlastní návrhy řešení, přínos návrhů řešení
Závěr
Seznam použité literatury
Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Zjištění současného stavu poznání v oboru, praktická aplikace ve vazbě na téma práce a návazná návrhová tvorba a zhodnocení navrhovaných řešení vč. stanovení optimálního výstupu řešeného problému.

Základní literární prameny:

MARTINÁK, Tomáš. Bezhotovostní peníze versus elektronické peníze. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, 2015. ISBN 978-8087382-74-5.

VYCHOPEŇ, Jiří. Daň z příjmů 2019. Výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1. 4. 2019. 15. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. 576 s. ISBN 978-80-7598-326-8.

STROUHAL, Jiří a kol. Účetnictví podnikatelů 2019. Výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1. 1. 2019. 16. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. 548 s. ISBN 978-80-7598-271-1.

HUJOVÁ, Gabriela (ed.). Zkušenosti s virtuálními měnami - Bitcoin měna budoucnosti? Sborník z konference. Praha, 26. března 2014. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky, ekonomiky a práva, 2014. ISBN 978-80-86847-71-9.

STROUKAL, Dominik a Jan SKALICKÝ. Bitcoin a jiné kryptoměny budoucnosti: historie, ekonomie a technologie kryptoměn. 2. rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. ISBN 978-80-271-0-42-1.

Termín odevzdání diplomové práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2019/20

V Brně dne 29.2.2020

L. S.

---

doc. Ing. Vojtěch Bartoš, Ph.D.
ředitel

---

doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
děkan

Abstrakt

Tato práce se zabývá charakteristikou účetní a daňové problematiky cryptoměnových operací – kryptoměn. Práce charakterizuje vlastnosti a principy fungování kryptoměn. Dále podrobně popisuje právní, účetní a daňovou problematiku kryptoměn a cryptoměnových operací. Zaměřuje se na specifika účetní problematiky jako vykazování kryptoměn, ocenění a evidence v účetnictví, specifika při dani z přidané hodnoty, zdanění příjmů z cryptoměnových operací a další. Práce na základě zjištěných poznatků vymezuje problematiku kryptoměn a cryptoměnových operací včetně vykazování a doporučení převážně v účetních a daňových oblastech. Na základě toho jsou vytvořeny modelové příklady cryptoměnových operací.

Klíčová slova

Kryptoměny, cryptoměnové operace, daňová a účetní problematika.

Abstract

This work deals with the characteristics of accounting and tax issues of cryptocurrency operations - cryptocurrencies. The work characterizes the properties and principles of cryptocurrency. It also describes in detail the legal, accounting and tax issues of cryptocurrencies and cryptocurrency operations. It focuses on the specifics of accounting issues such as cryptocurrency reporting, valuation and accounting records, specifics of value added tax, taxation of income from cryptocurrency operations and more. Based on the findings, the work defines the issue of cryptocurrencies and cryptocurrency operations, including reporting, and defines recommendations mainly in accounting and tax areas. Based on this, model examples of cryptocurrency operations are created.

Keywords

Cryptocurrencies, cryptocurrency operations, tax and accounting issues.

Bibliografická citace

NOVOTNÝ, Ladislav. *Daňové a účetní aspekty cryptoměnových operací* [online]. Brno, 2020 [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/studenti/zav-prace/detail/127674>. Diplomová práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav financí, s. 125. Vedoucí práce Pavel Svirák.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je původní a zpracoval jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušil autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 11. května 2020

---

podpis studenta

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce Ing. Pavlu Svirákovi, Ph.D za cenné rady při zpracování této diplomové práce. Také chci poděkovat mé rodině a blízkým, kteří mě podporovali.

OBSAH

ÚVOD	11
1 CÍL A METODIKA PRÁCE	13
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE.....	15
2.1 Peníze a kryptoměny	15
2.1.1 Definice kryptoměny	16
2.1.2 Vlastnosti kryptoměn	17
2.1.3 Výhody a nevýhody kryptoměn	18
2.2 Historie a současnost kryptoměn.....	19
2.3 Jak fungují kryptoměny.....	21
2.3.1 Asymetrická kryptografie a bitcoinova adresa	21
2.3.2 Průběh bitcoinové transakce.....	22
2.3.3 Blockchain „účetní kniha“	24
2.3.4 Těžba kryptoměn.....	25
2.3.5 Hodnota bitcoinu a vzácnost	27
2.3.6 Halving – půlení kryptoměn.....	29
2.3.7 Mining pool – sdružení těžařů.....	30
2.3.8 Uchovávání kryptoměn	31
2.4 Druhy kryptoměn	31
2.4.1 Kryptoměnové forky	32
2.4.2 ICO a tokeny	32
2.5 Tržní cena a kapitalizace kryptoměn.....	34
3 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU	36
3.1 Právní úprava kryptoměn v tuzemsku	36
3.1.1 AML a kryptoměny	37
3.1.2 Stanovisko ČNB o Obchodování s bitcoiny	40

3.1.3	Stanovisko Ministerstva financí České republiky	42
3.1.4	Stanovisko Finanční správy.....	43
3.2	Kryptoměny podle IFRS	44
3.2.1	Povaha kryptoaktiv jako nehmotný majetek	46
3.2.2	Finanční aktivum a peníze.....	47
3.2.3	Kryptoaktiva jako zásoby	48
3.2.4	Těžba kryptoaktiv	48
3.2.5	Spolupráce při těžbě v poolu	49
3.2.6	Platba za zboží a služby – nepeněžní směna	50
3.2.7	Leasing	50
3.3	Účetní aspekty kryptoměn.....	51
3.3.1	Vykazování kryptoměn v rozvaze	52
3.3.2	Inventarizace kryptoměn a účetní závěrka	54
3.3.3	Tvorba opravných položek u kryptoměn.....	55
3.3.4	Oceňování kryptoměn	56
3.3.5	Účtování kryptoměn	57
3.3.6	Interní předpis o účtování kryptoměn	59
3.3.7	Účetnictví a spolky.....	59
3.4	Daňové aspekty kryptoměn	61
3.4.1	Daň z příjmů právnických osob.....	61
3.4.2	Veřejně prospěšný poplatník	62
3.4.3	Daň z příjmů fyzických osob.....	66
3.5	Elektronická evidence tržeb	71
3.5.1	Spolek a EET.....	72
3.6	Daň z přidané hodnoty	73
3.6.1	Směna kryptoměn.....	74

3.6.2	Těžba kryptoměn.....	75
3.6.3	Prodej zboží a služeb za kryptoměny	76
3.6.4	Ručení.....	76
3.6.5	Spolek a plátce DPH.....	77
4	VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ.....	79
4.1	Navrhované doporučení ke kryptoměnám	79
4.1.1	Účtování kryptoměn	80
4.1.2	Vykazování kryptoměn dle IFRS	90
4.1.3	Doporučené řešení u kryptoměn z hlediska daně z příjmů	91
4.1.4	Doporučené řešení kryptoměn z hlediska DPH	94
4.1.5	Doporučení z hlediska EET	95
4.1.6	Doporučení v oblasti AML u kryptoměn	96
4.2	Komparační analýzy daňových dopadů kryptoměn	97
4.2.1	Fyzické osoby.....	97
4.2.2	Spolek.....	100
4.3	Účtování cryptoměnových operací na modelových příkladech	103
4.3.1	Platba na místě při předávce zboží v kamenné prodejně.....	103
4.3.2	Prodej zboží z e-shopu platbou bitcoinem přes platební bránu.....	105
4.3.3	Směna bitcoinu v kryptosměnárně	106
	Závěr.....	108
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	110
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ	115
	SEZNAM GRAFŮ	117
	SEZNAM OBRÁZKŮ	118
	SEZNAM TABULEK.....	119
	SEZNAM PŘÍLOH	121

ÚVOD

Kryptoměny a další virtuální aktiva jsou v posledních letech poměrně již známé a medializované. Dříve byla spíše novinkou a znali ji pouze technologičtí nadšenci. Kryptoměny získali svoji pozornost díky rostoucí popularitě a hlavně zhodnocení, tedy nárůstem ceny konkrétně bitcoinu. Zvýšený zájem pak byl zaznamenán i u nás, nicméně právní úprava kryptoměn nebyla nikde zcela a jednoznačně upravena. Proto se začaly objevovat otázky v oblasti účetnictví a daní, na které se snažili odpovědět široká veřejnost a vedly se různé diskuze včetně všemožných článků na toto téma.

Z tohoto důvodu je toto téma stále aktuální, a ne vždy zcela jednoznačné a v některých případech se názory odlišují. Proto si autor práce zvolil téma cryptoměnových operací, které souvisejí s kryptoměnami, ať už z účetního nebo daňového hlediska. Na toto téma dopadají i další zákony včetně zákona o praní špinavých peněz, který na kryptoměny nezapomíná a poměrně silně začal regulovat tuto oblast a dožaduje se vyšší právní kontroly nad touto oblastí.

Práce se zabývá relevantními zákony o kryptoměnách, které na ně doléhají a v této oblasti je najít správná východiska na jednotlivé účetní a daňové případy související s cryptoměnovými operacemi.

První část práce je teoretická a zabývá se vymezením kryptoměn a její základní charakteristikou, která je nezbytná pro další pochopení a následnou analýzu včetně návrhů této práce. Je zde popsán princip fungování kryptoměn na tzv. blockchainu, dále popsáno o dalších kryptoaktivech, kterých za tu dobu vzniklo nepřeberné množství s různou tržní kapitalizací. Také je zde popsán princip, proč je bitcoin tak populární a má smysl řešit účetní a daňové otázky i do budoucna.

Druhá část práce se zabývá analýzou, která podrobuje zákony analýze týkajících se kryptoměn v oblasti daní a účetnictví včetně zákona o praní špinavých peněz. V otázce kryptoměn a neúplné právní úpravě je potřeba se opírat i o stanoviska Ministerstva financí či ČNB, v oblasti účetnictví je nutné analyzovat zákon o účetnictví včetně vyhlášky. Dále je zde řešena problematika DPH, která je v určitých případech vysvětlena až judikaturou EU. K zodpovězení dílčích otázek je tak nutné analyzovat zákon o dani z příjmů, zákon o DPH, zákon o evidenci tržeb.

Poslední část práce stanovuje souhrn doporučení v jednotlivých právních, daňových a účetních oblastech, které mohou využít fyzické i právnické subjekty včetně komparační analýzy vybraných daňových subjektů. Následně proběhne demonstrace cryptoměnových operací na modelových příkladech.

1 CÍL A METODIKA PRÁCE

Hlavním cílem této diplomové práce je na základě vymezených daňových a účetních aspektů cryptoměnových operací – kryptoměnami a provedené analýzy a syntézy zjištěných poznatků o kryptoměnách, zformulovat navrhované doporučení v jednotlivých oblastech pro řešení problematiky cryptoměnových operací.

Pro dosažení hlavního cíle práce jsou stanoveny následující dílčí cíle:

- definice a charakteristika základních vlastností kryptoměn,
- analýza právních předpisů související v oblasti účetnictví a zdanění cryptoměnových operací,
- návrh řešení v podobě doporučení v jednotlivých dílčích oblastech pro řešení problematiky cryptoměnových operací a vymezení hlavních účetních a daňových změn týkajících se kryptoměn a demonstrace na modelových příkladech.

K dosažení uvedeného hlavního cíle a dílčích cílů jsou v práci aplikovány následující metody: analýzy, deskripce, komparace zjištěných poznatků, syntéza a dotazování, a to v jednotlivých částech práce.

V první části práce je pro dosažení prvního dílčího cíle použita zejména metoda deskripce. V první kapitole práce jsou popsány základní vlastnosti kryptoměn včetně principů, jakým způsobem kryptoměny fungují.

V druhé části této práce je pro dosažení druhého dílčího cíle aplikována převážně metoda analýzy, komparace a syntézy. V této části jsou analyzovány tuzemské právní předpisy, které souvisejí s účetní a daňovou problematikou kryptoměn v České republice, mezi které patří zákon o dani z příjmů, zákon o dani z přidané hodnoty, zákon o účetnictví, a další relevantní právní předpisy související s cryptoměnovými operacemi. Dále proběhne analýza mezinárodních účetních standardů a možnosti vykazování kryptoměn v těchto standardech.

V navrhované části pak proběhne aplikace zjištěných poznatků na konkrétní cryptoměnové operace. V této části tak vznikne souhrn doporučení na základě analýzy na jednotlivé právní předpisy, účetní a daňové předpisy a následně na modelových příkladech zobrazeny vybrané cryptoměnové operace v oblasti účetnictví a daní včetně související regulace.

Základní prameny pro zpracování diplomové práce je odborná literatura, periodika a aktuální právní předpisy české legislativy, Evropské unie (směrnice a judikáty) a mezinárodních účetních standardů, doplněné o interpretaci Výboru k IFRS o kryptoměnách. Zjištěné poznatky jsou také čerpány z internetových pramenů s cílem zachytit aktuální vývoj a související informace z odborných, účetních, auditních a daňových portálů. Dalším zdrojem jsou odborné přednášky o kryptoměnách. Vzhledem ke stálé absenci jednoznačné právní úpravy o kryptoměnách je čerpáno tak z nezávazných stanovisek a doporučení dozorových a kontrolních orgánů.

Vzhledem k šíři problematiky je část práce zaměřena na kryptoměny, konkrétně bitcoin a souvisejících cryptoměnových operací. Bitcoin byl vybrán z důvodu povaze kryptoměn a nejčastěji používanou kryptoměnou u nás a ve světě vzhledem k její současné hodnotě, která je popsána v teoretické části a využitelnosti.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

Tato kapitola se zabývá teoretickou částí diplomové práce. Konkrétně popisuje vlastnosti a základní principy kryptoměn a způsoby, jak lze kryptoměny uchovávat. Dále se zabývá rozdíly mezi kryptoměnami a penězi, druhy kryptoměn a jak vlastně fungují kryptoměny. Poslední část obsahuje přehled největších kryptoměn dle tržní kapitalizace s grafickým zobrazením.

2.1 Peníze a kryptoměny

Kam zařadit kryptoměny je problematické a nelze je úplně považovat za peníze. V ekonomické teorii jsou peníze považovány za aktiva, které slouží při směně a platbách. Dále peníze vyjadřují hodnotu zboží či služeb a jsou považovány za uchovatele hodnoty¹. Peníze se také označují jako zúčtovací jednotka. Jinak řečeno odlišné statky jako práce a kapitál lze ocenit v penězích, které následně slouží jako zúčtovací jednotka. Peníze tak usnadňují ocenění. Z výše uvedené je patrné, že tři základní funkce peněz jsou:

- prostředek směny,
- zúčtovací jednotka,
- nositel a prostředek uchování hodnoty².

Někteří ekonomové rozšiřují tuto základní skladbu a čtvrtou funkci peněz označují jako platební prostředek, který plyne z použití peněz jako prostředek směny, kde dochází k umoření dluhu. Klíčovou vlastností peněz, oproti jiným finančním aktivům nebo hmotným statkům, se považuje již zmíněný prostředek směny, který zprostředkovává směnné transakce na trhu mezi ekonomickými subjekty a slouží jako součást finančního systému. Tím se redukuje náklady nutné k uskutečnění směnných transakcí oproti barterovým dohodám³.

---

¹ EISENREICH, J., KUNDRÁTOVÁ P. *Právní aspekty kryptoměn*, 2018, s. 122 – 123.

² BAKEŠ, M. a kol. *Finanční právo*, 2012, s. 336 – 337.

³ HUJOVÁ, G (ed.). *Zkušenosti s virtuálními měnami – Bitcoin měna budoucnosti?*, s. 6 - 7.

⁴ POLOUČEK, S. a kol. *Peníze, banky, finanční trhy*, 2009, s. 40.

Dále je důležité rozlišovat pojmy peníze a měna. Měna je podmnožinou peněz a má určitou formu. Formy peněz jsou v současnosti běžně známé a existují jako hotovostní nebo bezhotovostní forma².

2.1.1 Definice kryptoměny

Definicí kryptoměn je hned několik. Kryptoměny jsou považovány jako digitální měna, a dokonce někteří autoři považují kryptoměny jako nový druh peněz. Dále lze vyjádřit kryptoměny jako elektronicky vytvořená a zároveň jsou také elektronicky uchovatelné v tzv. elektronických peněženkách. Kryptoměny jsou tak odlišné od klasické měny, která je uchovávaná navíc ve formě hotovosti⁵.

Další odborný názor na kryptoměny je takový, že kryptoměny nejsou obecně chápány jako prostředek směny⁶. Jiní autoři uvádějí, že kryptoměny jsou digitální měnou, která je postavená na kryptografii a využívá kryptografické prostředky pro potvrzení transakcí a následným převodům peněžních prostředků⁷.

Podle Banky pro mezinárodní vypořádání (Bank for International Settlement – dále jen BIS) se kryptoměny skládají ze tří základních prvků, a to protokolu, který specifikuje jak účastníci mohou obchodovat, dále účetní knihu tzv. „blockchain“ uchováající veškerou historii transakcí a decentralizovaná síť účastníků, která aktualizuje, ukládá a čte účetní knihu transakcí podle pravidel protokolu. Kryptoměny mají také podle BIS tři klíčové vlastnosti. První vlastností kryptoměn je, že jsou digitální a snaží se být snadnou metodou placení spoléhající se na kryptografii, která zabraňuje podvodům a paděláním. Za druhé nikdo nenese odpovědnost a její hodnota vychází pouze z očekávání, že bude i nadále přijímána ostatními. Poslední vlastností je, že umožňují kryptoměny digitální výměnu typu peer-to-peer. Komunikace tak probíhá v síti přímo mezi uzly bez serveru⁸.

---

⁵ STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*, s. 24 – 25.

⁶ EISENREICH, J., KUNDRÁTOVÁ P. *Právní aspekty kryptoměn*, 2018, s. 122.

⁷ Possible State Approaches to Cryptocurrencies. *Journal of Systems Integration* [online]. 2018 [cit. 2019-11-12], s. 1.

⁸ Cryptocurrencies: looking beyond the hype. *BIS.org* [online]. 17. 7. 2018. [cit. 2019-12-02].

2.1.2 Vlastnosti kryptoměn

Vlastností kryptoměn je hned několik a v některých případech se silně odlišují od peněz, které jsou stabilní, řídit je určená instituce nebo jsou uchovatelem hodnoty. Naproti tomu mezi vlastnosti kryptoměn se řadí:

- absolutní decentralizaci měny – neexistuje instituce, která by řídila a uměle navyšovala kryptoměny,
- celosvětová působnost – technicky je možné zasílat kryptoměny odkudkoliv a příjemcem může být kdokoliv,
- nízké transakční poplatky (nemusí být pravidlem),
- anonymita – transakce probíhají skrze síť adres, které se vyznačují jako stanovený počet znaků z písmen a číslic, ze kterého vznikne řetězec bez osobních údajů,
- chybějící prostředník – neexistují komerční banky ani jiné finanční instituce zajišťující transakce⁹.

Mezi další specifické vlastnosti kryptoměn se řadí opatření proti duplicitním transakcím. Není tedy možné, aby jeden klient zneužil situace a zaslal stejnou transakci (kryptoměny) dvou různým uživatelům. Poslední vlastností kryptoměn je neumožněná manipulace z již proběhlou transakci, která je zapsána v blokchainu¹⁰.

Nejvíce zajímavou a někdy opíjenou vlastností u kryptoměn je ta, že vlastnictví kryptoměn lze prokázat pouze kryptograficky. Díky tomu nelze vlastnictví prokázat pomocí osobních údajů, ale pouze na základě soukromého a veřejného klíče. Proto je v některých případech velmi těžké a někdy až nemožné dohledat původního majitele. Bitcoin je spíše „pseudoanonymní“, protože veškeré transakce jsou zpětně dohledatelné v účetní knize blockchain. Pokud by uživatel chtěl úplnou anonymitu, musel by využít kryptoměnu monero. Vysoká míra anonymity pak nahrává podvodům a další trestné činnosti¹⁰.

---

⁹ MARTINÁK T. *Bezhotovostní peníze versus elektronické peníze*. 2015 s. 55 – 56.

¹⁰ LÁNSKÝ JAN, 2018. *Possible State Approaches to Cryptocurrencies*. Journal of Systems Integration [online]. 9(1), 19-31 [cit. 2019-11-12]. 2018, s. 1 - 2.

2.1.3 Výhody a nevýhody kryptoměn

Výhody a nevýhody kryptoměn pak plynou ze samotných vlastností, které jsou specifické oproti běžným penězům. Databáze Bitcoin je transparentní, protože veškeré vytvořené transakce jsou zapsány do blockchainu a jsou veřejně přístupné. Další výhodou může být i anonymita, v případě bitcoinu spíše „pseudoanonymní“. Kryptoměny pak podporují mikroplatby a mají také nízké transakční poplatky. V případě bitcoinu nemusí být pravidlem. Poslední výhodou pak může být i jistá míra svobody, kdy centrální banky neurčují pravidla a zapojit se pak může každý a to dobrovolně. Kryptoměny jsou tak vytvářeny zcela nezávisle a její hodnota je tak závislá pouze na tržní poptávce. Bitcoin tak nepodléhá inflaci a má spíše deflační charakter, protože je přesně daný počet mincí¹¹. Nevýhody jsou již všeobecně známé a medializované a tím je hlavně vysoká volatilita kryptoměn oproti běžným měnám jako dolar nebo euro. Kurzy kryptoměn jsou pak někdy opravdu jako na houpačce a jsou tvořeny řadou spekulativních bublin, které pak zamávají s tržní cenou, a to obzvláště u bitcoinu. Další nevýhodou je nedůvěra institucí a veřejností včetně různých restrikcí nebo úplných omezení u kryptoměn. Z toho plyne další nevýhoda a ta je nevyužitelnost. Pokud veřejností nejsou všeobecně přijímané kryptoměny, pak ztrácí i na samotné hodnotě¹¹.

Poslední diskutabilní otázku tvoří bezpečnost kryptoměn. Pokud uživatel dodržuje bezpečnostní opatření, není možné je odcizit. V opačném případě, pak existuje riziko ztráty nebo odcizení privátního klíče. Teoreticky také existuje riziko dvojí útraty, ale ta je technicky vyřešená. Celkový souhrn výhod a nevýhod je pak v následující tabulce¹¹.

Tabulka 1: Přehled výhod a nevýhod kryptoměn¹¹

Výhody	Nevýhody
Anonymní, případně „pseudoanonymní“	Vysoká volatilita
Svoboda a transparentnost	Vyšší míra nedůvěry mezi institucemi a veřejností
Bezpečné (při dodržování pravidel)	Nevyužitelnost
Nízké transakční poplatky a mikroplatby	Ztráta nebo odcizení privátního klíče
Deflační charakter	

¹¹ Vlastnosti btc, výhody i nevýhody. *Btctip.cz* [online]. 21. 3. 2014. [cit. 2019-12-02].

2.2 Historie a současnost kryptoměn

Než začaly existovat kryptoměny, tak dříve existovaly projekty jako E-gold (1996), Liberty Dollar (1998), které mohly být inspirací pro dnešní virtuálních měny. Projekty se snažily řešit problémy dnešního bankovníctví (např. nižší transakční náklady, vyšší anonymita), nicméně nedosáhly takových úspěchů jako Bitcoin. Některé společnosti jako Visa či MasterCard se snažili vymyslet nové platební systémy, které ale brzy skončily a zůstali tak u tradičního bankovníctví. Vznikly ale platební systémy např. PayPal¹².

Oficiální vznik kryptoměn však byl až v roce 2008 a to v podobě Bitcoin. Kryptoměnu vytvořil anonymní vývojář pod pseudonymem Satoshi Nakamoto. Není zcela jasné, kdo je opravdový tvůrce a spekuluje se i nad tím, že sofistikovanou technologii Bitcoin nevytvořil jedinec nýbrž skupina lidí¹³.

V roce 2009 byla technologie Bitcoin oficiálně spuštěna a začala fungovat na decentralizované síti. Měna systému se označuje jako bitcoin (označení jako u jiných fiat měn např. dolar) nebo pod zkratkou BTC. Hlavní myšlenka spočívala vytvořit kryptoměnu tak aby fungovala transparentně, a kterou řídí počítačový algoritmus bez žádného vlivu na institucích či vlády. Systém kryptoměn je vytvořený na silné kryptografii veřejného a soukromého klíče s velkou mírou svobody. Díky tomu si tak mohou uživatelé zasílat bezpečně virtuální peníze, uchovávat kryptoměny v elektronických peněženkách, a to bez dohledu centrální banky. Ověření transakcí a těžení kryptoměn pak zajišťují počítače těžařů po celém světě, kteří za vypůjčení výpočetního výkonu získávají kryptoměny¹⁴.

O dva roky později začaly vznikat nové kryptoměny postavené na technologii Bitcoin, který je „open-source“ a zdrojový kód je tak volně dostupný. Vznikly tak další kryptoměny založené na Bitcoin kódu jako Ethereum, Dobecoin, monero atd. Kromě kryptoměn začaly vznikat i tzv. „ICO“ primární úpisy digitálních mincí¹⁴.

---

¹² STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*, s. 29 – 31.

¹³ STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*, s. 24 – 25.

¹⁴ STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*, s. 20.

Rostoucí popularita však začala lákat zloděje. Vznikly první kryptokrádeže a v roce 2012 bylo odcizeno kryptozloději přes 50 tisíc bitcoinů. Větší krádež byla pak v roce 2018, kdy byly odcizeny z burzy kryptoměny v hodnotě téměř 10 miliard korun. Začaly vznikat první regulace kryptoměn včetně zákazů obchodovat s kryptoměnami¹⁵.

V roce 2013 se již pomocí kryptoměn dalo zaplatit různé služby jako oběd v restauraci, taxík apod. Vedle toho rostl také hazard bez regulace a zdanění, který záměrně využíval bitcoiny¹⁶. Ještě v roce 2013 dosahovala hodnota bitcoinu přibližně 65 dolarů a tržní kapitalizace bitcoinu překročila 1 miliardu. Postupem času však začaly vznikat spekulativní bubliny a v roce 2014 dosáhla tržní kapitalizace bitcoinu 14 miliard dolarů. Bitcoin tak rostl o 2000 % oproti předchozí hodnotě. Cena se tehdy pohybovala od 100 do 266 dolarů. Poté začal bitcoin využit i tzv. Silk Road na distribuci drog apod¹⁷.

V roce 2014 a 2015 se již bitcoin rekordně pohyboval v rozmezí 800 až 1163 dolarů. Opravdu největší událostí bitcoinu byl rok 2017. Ještě v roce 2016 se cena jednoho bitcoinu pohybovala okolo 400 dolarů a poté začala strmě růst, až se do konce roku více než zdvojnásobila. Obrovský nárůst nastal v roce 2017 a z 1000 dolarů se cena vyšplhala až na rekordních 20 000 dolarů. Cena bitcoinu tak například byla oproti roku 2011 až 172x vyšší. Potom bublina splaskla a cena se snížila. Růst a pokles bitcoinu je zřetelný i v následujícím grafu¹⁸.

Graf 1: Bitcoin a tržní hodnota v dolarech¹⁹

¹⁵ STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptoměny budoucnosti*, s. 46.

¹⁶ STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptoměny budoucnosti*, s. 48 – 49.

¹⁷ STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptoměny budoucnosti*, s. 54 – 55.

¹⁸ STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptoměny budoucnosti*, s. 63 – 64.

¹⁹ Bitcoin. *coinmarketcap.com* [online]. ©2019 [cit. 2019-12-02].

2.3 Jak fungují kryptoměny

Kryptoměny jsou založené na decentralizované síti peer-to-peer (dále jen P2P) a na asymetrické kryptografii. P2P síť si lze představit jako uzly (počítače), které jsou propojeny do jedné sítě. Uzly se člení na několik uzlů, dva zásadní jsou full node (udržující blockchain) a miner node (těžební uzel). Uzly si pak v P2P síti navzájem sdílí blockchain a tvoří tak obrovskou „účetní knihu“ se všemi proběhlými transakcemi. Aby se zabránilo padělání, tak se využívá silná kryptografie, která tak nahrazuje bezpečností opatření proti padělání²⁰.

2.3.1 Asymetrická kryptografie a bitcoinová adresa

Kryptoměny používají asymetrickou kryptografii a využívá k tomu pár klíčů: soukromý a veřejný. Soukromý (privátní klíč) je tajný a majitel ho používá k dešifrování a následnému obchodování kryptoměn. Pomocí soukromého klíče se pak podepisuje zpráva, kdo bude nový majitel kryptoměny²¹.

Bitcoinová adresa je pak generována z veřejného klíče a jedná se o řetězec čísel a písmen. Adresu si pak lze představit jako bankovní účet. Pokud chce uživatel zaslat nebo přijmout peníze, musí sdělit bitcoin adresu. V případě, že se zveřejní bitcoinová adresa, je možné zjistit také výše zůstatku²².

Veřejný klíč pak slouží k zašifrování zprávy pro majitele soukromého klíče nebo k ověření podpisu. V P2P síti má veřejný klíč také význam adresy příjemce platby. Podoba veřejného a soukromého klíče může mít papírovou formu (viz. obr. 1)²³.

---

²⁰ EISENREICH, J., KUNDRÁTOVÁ P. *Právní aspekty kryptoměn*, 2018, s. 121 – 122.

²¹ STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*, s. 90.

²² STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*, s. 38.

²³ STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*, s. 92.

Obrázek 1: Papírová peněženka na bitcoiny, vlevo veřejný klíč a vpravo soukromý klíč²⁴

Princip papírové peněženky je pak jednoduchý, stačí si vygenerovat papírovou peněženku, která je ve formátu QR kódu na Bitcoinpaperwallet.com a poslat na ní bitcoiny. Nejprve je tedy nutné si zakoupit bitcoiny a následně je poslat na Bitcoin adresu. Průběh transakce se dá sledovat pomocí internetových stránek Blockchain, kde se vloží veřejný klíč a ukáže se stav peněženky. Pro odesílání bitcoinu je pak nutné využít některou z mobilních aplikací (např. Mycelium BitCoin Wallet), kde se naskenuje QR kód privátního klíče a poté se dá již obchodovat s bitcoiny²⁴.

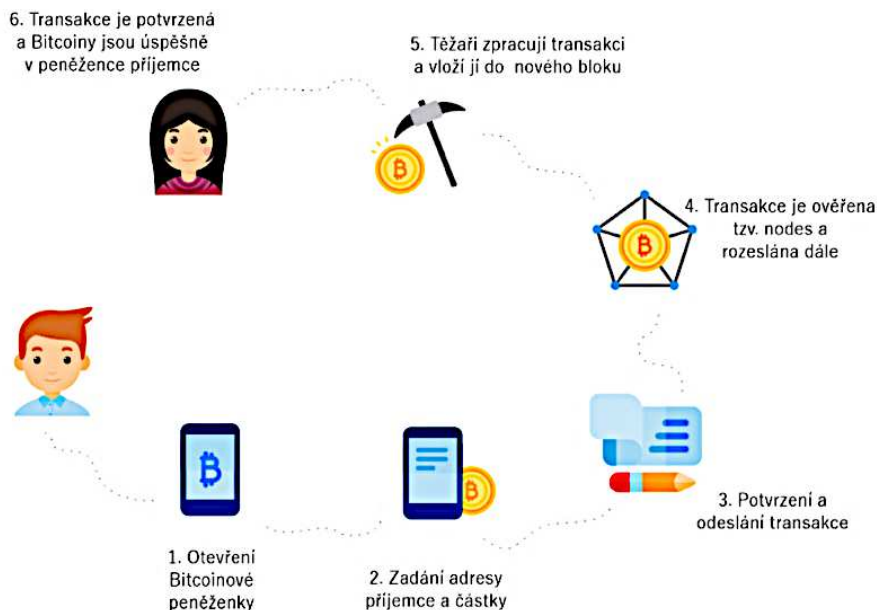
2.3.2 Průběh bitcoinové transakce

Spouštěčem bitcoinové transakce je uživatel, který ve virtuální peněžence zadá požadovanou částku a adresu příjemce např. z mobilní aplikace. Peněženka vygeneruje bitcoinovou transakci, která se podepíše privátním klíčem majitele a odešle podepsanou transakci do P2P sítě. Klient tím zašle požadavek do P2P sítě, aby požadována transakce byla zpracována (konkrétně do Memory pool – virtuální prostor pro transakce čekající na potvrzení viz obr. 3²⁵). V P2P síti zachytí vzniklý požadavek těžební uzel (miner node) a zpracuje danou transakci. Pokud je transakce validní (správně podepsána), spojí se s dalšími ověřenými transakcemi a zformují se navzájem do nového bloku transakcí. Pokud získá blok úplnou kapacitu, tak se uzavře a připojí se na konci do blockchainu a vznikne tak řetězec navazujících bloků. Příjemci pak přijdou na peněženku bitcoiny²⁶.

²⁴ Jak funguje a jak si založit BitCoin paper wallet. *forbino.com* [online]. ©2019 [cit. 2019-12-05].

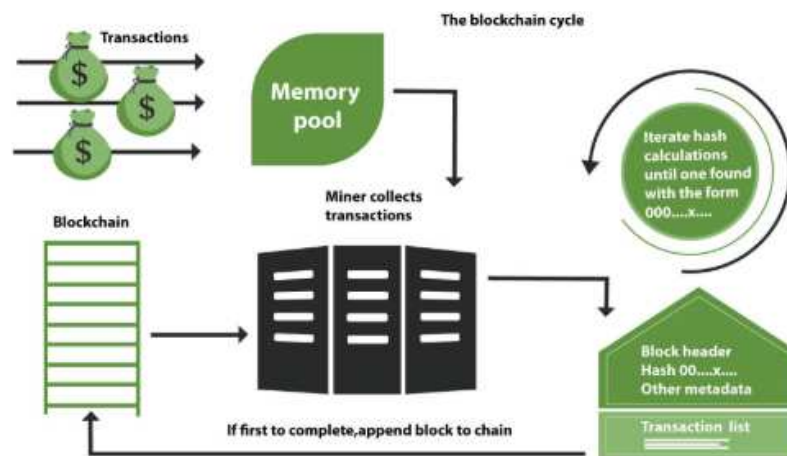
²⁵ STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*, s. 136.

²⁶ Jak fungují převody Bitcoinů. *jaknakrypto.cz* [online]. ©2019 [cit. 2019-12-05].

Obrázek 2: Průběh bitcoinová transakce²⁶

Aby mohly být transakce ověřené, tak musí těžař tzv. „miner“ pomocí specifického softwaru a výkonem svého počítače zachytávat vzniklé transakce v P2P síti a skládat je do speciálních bloků (bloky transakcí), které se zapíší do účetní knihy blockchain. K tomu se využívá protokol Proof of work (PoW), který slouží u bitcoinu jako obrana před podvody, dvojnásobnému utrácení apod. Některé kryptoměny využívají alternativní koncepty jako „proof of stake“ apod. Silné šifrování má tak nahradit centrální autoritu²⁷.

Obrázek 3: Technický průběh bitcoinové transakce²⁸

²⁷ STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*, s. 37.

²⁸ HOW BLOCKCHAIN IS GOING TO CHANGE ACCOUNTING FOREVER. *due.com* [online]. ©2019 [cit. 2019-12-05].

2.3.3 Blockchain „účetní kniha“

Blockchain je decentralizovaná databáze a je postavené na technologii DLT (Distributed Ledger Technology) a bývá překládána jako technologie distribuovaných záznamů. DLT se pak dělí na soukromé a veřejné přístupy (např. blockchain u Bitcoin). Postupem času tak vznikly další varianty s jinými vlastnostmi než původní Blockchain²⁹.

Na technologii Blockchain je postaven bitcoin, kde zastupuje funkci veřejně dostupné „účetní“ knihy, která zaznamenává všechny provedené transakce od samého počátku. Pomocí této technologie funguje také většina kryptoměn. Princip blockchainu si lze představit jako řetězec uzavřených bloků, které jdou po sobě chronologicky. Bloky jsou zašifrované a propojeny s předchozími bloky a obsahují informace o adresátovi a velikosti transakce až po první „Genesis“ blok (vypis z blockchainu v příloze č. 1)²⁹.

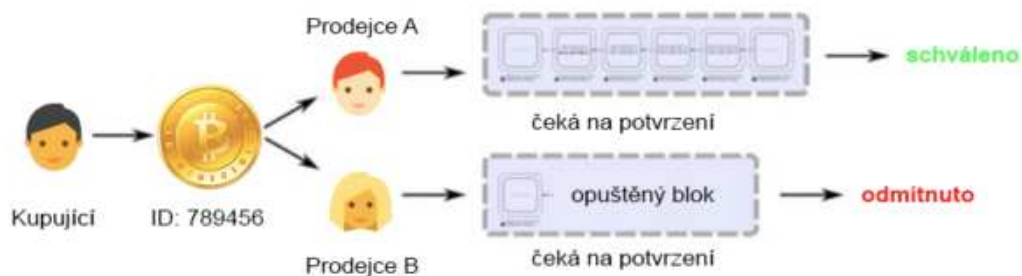
Fungování blockchainu pak zařizuje síť těžařů kryptoměn. Těžaři zajišťují kontrolu a uzamknutí jednotlivých bloků. Kontrola spočívá např. v počtu odeslaných jednotek kryptoměn uživatele a zda je tento klient opravdu vlastní. Dále se kontroluje, zda adresa odesílate a příjemce obsahuje požadovaný počet znaků včetně správné syntaxe²⁹.

Blokchain je postavený tak, aby zabránil i tzv. „double spending“ (dvojitá útrata), kdy držitel by se pokusil o podvod pomocí kopie bitcoin a snažil se touto kopií platit hned dvakrát. Těžaři ověřují platnost transakcí a potvrzení dostane pouze jedna z duplicitních transakcí v dalším bloku. Transakce s vyšším počtem potvrzením bude zařazena a druhá je pak označena těžaři za neplatnou. Proto se doporučuje chvíli počkat, než se odešle zboží, které je zaplacené bitcoiny. Transakce, která je potvrzena těžaři a není zamítnuta je považována za provedenou. Veškeré takto provedené transakce jsou opatřeny časovým razítkem již od roku 2009 a jsou dohledatelné v blockchainu. Pro zajímavost, Bitcoin technologie má v sobě zabudovanou i tzv. obtížnost těžby („difficult“), která zajišťuje, aby těžaři tvořili průměrně každých 10 minut jeden blok. Pokud by vypadli těžaři, tak obtížnost těžby se sníží (urychlí) a naopak³⁰.

---

²⁹ Jaký je rozdíl mezi pojmy Blockchain a DLT? *kryptomagazin.cz* [online]. 25. 1. 2019 [cit. 2019-12-08].

³⁰ STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*, s. 27.

Obrázek 4: Dvojitá útrata (double spending) a její průběh³¹

2.3.4 Těžba kryptoměn

Těžba kryptoměn spočívá v ověřování balíků transakcí. Pokud těžaři úspěšně zkontrolují balík transakcí, mají pak právo na uzamčení a zařazení do bloku, které se připojí na konec blockchainu (viz. obr. 3). Jednoduše řečeno, těžba spočívá v matematickém náhodném zkoušením pomocí hashovací funkce, kde se snaží těžaři najít správné číslo (tzv. hashe)³².

Motivace pro těžaře, proč by vlastně měli těžit a kontrolovat transakce, je v podobě získání bitcoinů. Těžáři tak výměnou za poskytnutí výpočetního výkonu včetně spotřebované energie získají kryptoměny. Tím se také postupně uvolňují do oběhu nové kryptoměny. Uživatelé ještě platí navíc transakční náklady, které jsou pro těžaře další odměnou. Odměna za těžení se postupem času snižuje a půlí se halvingem. Pokaždé, když těžaři vytěží přibližně každé 4 roky 210 000 bloků, klesne jim odměna na polovinu. Pro zajímavost odměna na počátku byla 50 BTC a v roce 2020 již pouhých 6,725 BTC³³.

Pomocí těžby se tak uvolní do oběhu nové jednotky kryptoměn. Jednotlivé kryptoměny mají odlišné algoritmy pro uvolňování kryptoměn. Samotný algoritmus zastává funkci centrální autority. Většina kryptoměn má předem stanovený maximální dosažený počet jednotek v oběhu, rychlost uvolňování a kdy bude uvolněna poslední vytvořená jednotka³³.

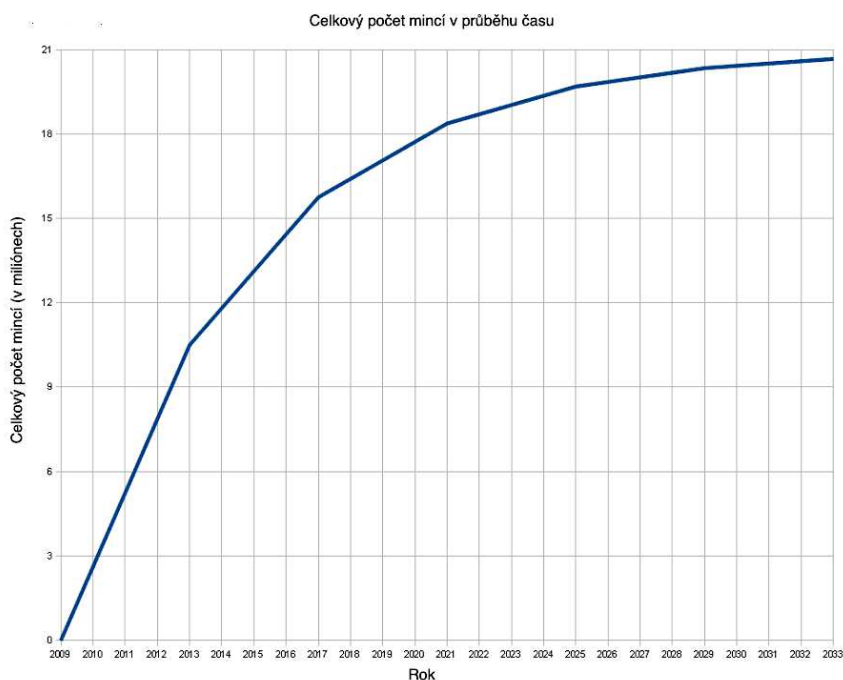
Nabídka u bitcoinů je fixní a oproti běžným penězům nejdou „tisknout“. Její pevný počet má zamezit případnému manipulování. Množství BTC je v systému 21 milionů, které se

³¹ Bitcoin a problém dvojitě útraty – Jaké je řešení? *finex.cz* [online]. 7. 12. 2018 [cit. 2019-12-10].

³² STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*, s. 82.

³³ Jak se těží Bitcoin? Co je to těžba bitcoinů a jak funguje? *finex.cz* [online]. 30. 5. 2019 [cit. 2019-12-10].

musí nejprve vytěžit. Poslední bitcoin pak bude vytěžen přibližně v roce 2140 (viz graf 2). Hodnota jednoho BTC je v současnosti vysoká (1 BTC se přibližně rovná 217 549 89 Kč³⁴). Aby bitcoin byl pro lidi více cenově dostupnější, tak měnu lze dělit a pracovat s nižšími jednotkami (např. 1 mBTC = 0,001 BTC apod.)³⁵.

Graf 2: Celkový počet mincí v průběhu času³⁶

Těžba kryptoměn je také energeticky velice náročná. Na konci roku 2017 Bitcoin spotřeboval energii přibližně jako zhruba celé Slovensko, tedy 0,15 % světové spotřeby³⁷. V roce 2018 už to bylo 18,8 gigawattu elektrické energie ročně podle studie Kaspersky. Těžba tak spotřebovala elektrickou energii jako přibližná roční spotřeba energie v celém Polsku a vznikly emise ve výši 800 tun skleníkového plynu oxidu uhličitého (CO₂)³⁸.

³⁴ Bitcoin. *coinmarketcap.com* [online]. ©2019 [cit. 2019-12-02].

³⁵ STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*, s. 34 – 35.

³⁶ Bitcoin je první decentralizovaná open-source elektronická měna, která změní svět. *Bitcoinman.cz* [online]. ©2019 [cit. 2019-12-10].

³⁷ Up to 800 Tons of CO₂ per Year: Assessing the Environmental Impact of Web Mining. *kaspersky.com* [online]. 17. 9. 2019 [cit. 2019-12-02].

³⁸ STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*, s. 173.

2.3.5 Hodnota bitcoinu a vzácnost

Hodnota bitcoinu je sama o sobě nulová, ale díky své jedinečnosti jako např. zlato získalo na trhu svoji hodnotu. Definice vzácnosti je pak „*situace kdy něco nelze jednoduše najít nebo získat*“. Například Nicky Szabo definuje vzácnost konkrétněji jako „*nezpochybnitelnou nákladovost*“, která při těžbě bitcoinů vzniká (vysoká spotřeba energie, pořízení drahého specifického HW). Vzácnost pak lze klasifikovat i podle modelu „*stock-to-flow*“ (poměr zásob a produkce, dále jen SF), se kterou lze určit také hodnotu bitcoinu. Typicky vysokou hodnotu ukazatele SF poměru je zlato. Zlato je tak komodita, kde tržní nabídka má nejnižší cenovou elasticitu³⁹.

Tabulka 2: SF poměr a další údaje vybraných komodit³⁹

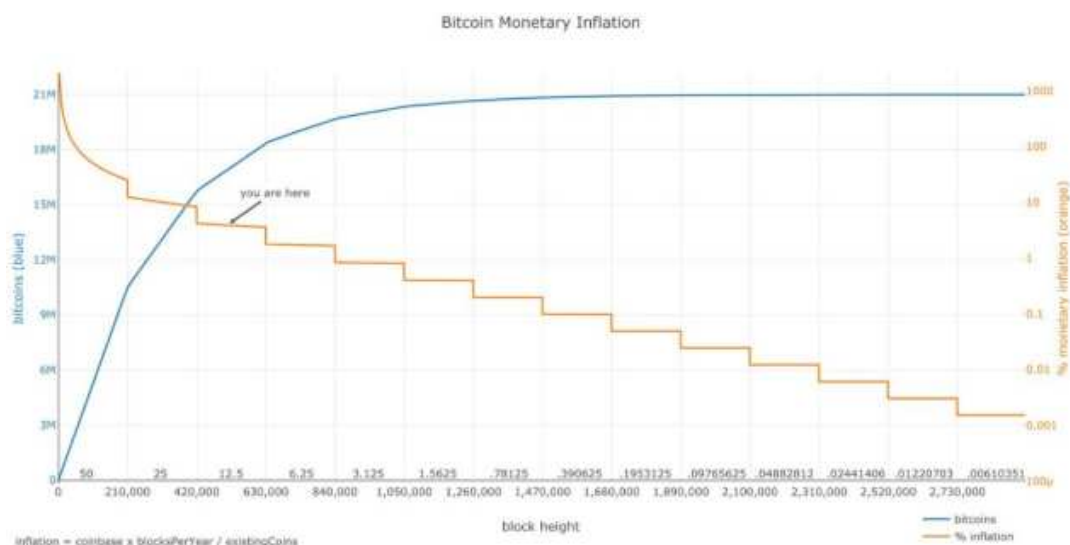
	Zásoba (tuny)	Produkce (tuny)	SF poměr	růst nabídky	Cena \$/unci	Tržní kapitalizace
zlato	185 000	3 000	62	1.6%	1300	8 417 500 000 000
stříbro	550 000	25 000	22	4.5%	16	308 000 000 000
paladium	244	215	1.1	88.1%	1400	11 956 000 000
platina	86	229	0.4	266.3%	800	2 400 000 000

Zásoby jsou pak chápány jako již existující množství zásob nebo rezerv. Produkce je potom roční přírůstek. Pomocí inverzního poměru (produkce / zásoby) se určí míra růstu nabídky. Pokud by se vzala současná těžební kapacita, tak by trvalo 62 let podle SF poměru, než by se vytěžilo veškeré zlato odpovídající současným rezervám. Díky vysokému poměru je zlato považován za peněžní instrument³⁹.

Dále je důležité sledovat také produkci komodity, protože v případě, že cena komodity vzroste, těžaři zvýší svoji produkci a cena se sníží. Tím SF poměr nebývá o moc větší než 1 kromě zlata a stříbra. Můžou pak vznikat např. kartely na komodity jako OPEC, které se snaží produkci ropy uměle ovlivňovat³⁹.

Celková zásoba bitcoinu je pak 17,5 milionu a těží se rychlostí 0,7 milionu za rok, poměr SF je 25. To dělá z bitcoinu peněžní instrument, kde spadá zlato a stříbro. Celková tržní kapitalizace bitcoinu je pak 70 miliard dolarů³⁹. V případě bitcoinu neexistuje centrální autorita, která by nabídku peněz ovlivňovala jako u klasických fiat měn. Tím, že bitcoin nemá centrálně řízenou nabídku, tak je jeho cena opravdu tržní. Nabídka bitcoinů je pevně daná a cena bitcoinu je tak tvořena tržní poptávkou a celkovou tržní kapitalizací⁴⁰.

³⁹ Určení hodnoty bitcoinu na základě jeho vzácnosti. *medium.com* [online]. 29. 7. 2019 [cit. 2019-12-11].

Graf 3: Bitcoinová monetární inflace⁴⁰

Pokud by se sečetly veškeré odměny tak nikdy nebude vytvořeno více jak 21 miliónů BTC. Vznikne tak logaritmický graf, který zobrazuje počet bitcoinů v oběhu (modrá křivka) a monetární inflaci (oranžová křivka) v závislosti na čase. V současnosti se bitcoinová inflace pohybuje lehce pod 4 % a postupně by měla skokově klesat vždy po halvingu (snížení odměny těžařům)⁴⁰. Každé snížení odměny tak ovlivní růst peněžní nabídky (monetární inflaci) a SF poměr skokově. Z grafu je pak patrné, že čím vyšší je SF poměr, tím vyšší je i tržní cena bitcoinu⁴⁰.

Tím že je pevně dané množství kryptoměn a datum posledního vytěženého bitcoinu, tak se očekává, že postupným snižováním inflace se cena bitcoinu ustálí. Naopak to může být v případě transakčních nákladů, které mohou růst⁴⁰.

Krátkodobou poptávku pak provází cykly, mezi ně patří známé termíny jako FOMO (fear of missing out – strach z propánutí události) a FUD (fear, uncertainty, doubt – strach nejistota, pochyb). V prvním případě investor např. reaguje koupí bitcoinu, protože stoupají ceny. Nejedná tak podle obchodní strategie, ale kvůli strachu, že mu cenový pohyb uteče. V případě FUD se pak šíří negativní informace za účelem poškození nebo snížení hodnoty, viz. media⁴¹.

⁴⁰ Určení hodnoty bitcoinu na základě jeho vzácnosti. *medium.com* [online]. 29. 7. 2019 [cit. 2019-12-11].

⁴¹ Krypto slovník – Co je to HODL, FOMO, FUD a další. *Electroneum.cz* [online]. 25. 1. 2018 [cit. 2019-12-14].

V dlouhodobém trendu je pak cena převážně rostoucí, což odpovídá deflační vlastnosti bitcoinu. Vzhledem k povaze bitcoinu, že nabídka je fixní a není možné centrálně regulovat nabídku, se očekává, že bitcoin bude dlouhodobým uchovatelem hodnoty⁴⁰.

V monetární teorii jsou kryptoměny zcela novým fenoménem a nelze jednoznačně říct, jaké efekty lze očekávat od kryptoměn a jaký vliv budou mít v konečném důsledku na tržní cenu kryptoměn do budoucna⁴⁰.

2.3.6 Halving – půlení kryptoměn

V současnosti má dojít k půlení („halving“) a těžařům mají tak klesnout odměny. Jedná se o okamžik, kdy odměna za vytěžený blok se sníží na polovinu oproti předchozí hodnotě. Půlení nastává vždy po 210 000 vytěžených blocích přibližně každé 4 roky. Při spuštění byla odměna 50 BTC a nyní má být pouze 6,25 BTC. Vliv půlení na tržní cenu bitcoinu lze vidět v následujícím grafu⁴².

Graf 4: Halving BTC a její vliv na tržní cenu v čase⁴³

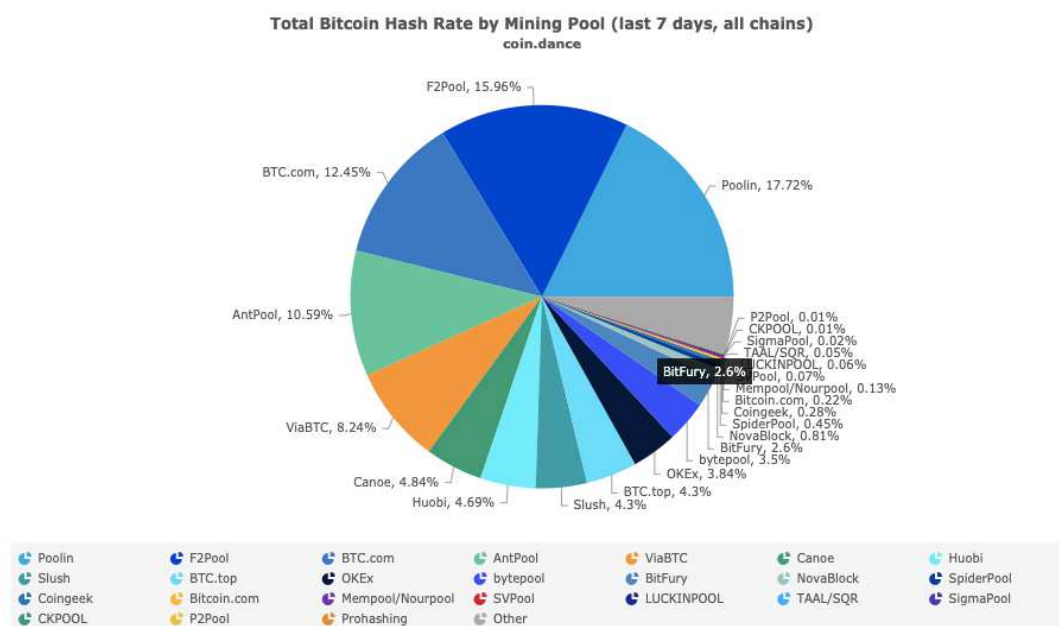
Z grafu je patrné, že při každém půlení vznikl mírný nárůst tržní ceny bitcoinu, ať už se jednalo o půlení v roce 2012 nebo 2016. Halving většinou způsobí u investorů větší zájem o bitcoinu a samotná cena BTC pak může růst⁴³.

⁴² Určení hodnoty bitcoinu na základě jeho vzácnosti. *medium.com* [online]. 29. 7. 2019 [cit. 2019-12-11].

⁴³ Bitcoin v květnu čeká tzv. halving. Těžařům klesnou odměny, ale investoři jsou ve střehu. *zive.cz* [online]. 30. 1. 2020 [cit. 2020-1-30].

2.3.7 Mining pool – sdružení těžařů

Samotná těžba je v současnosti velice nákladná, a proto začaly existovat tzv. „mining pool“ a jedná se o sdružení těžařů. Práci tak určuje správce poolu, který organizuje práci uzlů a rozdává jim data k hashování. V případě, že se vytěží blok, tak těžaři získají bitcoiny podle výpočetního výkonu (nebo jiné metody). V následujícím grafu lze vidět zastoupení jednotlivých sdružení těžařů⁴⁴.

Graf 5: Výkonnost sítě (Hash Rate) podle Mining Pool⁴⁵

Z grafu je patrné, že zastoupení jednotlivých společností, které pracují ve sdružení se těší velké oblibě. Hlavně kvůli jednoduchosti se zapojit do „poolu“ a společně pak těžit mince a zvýšit tak šanci na odměnu z nového bloku. Správce pak z Mining Poolu účtuje poplatek za správu v řádech jednotek procent. Mining Pool se pak aktualizuje každých 7 dní⁴⁵.

⁴⁴ STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*, s. 34 – 35.

⁴⁵ Coin Dance. *coin.dance* [online]. ©2019 [cit. 2019-12-15].

2.3.8 Uchovávání kryptoměn

Možnosti, jak uchovat kryptoměny je hned několik. Dělí se na fyzické a virtuální uložení. Dále lze uložení rozdělit podle časového horizontu a to, jak s nimi chce klient často obchodovat. K tomu slouží tzv. peněženky (wallet), kde se uchovávají soukromé klíče. Nejčastěji se dělí následovně:

- Hardwarová peněženka – může se jednat o fyzické uložení jako USB disk, externí HDD, speciální zařízení k uchovávání kryptoměn tzv. TREZOR One. Jedná se o tzv. USB zařízení a je o něco menší než klíč k autu. Tato varianta je vhodná pro dlouhodobém uchovávání kryptoměn mimo síť, a to z důvodu vyššího zabezpečení a dále ke spekulování nad vyšší hodnotou v dlouhodobém časovém horizontu několika let⁴⁶.
- Papírová peněženka – další možností, jak uchovávat kryptoměny, je vlastnit QR kód, který obsahuje informace o dané peněžence. Opět se jedná o možnost, jak dlouhodobě uchovávat kryptoměny ve fyzické podobě a dále je zabezpečit v trezoru nebo ve schránce v bance. V případě ztráty nebo odcizení QR kódu již není možné získat zpět kryptoměny⁴⁶.
- Virtuální peněženka – jedná se o nejvíce využívanou peněženku mezi uživateli. Je možné vlastnit virtuální peněženku na burze, internetu či v mobilu. Tato forma uchovávání je vhodnější pro klienty v krátkém časovém horizontu, a to z důvodu rychlejší dostupnosti a obchodování s kryptoměnami. Nicméně tato možnost je nejméně bezpečná. Virtuální peněženky bývají často odcizeny a zabezpečení na burzách nemusí být dostačující⁴⁶.

2.4 Druhy kryptoměn

V roce 2020 již existuje přes 5000 kryptoměn a jejich počet neustále roste. Rozdíly jsou především v technologických aspektech⁴⁷. O provoz a přežití kryptoměn závisí na vývojářích, těžařích a samotných uživateli, kteří využívají kryptoměny. Největší

---

⁴⁶ STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*, s. 38 – 39.

⁴⁷ Coinmarketcap. *coinmarketcap.com* [online]. ©2020 [cit. 2020-1-03].

a neznámější kryptoměna je Bitcoin, který je decentralizovaný a nemá ji pod kontrolou žádná instituce. Na technologii Bitcoin jsou postavené zbylé kryptoměny jako Ethereum, Dogecoin, Litecoin a Dash⁴⁶.

Dále lze narazit na kryptoměny jako Litecoin, Dash nebo Bitcoin Cash, které mají specifické vlastnosti. Mezi ně patří rychlé a velmi nízké poplatky za platby nebo zcela anonymní transakce Monero. Dále lze narazit na IOTA inovativní typ blockchainu a Ripple pro mezibankovní vypořádání. Kryptoměny a principy jejich fungování jsou dostupné v tzv. „white paper“, které jsou primárním zdrojem technických informací⁴⁶.

2.4.1 Kryptoměnové forky

Mimo jiné existují bitcoinové kopie tzv. kryptoměnové forky. Jedná se o odštěpení nové kryptoměny ze stávající. Kryptoměnový fork vznikne rozštěpením blockchainu určité kryptoměny do dvou větví. Rozštěpení může být zamýšlené „Soft Fork“ nebo „Hard Fork“ nebo také nezamýšlený Fork, který vznikne dočasně a náhodně, a to při těžbě kryptoměn. V případě Soft Fork se objeví nová pravidla v síti, které jsou kompatibilní se starými pravidly. Hard fork pak rozdělí nevratně kryptoměnu na jednu či více sítí⁴⁸.

Hard Fork třeba vznikl u Etherea a to díky ztrátě důvěry, kdy vzniklou chybou využili hackeři k odcizení kryptoměn. Kryptoměna se rozštěpila a jedna část si zachovala název Ethereum (ETH) s novou technologií a druhá část se přejmenovala na Ethereum Classic (ETC), která fungovala na starém blockchainu⁴⁸.

2.4.2 ICO a tokeny

Poslední dobou se rozšiřují nové druhy kryptoměn, a to za pomoci ICO „initial currency offering“ neboli primární nabídka kryptoměn. Například portál CoinDesk ve své statistice uvádí, že emitenti ICO kryptoměn získali více než 8,1 miliardy dolarů, a to jen v roce 2018. Prvním ICO kryptoměnou byl Ripple⁴⁹.

---

⁴⁸ STROUKAL, D., SKALICKÝ, J. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti*, s. 124 – 126.

⁴⁹ NĚMEC, L. TORNOVÁ, J. K právní regulaci kryptoměn. Díl II. *glatzova.com* [online]. ©2019 [cit. 2019-12-11].

ICO je veřejnosti nabídnuta emise nových kryptoměn za stanovenou cenu ve fiat měně (měna s nuceným oběhem) nebo jiné etablované kryptoměně (např. bitcoin). Obliba v ICO spočívá k získání peněz jako zvláštní forma crowdfundingu (přesněji řečeno crowd sale) a představuje nový způsob získání peněžních prostředků od veřejnosti. Především start-upy využívají ICO pro získání kapitálu pro financování svých podnikatelských záměrů⁵⁰.

Proces ICO probíhá podobně jako IPO (initial public offering neboli primární nabídka akcií), nicméně ICO je většinou neregulovaný a spíše připomíná crowdfundingové způsoby financování (např. platforma Kickstarter). Emitent stanoví množství peněz, které mají být získány touto formou a popíše projekt, který má být formou ICO financován, a to včetně samotné nabídky pro investory. Investoři tak mohou nakupovat tokeny pomocí ICO, které lze přirovnat k nákupu prostřednictvím IPO. Investoři pak spekulují, že hodnota tokenů se po koupi zhodnotí a následně je prodají⁵⁰.

Tokeny mohou jako cenné papíry mít různé vlastnosti – práva a to např. hlasovací právo, podíl na zisku emitenta apod. Nejúspěšnější ICO byla platforma Ethereum v roce 2014, kdy pomocí ICO získaly financování přibližně 18,4 mil. USD v bitcoinech⁵⁰.

V ICO existují jistá rizika a ESMA upozorňuje investory, že investování skrze ICO je riskantní. ESMA za rizika považuje převážně:

- neexistence regulace,
- riziko v podobě náchylnosti k podvodným nebo nelegálním aktivitám,
- vysoká až extrémní cenová volatilita – u některých kryptoměn není možné obchodovat na burze a existuje riziko v manipulaci s tržní cenou,
- nedostatečná informovanost investorů,
- technologické problémy v důsledku ukládání kryptoměn (hackerské útoky, krádeže uložišť nebo digitálních peněženek apod.)⁵⁰.

Připouští se, že svým charakterem by mohly tokeny naplnit definici investičního nástroje podle MiFID II. U ICO v závislosti na struktuře by zase mohly naplnit definici alternativního investičního fondu podle AIFMD. Vzniklé rizika v případě praní

---

⁵⁰ NĚMEC, L. TORNOVÁ, J. K právní regulaci kryptoměn. Díl II. *glatzova.com* [online]. ©2019 [cit. 2019-12-11].

špinavých peněz se zabývá AML, která byla nedávno novelizována a změny jsou již na evropské úrovni⁵¹.

V případě extrémních přístupů pak nejvíce zareagovala Čína, které ICO zcela zakázala, a to včetně burz s kryptoměny. Je zde také snaha blokovat i zahraniční platformy. Dohledové orgány v USA regulují finanční služby v oblasti kryptoměn a kryptoměnové burzy musejí získat např. povolení na poskytování platebních služeb v oblasti kryptoměn⁵¹.

2.5 Tržní cena a kapitalizace kryptoměn

Současný trh nabízí různé typy kryptoměny a jejich počet se pohybuje kolem 5 000. Rozdíly kryptoměn v ceně za jednotku a tržní kapitalizace jsou obrovské. Prvenství si stále drží bitcoin jako největší kryptoměna podle následující tabulky⁵².

Tabulka 3: Tržní kapitalizace šesti nejsilnějších kryptoměn⁵²

Název kryptoměny	Tržní kapitalizace	Počet mincí	Cena za 1 minci v USD
BTC (bitcoin)	\$137 754 602 169	18 144 725 BTC	\$7 591,99
ETH (Ethereum)	\$15 519 288 772	109 164 692 ETH	\$142,16
XRP	\$9 245 661 724	43 337 903 409 XRP	\$0,213339
BCH (Bitcoin Cash)	\$4 326 828 863	18 208 000 BCH	\$237,63
USDT (Tether)	\$4 131 082 714	4 108 044 456 USDT	\$1,01
LTC (Litecoin)	\$2 877 025 335	63 797 294 LTC	\$45,10

Tržní kapitalizace kryptoměn se pak počítá jako počet jednotek v oběhu krát tržní cena jednotky. Z tabulky je patrné, že původní bitcoin má v roce 2020 nejvyšší tržní kapitalizaci ve výši 137 miliard dolarů. Tržní kapitalizace Ethereum je pak oproti bitcoin pouhých 15 miliard dolarů. Pro zajímavost, tržní kapitalizace zlata je přibližně 7 000 miliard dolarů⁵².

⁵¹ NĚMEC, L. TORNOVÁ, J. K právní regulaci kryptoměn. Díl II. *glatzova.com* [online]. ©2019 [cit. 2019-12-11].

⁵² Coinmarketcap. *coinmarketcap.com* [online]. 6. 1. 2020 [cit. 2020-1-06].

Tržní cena kryptoměny se určuje jako vážený průměr předešlých obchodů všech veřejných burz. Bitcoin dosahuje nejvyšší tržní ceny za jednu minci ve výši \$7 591,99 USD. Jedná se tak o nejdražší kryptoměnu na trhu. Na druhém místě se umístilo Ethereum, které ale silně zaostává a tržní cena Ethera je pouhých 142 dolarů. Na třetím místě je XRP s velmi nízkou cenou za jednu minci, a to pouhé dvě desetiny \$0,213339 USD. Ze všech srovnávaných kryptoměn má také nejnižší tržní cenu⁵³.

Graf 6: Tržní kapitalizace kryptoměn v procentech⁵³

Celková tržní kapitalizace v procentech pak lze vidět z grafu. V současnosti má největší zastoupení bitcoin, a to ve výši 66 %, dále Ethereum skoro 8 % a na třetím místě XRP s pouhými 4 %. Zbylé kryptoměny už jsou zanedbatelné. Historické události, které zapříčinily sníženou tržní kapitalizaci bitcoinu jsou patrné z grafu. Například kolísání tržní kapitalizace bitcoinu způsobil vznik nových kryptoměn a růst zájmu o tyto nové kryptoměny. Dále třeba událost z roku 2017, kdy splaskla investiční bublina a dramaticky se snížila tržní kapitalizace bitcoinu na pouhých 37 %. Neuvěřitelné však je, že přibližná návratnost investice – Bitcoin ROI⁵⁴ dosáhla zhodnocení skoro 7 000 % od svého počátku⁵³.

⁵³ Bitcoin. *coinmarketcap.com* [online]. ©2020 [cit. 2019-2-03].

⁵⁴ ROI – return on investment – jako poměr vydělaných peněz k penězům investovaným (přibližná doba návratnosti investice v době uvedení na trh)

3 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

První část této kapitoly se zabývá právní úpravou kryptoměn v tuzemsku, kde je blíže specifikováno, které zákony specifikují kryptoměny a její následnou regulaci. Dále jsou analyzovány rozbor stanovisek České národní banky, Ministerstva financí a jejími úřady. Proběhne také rozbor a analýza účetních aspektů kryptoměn tuzemských zákonů a mezinárodních účetních standardů včetně zařazení, ocenění a způsobů účtování. V případě daňových aspektů kryptoměn jsou rozebrány zákony, které mají věcnou souvislost s kryptoměnami.

3.1 Právní úprava kryptoměn v tuzemsku

V současnosti nemají kryptoměny jednotnou tuzemskou právní úpravu, která by definovala kryptoměny a způsob účtování včetně zdanění. Společnosti a fyzické osoby mohou využívat např. stanoviska ČNB, Ministerstva financí a Generálního finančního ředitelství a AML.

Soukromoprávní úpravu virtuálních měn lze nalézt v zákoně č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“). Některé úvahy se tak opírají o myšlenku, že na kryptoměny lze poohlížet jako na věc případně komoditu jako např. v USA, kde kryptoměny jsou považovány jako komodita. Zařazení kryptoměn jako komoditu je v tuzemsku problematické, protože v českých právních předpisech není komodita nikde přesně definována. Na kryptoměny by se tak mohlo nahlížet jako na věc, která je definována podle § 489 jako „*vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí*“. Nicméně jiný názor se spíše přiklání ke kryptoměnám bez povahy předmětu a jedná se o věc nehmotnou podle § 496 odst. 2 OZ. Kryptoměny tak nelze jednoznačně zařadit do konkrétní definice a není tak ještě možné jednoznačně odpovědět, co je kryptoměna v tuzemské právní úpravě. Některé názory dokonce nahlízejí na kryptoměny jako na data – informace, které jsou určitým způsobem využívány v rámci specifického platebního systému⁵⁵.

---

⁵⁵ EISENREICH, J., KUNDRÁTOVÁ P. *Právní aspekty kryptoměn*, 2018, s. 121 – 122.

3.1.1 AML a kryptoměny

O virtuální měně (kryptoměnách) se lze dočíst v zákoně č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon je také znám pod zkratkou AML (Anti Money Laundering, dále jen „AML“), který se vztahuje na finanční instituce, auditory a další subjekty včetně osob poskytující služby s virtuální měnou. AML definuje virtuální měnu jako „*elektronicky uchovávaná jednotka bez ohledu na to, zda má nebo nemá emitenta, a která není peněžním prostředkem podle zákona o platebním styku, ale je přijímána jako platba za zboží nebo služby i jinou osobou odlišnou od jejího emitenta*⁵⁶“. Definicí virtuální měny následně převzal i zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, a to v ustanovení § 109 odst. 2 písm. d)⁵⁷.

V důvodové zprávě k novele zákona AML je patrné, že stát má velkou nedůvěru vůči virtuálním měnám, a konkrétně se vyjadřuje k bodu 10 § 2 odst. 1 písm. l: že „*s ohledem na anonymitu uživatelů a další podmínky těchto služeb je používání měny tohoto typu z hlediska opatření proti praní peněz a financování terorismu třeba považovat za velmi rizikové*“. Je zde dále připuštěno, že k provozování postačí mít živnost volnou⁵⁸.

Dále definuje AML v § 4 odst. 1 osobu poskytující služby s virtuální měnou jako „*osoba která jako předmět své podnikatelské činnosti kupuje, prodává, uchovává, pro jiného spravuje nebo zprostředkovává nákup nebo prodej virtuální měny, případně poskytuje další služby spojené s virtuální měnou*“. Povinnou osobu se tak můžou stát všechny osoby, které mají úmysl podnikat s virtuálními měnami např. směnárny virtuálních měn. Zákon o AML vychází z předpisů Evropské unie konkrétně ze směrnice AML a ve větší míře tak reflektuje úpravu unijní. Z tohoto zákona dále plyne, že pro osoby povinné (osoby obchodující s virtuální měnou) vznikají základní povinnosti, a to identifikovat a kontrolovat klienta v následujících případech:

---

⁵⁶ Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁷ Zákon 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

⁵⁸ Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, s. 42.

- bez ohledu na limit u podezřelého obchodu nebo
- při vzniku obchodního vztahu mezi klientem a povinnou osobu,
- hodnota transakce byla vyšší jak 1 000 EUR.

Pokud by povinná osoba nesplnila povinnost identifikace klienta, dopustila by se přestupku ze zákona AML. V tomto případě lze uložit pokutu povinné osobě až do výše 1 000 000 Kč dle § 44 odst. 2 AML⁵⁹.

Novinkou má být novela AML zákona. Členskými státy má být transpozice směrnice 5. AML provedena ke dni 10. ledna 2020. Jsou vybrané následující nové body, které mají dopad na podnikání v oblasti kryptoměn:

- rozšíření definice virtuální měny,
- vymezení okruhu osob poskytující služby s virtuálními měnami,
- zpřesnění identifikace klientů,
- zesílená identifikace a kontrola klienta.

Dřívější definice virtuální měny zahrnovala většinu kryptoměn jako bitcoin, Litecoin, Monero apod., nicméně zde chyběly tzv. digitální tokeny (především ICO tokeny), které neslouží pro platební funkce jako kryptoměny. Nová definice tak připouští u elektronicky uchovaných jednotek kromě platební funkce také směnnou či investiční. Aby byla naplněna definice elektronicky uchované jednotka stačí alespoň jedna ze tří uvedených funkcí⁶⁰.

Nové vymezený okruh osob poskytující služby s virtuálními měnami má být podle 5. AML směrnice:

- poskytovatelé směnárenských služeb mezi virtuálními měnami a také měnami s nuceným oběhem,
- poskytovatelé virtuálních peněženek,
- poskytovatelé platebních bran kryptosměnár.

---

⁵⁹ Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁰ Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších.

Směrnice dále vyžaduje od členských států, aby povinné osoby byly více kontrolovány za účelem řízení a zmírnění těchto rizik. Ve směrnici není přesně definované, jakým způsobem má probíhat řízení a ponechává tedy prostor pro úpravu členských států⁶¹.

Dále podle směrnice má být zpřesnění postupu u provádění identifikace. Pokud je klient zastoupen smluvně nebo zákonným zástupcem, tak má povinná osoba provést identifikaci zástupce a ověřit v jakém rozsahu je tato osoba oprávněna jednat za klienta.

Český zákonodárce nicméně plánuje jít dál a v plánované novele zákona připravuje změny nad rámec 5. AML a těmi mají být:

- rozšíření definice virtuální měny,
- negativní výčet virtuální měny,
- živnostenské oprávnění spojené s kryptoměnami
- povinnost zpracovat písemný systém vnitřních zásad,
- zakládá se registr poskytovatelů služeb spojených s virtuální měnou.

Je zřejmé, že regulátor v podobě MF a společně s Finančním analytickým úřadem (dále jen FAÚ) navrhuje novelu zákona v širším rozsahu, než je vyplývající ze směrnice. Zamýšlená regulace má přinést novou definici virtuální měny včetně rozšíření „*tato jednotka je současně schopna plnit platební, směnnou či investiční funkci, bez ohledu na to, zda má nebo nemá emitenta*“ a pokrývá navíc ICO tokeny. Dále obsahuje tzv. „negativní výčet“, kde je definované, kdy se o virtuální měnu nejedná (např. investiční nástroje, zaknihované cenné papíry).

Dále má přinést regulace nové živnostenské oprávnění, a to činnosti spojené s kryptoměnami do samostatné skupiny, kterou nazývá „*Poskytování služeb spojených s virtuální měnou podle zákona upravujícího opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu*“ a stane se součástí živnosti volných. Dále bude obor činnosti zařazen do nové vznikající přílohy č. 6 ŽZ, kde bude výčet živností, u kterých bude vyžadovat bezúhonnost jejího skutečného majitele, kteří tento výkon budou vykonávat (právnícké osoby a jiné). Povinným osobám vznikne povinnost rozšířit si živnostenské oprávnění.

---

⁶¹ Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

AML směrnice dále vyžaduje evidenci subjektů obchodujících s kryptoměnami bez bližšího vymezení. Proto se MF rozhodlo vytvořit registr s přístupem pro FAÚ a měl tak dohledem nad subjekty podnikající s kryptoměnami. Zápis do registru bude zákonnou podmínkou pro poskytování služeb spojených s virtuálními měnami⁶².

3.1.2 Stanovisko ČNB o Obchodování s bitcoiny

Dále je důležité pracovat s dokumentem „Obchodování s Bitcoin“⁶³, kterou vydala Česká národní banka (dále jen ČNB). ČNB se v dokumentu zabývá úpravou bitcoinu (kryptoměn). Ve sdělení se lze dočíst, že: „*Data evidovaná v protokolu bitcoin („bitcoin“) nemají charakter pohledávky držitele bitcoinů za jinou osobou, nejsou to tedy bezhotovostní peněžní prostředky ani elektronické peníze (§ 4 ZPS), resp. peněžní prostředky ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 písm. c) ZPS.*“. Z toho vyplývá, že ČNB nepovažuje bitcoiny za peněžní prostředky a ani nenaplnují vlastnosti elektronických peněz. Podle § 4 ZPS definuje elektronické peníze jako „*elektronické peníze je peněžní hodnota která:*

- *představuje pohledávku vůči tomu, kdo ji vydal;*
- *je uchovávána elektronicky;*
- *je vydávána proti přijetí peněžních prostředků za účelem provádění platebních transakcí;*
- *je přijímána jinou osobou než tím, kdo ji vydal.*⁶³“

ČNB své stanovisko hájí tím, že bitcoiny nesplňují první bod z § 4 ZPS. Bitcoiny tak nemají charakter pohledávky vůči tomu, kdo ji vydal a nesplňují ani charakter pohledávky držitele bitcoinu za jinou osobu. ČNB tak bitcoiny nepovažuje za bezhotovostní peněžní prostředky ani za elektronické peníze⁶³. Podobně se staví i Evropská centrální banka, která rovněž nepovažuje bitcoiny za elektronické peníze⁶⁴.

---

⁶² Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

⁶³ Stanovisko České národní banky o obchodování s bitcoiny.

⁶⁴ Virtual currency schemes. *European central bank* [online]. 2012 [cit. 2019-12-15], s. 43.

Dále ČNB nepovažuje provedené transakce prostřednictvím technologie Bitcoin za platební služby podle § 3 odst. 1 ZPS. Jedná se tak o veškeré platební transakce jako nákup a prodej, zasílání bitcoinů mezi uživateli nebo správa vedení účtů, kdy pověřená osoba spravuje bitcoiny jiné osobě prostřednictvím virtuální peněženky. Uvedené transakce tak nejsou podle ČNB pokládány za platební transakce a samotná technologie Bitcoin, kterou využívají kryptoměny, tak nenaplnuje definici bezhotovostního obchodu s cizí měnou⁶⁵.

V případě směny bitcoinů za jinou měnu (ať už se jedná o tuzemskou nebo zahraniční), nenaplnuje znaky směnářského obchodu podle zákona č. 277/2013 Sb., o směnářské činnosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZSČ) a to v § 2 odst. 1, kde je směnářská činnost popsána jako: „*obchod spočívající ve směně bankovek, mincí nebo šeků znějících na určitou měnu za bankovky, mince nebo šeky znějící na jinou měnu.*“ Podle ČNB není tak naplněn znak hmotné podoby předmětu směny (bitcoin neexistuje v hmotné podobě) a ani znak „*znějící na určitou měnu*“. Podstatnější je znak druhý, kdy bitcoin („virtuální měna“) není stále považována za měnu obvyklou⁶⁵.

ČNB dále nepokládá bitcoiny ani za investiční nástroj dle § 3 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPKT“) a nemají tak povahu cenného papíru ani finančního derivátu. Bitcoiny nevykazují znaky investičního nástroje. Nemají povahu cenného papíru a není vtěleno ani žádné právo (např. právo podílet se na zisku, likvidačním zůstatku apod.)⁶⁵.

Z výše uvedeného je patrné, že ČNB:

- bitcoiny nepovažuje za peněžní prostředky ani elektronické peníze,
- transakce prostřednictvím technologie Bitcoin nejsou platební službou,
- nejedná se o směnářskou činnost,
- nejedná se o investiční nástroj ani finanční derivát až na níže uvedené výjimky⁶⁵.

Z důvodové zprávy je pak zřejmé, že ČNB nevyžaduje povolení pro obchodování s bitcoiny a nepohledá ani jejímu dohledu. To samé platí i pro přijímání úhrad za zboží či služby prostřednictvím bitcoinů (např. nákup počítačů na Alza za bitcoiny)⁶⁵.

---

⁶⁵ Stanovisko České národní banky o obchodování s bitcoiny.

Není tedy nutné, aby fyzické či právnické osoby musely uplatnit informační povinnost vůči ČNB. Nicméně existují jisté výjimky, a to v případě obchodování s deriváty na bitcoiny a dále u finančních institucí, které získají povolení od ČNB s obchodováním bitcoinů. Jedná se o následující případy:

- Obchodování s deriváty na bitcoiny – není konkrétně specifikováno ČNB. V případě, že by deriváty měly znaky investičního nástroje je nutné vyžádat povolení.
- Správa fondu investující do bitcoinu – jedná se o fondy pro širokou veřejnost (povolení je vždy vyžadováno) nebo určenému okruhu investorů (za blíže neurčených podmínek nutná registrace).
- Organizace obchodů s bitcoiny – např. burza virtuálních měn, která je prostředníkem mezi kupujícím a prodávajícím, tím by byl splněn znak platební služby dle § 3 ZPS⁶⁶.

3.1.3 Stanovisko Ministerstva financí České republiky

Ministerstvo financí České republiky (dále jen MF) se vyjádřilo ke kryptoměnám ve Sdělení Ministerstva financí k účtování a vykazování digitálních měn. MF zohledňuje stanovisko ČNB a ztotožňuje s tím to názorem, které nepokládá bitcoiny za peněžní prostředky, případně bezhotovostní peněžní prostředky definované v zákoně o platebním styku a považuje je za nehmotné aktivum, které se využívá jako digitální ekvivalent peněžních prostředků⁶⁷.

Později však proběhla veřejné konzultace MF na téma Blockchain, virtuální měny a aktiva, kde vyplynulo z analýzy MF, že některé virtuální aktiva (tzv. tokeny) mohou naplnit znaky finančního derivátu případně investičního nástroje podle § 3 ZPKT (např. swapy, futures, forwardy apod.). MF současně říká, že virtuální aktiva mají elektronickou podobu (nikoliv listinou) a nenaplnují tak definici cenného papíru podle § 514 OZ: „*Cenný papír je listina, se kterou je právo spojeno takovým způsobem, že je po vydání cenného papíru nelze bez této listiny uplatnit ani převést.*“⁶⁸.

---

⁶⁶ Stanovisko České národní banky o obchodování s bitcoiny.

⁶⁷ Sdělení Ministerstva financí k účtování a vykazování digitálních měn.

⁶⁸ Veřejná konzultace – Blockchain, virtuální měny a aktiva, Ministerstvo Financí.

Důležité je také rozlišovat definice virtuální měny a virtuální aktiva. Virtuální měnou má na mysli MF kryptoměny a další virtuální měny, které nejsou postavené na kryptografii. Tuto definici přejímá, a to z důvodu rozdílnosti jednotlivých názvů⁶⁹.

Na druhou stranu virtuální aktiva jsou podle MF po technologické stránce identická s virtuální měnou. Rozdíl však vzniká ve vlastnictví virtuálních aktiv, které je spojeno (případně po uplynutí určené doby) s určitým právem (např. na vyplácení úroku či zisku). Virtuální aktiva tak neslouží jako prostředek k placení jako virtuální měny. Hlavním rozdílným znakem mezi virtuální měnou a virtuálním aktivem je spojení s nabytím určitého práva. U virtuálních měn nevznikají žádná práva. Prostřednictvím virtuálních aktiv tak mohou získat peněžní prostředky od investorů např. „startup“⁶⁹.

Dále ve sdělení MF připouští, že současná tuzemská právní úprava a mezinárodní účetní standardy (dále jen „IFRS“) neobsahují dostatečnou úpravu způsobu účtování a vykazování kryptoměn. IFRS nemá ani žádné doporučení, které by se vztahovalo k vykazování kryptoměn. Na základě nekompletní právní úpravy konstatuje MF, že virtuální měna je nehmotné aktivum napříč uživateli a v účetnictví jej doporučuje vykazovat jako zásobu „svého druhu“ a vykazovat jej na samotném řádku⁷⁰.

3.1.4 Stanovisko Finanční správy

V současnosti neexistuje pokyn D nebo jiné stanovisko Finanční správy ke kryptoměnám, kde by bylo oficiální vyjádření ke kryptoměnám včetně názoru, jakou formou by měly být zdaněny kryptoměny. Nicméně existuje vyjádření řídicího orgánu Finanční správy – Generálního finančního ředitelství (dále jen „GFŘ“), ve kterém odkazuje na stanovisko ČNB z roku 2014 a konstatuje, že kryptoměny nejsou peněžními prostředky, ani cennými papíry a dále, že transakce nejsou platební službou ani směnářskou činností. GFŘ považuje kryptoměny za nehmotnou movitou a zastupitelnou věc, která je definována v § 489 OZ⁷¹.

---

⁶⁹ Veřejná konzultace – Blockchain, virtuální měny a aktiva, Ministerstvo Financí.

⁷⁰ Sdělení Ministerstva financí k účtování a vykazování digitálních měn.

⁷¹ Vyjádření Generálního finančního ředitelství ke zdaněním kryptoměn.

3.2 Kryptoměny podle IFRS

Mezinárodní účetní standardy neobsahují žádný samostatný standard o kryptoměnách a nemá ho v plánu ani vydat Mezinárodní rada pro účetní standardy (IASB). Nicméně IASB požádal Výbor o interpretaci IFRS (dále jen výbor), o vydání předběžného rozhodnutí v případě držení kryptoměn, a kterých standardů IFRS se skutečně týká⁷².

Výbor proto vydal předběžné rozhodnutí na jednání v březnu 2019, kde se zabýval pouze podkategorií kryptoaktiv („*crypto-asset*“) - kryptoměnami. I zde padla zmínka, že existuje celá řada kryptoaktiv, ale diskuze probíhala pouze o kryptoměnách jako Bitcoin, Litecoin a další. Kryptoaktiva mají podle výboru následující vlastnosti:

- digitální nebo virtuální měna, která je zaznamenána technologií distribuované účetní knihy (blockchain) a je zabezpečená kryptografií,
- nevydává a neřídí jej žádná instituce nebo jiná strana,
- držetím kryptoměn nevzniká žádná smlouva mezi držitelem a jinou stranou⁷².

Pokud není nějaká situace explicitně upravena v IFRS, tak účetní jednotka použije pravidlo pro obecný postup účetních metod. IFRS důsledně uplatňuje zásadu přednosti obsahu před formou („*substance over form*“) a v důsledku toho rozhoduje účel, za jakým byly pořízeny kryptoměny a jsou používány. Podle IAS 8.10 se musí management účetní jednotky rozhodnout při volbě účetní metody takovým způsobem, aby informace o kryptoměnách byla spolehlivá a relevantní pro ekonomické rozhodování uživatelů z účetních závěrek. Účetní jednotky pak jsou omezeny z pohledu IFRS, a to na aplikaci IFRS, které se vztahují k obdobným transakcím či událostem a zohlednění požadavků koncepčního rámce, a to na definici položek a kritéria uznání a ocenění⁷².

---

⁷² March 2019 IFRIC Update published. *ifrs.org* [online]. 2019 [cit. 2019-12-10].

Doporučení pro účetní jednotky je pak podle výboru držení kryptoměn a jejího vykazování včetně ocenění v souladu s IAS 38 nebo IAS 2 a to s požadavky na prezentaci a zveřejnění standardu. Společnost bude muset nejspíše zveřejňovat informace týkajících se podstatných událostí po datu účetní závěrky, které již nejsou zachyceny v účetní závěrce. Společnost tak bude muset zvážit reálnou hodnotu držných kryptoměn na konci účetního období a zda vzniklé změny nemají významný dopad po konci účetního období a v případě nezveřejnění by nemohlo nějakým způsobem ovlivnit ekonomická rozhodnutí, které činí investoři na základě již vytvořené účetní závěrky. V rámci analýzy pak budou dále zahrnuté možnosti alternativního vykazování kryptoaktiv pomocí obecných postupů jako:

- nehmotné aktivum,
- peníze,
- finanční aktivum (jiné než peníze),
- zásoby,
- nefinanční investice,
- předmět nájmu nebo právo užití (leasing)⁷³.

Účtování o dalších kryptoaktivech se výbor již nezabýval a chybí tak interpretace IFRS o účtování ostatních kryptoaktivech (tzv. ICO, tokeny). Výbor připouští, že správné účetní zachycení mincí bude záviset na závazcích, které vznikají podniku při vydání. Podle povahy závazků mohou být mince vykazovány v rámci vlastního kapitálu, závazku nebo jako výnos⁷³.

---

⁷³ PROCHÁZKA D., ROUBLÍČKOVÁ J. *AUDITOR časopis Komory auditorů České republiky* [online]. Komora auditorů České republiky, 2019, 2019(8) [cit. 2019-12-12].

3.2.1 Povaha kryptoaktiv jako nehmotný majetek

Kryptoaktiva splňují podle výboru definici nehmotného aktiva dle IAS 38 jako „*identifikovatelné nepeněžní aktivum bez fyzické podstaty*“. Výbor to zdůvodňuje tím, že držení kryptoměn odpovídá definici nehmotného aktiva v IAS 38 a to z následujících důvodů:

- lze oddělit je od společnosti a samostatně prodat nebo převést,
- jsou nepeněžní položkou (nedává držiteli právo na obdržení pevného nebo stanovitelného počtu měnových jednotek),
- nemají fyzickou podstatu.

Prvotní zaúčtování u kryptoměn se má podle IAS 38 zaúčtování vykazovat v pořizovacích nákladech a ocenit podle modelu oceňování pořizovacími náklady nebo modelu přeceňování. V případě, že společnost používá nákladový model, oceňuje nehmotná aktiva pořizovacími náklady po odečtení opravek a ztrát ze snížení hodnoty⁷⁴.

Účetní jednotka, která nakoupila kryptoaktiva s úmyslem dlouhodobější držby by měla respektovat IAS 1 Sestavování a zveřejňování účetní závěrky, která vymezuje krátkodobá a dlouhodobá aktiva. Prodej kryptoaktiv nesmí být očekáván během 12 měsíců od rozvahového dne a nesmí být tak použit za účelem prodeje a obchodování kryptoaktiv či k nákupu jiných aktiv nebo služeb. K ocenění je pak vhodný model přecenění s dopadem do ostatního úplného výsledku, pokud hodnota roste. Pokud hodnota klesá pod pořizovací cenu má dopady do výsledku hospodaření. Tímto přístupem dojde k zobrazení tržní hodnoty v rozvaze společnosti, ale bez dopadu na výkonnost, dokud nebude kryptoaktiva prodána, pokud její hodnota v čase poroste⁷⁵.

Odepisování nehmotné aktiva pak umožňuje klasifikaci s neurčitou dobou použitelnosti („*inderfinite useful life*“) a IAS 38 tuto kategorii umožňuje nastavit účetně bez odepisování, ale s pravidelným každoročním posouzením účetní hodnoty na znehodnocení („*impairment*“)⁷⁵.

---

⁷⁴ March 2019 IFRIC Update published. *ifrs.org* [online]. 2019 [cit. 2019-12-10].

⁷⁵ PROCHÁZKA D., ROUBLÍČKOVÁ J. *AUDITOR časopis Komory auditorů České republiky* [online]. Komora auditorů České republiky, 2019, 2019(8) [cit. 2019-12-12].

Přístup jako nehmotné aktivum lze také nalézt u auditorů, kdy připouští, že centrální autority často odmítají považovat kryptoměny za peníze bez ohledu na kontext jejich držba se kloní k myšlence vykazovat kryptoměny jako nehmotná aktiva, a to s odkazem na jejich digitální povahu. Podle IAS 38 je nehmotné aktivum identifikované nepeněžní aktivum bez fyzické podstaty. Je zřejmé, že takové definici nehmotná aktiva kryptoměna vyhovují a jde o nehmotné aktivu s neurčitou dobu živností. Taková nehmotná aktiva se neodepisují IAS 37.107 ale zároveň musí být každoročně testována na snížení hodnoty IAS 36.10. Pro následné ocenění bitcoinu a ostatních aktiv k rozvahovému dni lze uvažovat o aplikaci alternativního přeceňovacího modelu. Kryptoměny totiž splňují podmínku IAS 38, že „*fair value*“ musí být získána z aktivního trhu⁷⁶.

3.2.2 Finanční aktivum a peníze

Držení kryptoměn není podle výboru finančním aktivem. Odůvodnění výboru je, že kryptoměna není využívána podniky jako peněžní prostředek (hotovost) a jen zanedbatelné množství podniků využívá kryptoměny ke svým transakcím. Hotovost je definována v IAS 32, ze kterého vyplývá, že hotovost je použit jako prostředek směny za zboží či služby. Výbor uznává že některé transakce mohou být uhrazeny pomocí kryptoměn výměnou za zboží či služby, nicméně držení kryptoměn nemá vlastnosti hotovosti a upozorňuje tak na definici IAS 32 finanční aktivum, „*protože představuje prostředek směny, a je proto základem, na kterém jsou všechny transakce oceňovány a vykazovány v účetní závěrce*. Výbor si není vědom žádné kryptoměny, která by byla používána jako prostředek směny a ani jako peněžní jednotka při oceňování zboží nebo služeb v takové míře, že by byl základ pro všechny transakce oceněny a vykázány v účetní závěrce⁷⁷.

Výbor nepovažuje kryptoaktiva ani za kapitálový nástroj jiného subjektu. Kryptoaktiva nezakládají držitelé smluvní nárok a nepředstavuje smlouvu, která bude vyrovnána. Neexistuje tak vztah mezi kupujícím a prodávajícím, případně investorem či emitentem. Kryptoaktiva tak nevyhovují ani definici IAS 32 Finanční nástroje: prezentace⁷⁷.

---

⁷⁶ PROCHÁZKA D., ROUBLÍČKOVÁ J. *AUDITOR časopis Komory auditorů České republiky* [online]. Komora auditorů České republiky, 2019, 2019(8) [cit. 2019-12-12].

⁷⁷ March 2019 IFRIC Update published. *ifrs.org* [online]. 2019 [cit. 2019-12-10].

3.2.3 Kryptoaktiva jako zásoby

V případě, že podnik drží kryptoaktiva za účelem prodeje v rámci běžné činnosti podnikání (např. směnárny) by toto držení spadalo pod IAS 2 Zásoby. V případě, že společnost vystupuje jako prostředník (burza s kryptoměny), lze ocenit zásoby reálnou hodnotu sníženou o vzniklé náklady na prodej. Pokud společnost není makléřem a obchodníkem držené kryptoměny jsou oceněny pořizovacími náklady nebo čistou realizovanou hodnotou a tou, která je nižší. V případě, že IAS 2 není relevantní pro účetní jednotku aplikuje se nehmotná aktiva IAS 38⁷⁸.

Při úbytku (prodeji, použití, poskytnutí) kryptoaktiv je její výše oceněna metodou FIFO nebo váženým aritmetickým průměrem (AVCO) a to obdobně jako zásoba jiného druhu (materiál, výrobky, zboží). Ve VH hodnota úbytku kryptoměn promítnuta jako náklad na prodej zásob a prodejní cena jako tržba z prodeje zásob v rozsahu IFRS 15⁷⁸.

3.2.4 Těžba kryptoaktiv

Těžbou kryptoaktiv se rada ani výbor pro interpretaci IFRS nezabývali. Otázkou zůstává, jak by měla svoji činnost účtovat společnost v případě těžby. Jednou s možností je využít doporučení konzultační společnosti. Vzniklé výnosy po těžbě by měla společnost vykazovat v reálné hodnotě obdržených kryptoměn v okamžiku, kdy jsou získány⁷⁹.

V případě výnosu z tzv. „odměny“ při identifikaci nového bloku, těžař neuzavírá s žádnou konkrétní osobou smlouvu. Není tak splněna definice zákazníka podle IFRS 15 „strana, která uzavřela s účetní jednotkou smlouvu za účelem získání zboží nebo služeb, které jsou výstupem běžné činnosti účetní jednotky, výměnou za protihodnotu“. IFRS 15 (Výnosy ze smluv) se zákazníky se na tento druh činnosti těžaře neuplatní. Těžař získá generováním nového bloku aktivum ve formě kryptoměn. Vzniklý výnos, který definují standardy IFRS jako „zvýšení ekonomických užitků formou nabytí aktiv“ a společnost jej bude muset vykázat a správně ocenit. Výnosy pak bude nutné prezentovat (nikoliv jako výnosy ze smluv se zákazníky). Z výše uvedených případů je protihodnotou pro těžaře za poskytnuté služby ve formě kryptoměn nikoliv peněz a podle požadavků odst. 66 IFRS

---

⁷⁸ March 2019 IFRIC Update published. *ifrs.org* [online]. 2019 [cit. 2019-12-10].

⁷⁹ KADLECOVÁ, J. Kryptoměny podle IFRS. *dreport.cz* [online]. 23. 5. 2019 [cit. 2019-12-10].

15 by se měly výnosy oceňovat reálnou hodnotou. Získané kryptoměny by měly být klasifikovány jako nehmotné aktivum podle IAS 38 nebo pokud jsou drženy za účelem prodeje v rámci běžné činnosti tak jako zásoby dle IAS 12⁸⁰.

Pokud však těžař získá výnos v podobě transakčního poplatku od stran účastnicích se zaznamenaná transakce, která se již řídí vzájemnou a pevně danou dohodou, že těžař vyřeší další blok jako první, bude mít bezpodmínečný nárok na transakční poplatek za danou transakci. Tyto smluvní strany jsou zákazníky těžaře a vykázání výnosů, které souvisejí s transakční poplatek podléhá již požadavkům IFRS 15⁸⁰.

V případě nákladů vynaložené na těžení kryptoměn, a které mohou být významné, se nemůžou týkat konkrétní transakce za niž těžař získá protihodnotu (nesplní kritérium pro vykazování aktiv a jsou účtovány do nákladů až v okamžiku vzniku). Hmotný dlouhodobý majetek určený k těžbě se odepisuje po dobu životnosti, a to v souladu s IAS 16 Pozemky, budovy a zařízení⁸⁰.

3.2.5 Spolupráce při těžbě v poolu

Těžba kryptoměn je extrémně náročná a vysoce konkurenční. Těžař se tak může rozhodnout, zda bude těžit individuálně nebo se zapojí do těžebního poolu. Při individuální těžbě je dosahováno vysokých jednorázových výnosů, ale kvůli omezenému hashovacímu výkonu je tomu velmi nahodile. Proto se většina těžařů spojuje do poolu, které snižují volatilitu výnosů tak, že těžař získává menší odměny, ale v pravidelnějších intervalech. Pro účetní řešení těžby prostřednictvím poolu je klíčový způsob rozdělování odměn ve vazbě na způsob rozdělení rizik mezi těžaře a správce poolu. Jestliže rizika nese správce poolu a vyplácí dohodnutou (zpravidla fixní) částku těžaři i v případě neúspěšné těžby, poté těžařova odměna za zvýšení hashovacího výkonu poolu je výnosem z pronájmu (dle IAS 17, resp. IFRS 16). Pokud ale riziko neúspěšné těžby zůstává na straně těžaře, vstup do těžebního poolu naplňuje u těžaře znaky společného uspořádání dle IFRS 11⁸¹.

---

⁸⁰ KADLECOVÁ, Jitka. Kryptoměny podle IFRS. *dreport.cz* [online]. 23. 5. 2019 [cit. 2019-12-10].

⁸¹ PROCHÁZKA D., ROUBLÍČKOVÁ J. *AUDITOR časopis Komory auditorů České republiky* [online]. Komora auditorů České republiky, 2019, 2019(8) [cit. 2019-12-12].

Tito správci těžebních poolů pak bývají pod kontrolou jiných subjektů. Zajímavá otázka je pak z pohledu vymezení těchto konsolidačního celku, jestli by pooly neměly být zahrnuty do konsolidované závěrky subjektu, který pool efektivně ovládá. Například dva největší pooly Antpool a BTC.com jsou pod kontrolou společnosti Bitmain a jedná se o výrobce ASIC počítačů specificky vyvinutých na těžbu kryptoměn⁸².

3.2.6 Platba za zboží a služby – nepeněžní směna

Častěji se objevuje také možnost uhradit své závazky za zboží a služby formou kryptoměn. Některé společnosti nabízejí dokonce svým zaměstnancům vyplácení mezd pomocí kryptoměn. V obecných případech je tak nutné tyto nepeněžní transakce vykazovat v reálné hodnotě. Např. IAS 16 - pozemky, budovy a zařízení, pokud jsou získány výměnou za nepeněžní aktivum, náklady dané věci (např. stroje) se tak ocení reálnou hodnotu. Standard tak může určit, zda má společnost zohlednit reálnou hodnotu pořízené věci nebo reálnou hodnotu zaplacené protihodnoty (formou kryptoměny) a to i v případě vyplacené mzdy⁸³.

3.2.7 Leasing

Těžení kryptoměn pak může probíhat v cloudu (tzv. „*cloud mining*“). Na místo přímé těžby pomocí techniky těžaře, by si veškerou výpočetní techniku těžař zajistil u poskytovatele „na dálku“. Jedná se tak o službu vzdáleného pronájmu zařízení u poskytovatele. Vzdálená těžba kryptoměn může nabývat tří forem:

- hashovací těžba („*hash mining*“), kdy je zaslán poskytovateli hardware, poskytovatel je zodpovědný za vše ostatní (SW, elektřina, chlazení apod.),
- virtuální těžba („*virtual hosted mining*“), při které se vytvoří virtuální server a těžař si na něj nainstaluje vlastní software,

---

⁸² PROCHÁZKA D., ROUBLÍČKOVÁ J. AUDITOR časopis Komory auditorů České republiky [online]. Komora auditorů České republiky, 2019, 2019(8) [cit. 2019-12-12].

⁸³ Kryptoměny podle IFRS. *dreport.cz* [online]. 23. 5. 2019 [cit. 2019-12-10].

- pronájem hashovacího výkonu („*leased hashing power*“), kdy si těžař najme určitou část výkonu instalovaného poskytovatelem, aniž by musel dodávat svůj hardware nebo software⁸⁴.

Takové smlouvy splňují charakteristiku nájemních smluv a upravil by je IAS 17 nebo IFRS 16. Většina smluv jsou uzavírány na dobu jednoho roku a svým charakterem by odpovídaly operativního pronájmu. Z pohledu nájemce by u účetního řešení dle IAS 17 byla smlouva zobrazena výsledkově. Naopak IFRS 16 účinný od roku 2019 ruší na straně nájemce rozlišení na operativní a finanční pronájem a vyžaduje všechny leasingové smlouvy vykázat rozvahově jako právo užití („*right to use*“) na straně aktiv současně s leasingovým závazkem. Nicméně u smluv do jednoho roku umožňuje IFRS 6 aplikovat výjimku na základě časového testu a takový nájem u nájemce by se rozvahově nevykazoval. U smluv do jednoho roku je tak účetní řešení podle staré i nové úpravy stejné. Pokud by ale smlouva byla uzavřena na období delší než jeden rok a pokud by nebylo možné aplikovat výjimku na nájem nízké hodnoty, aplikovalo by se IFRS 16 rozvahové řešení. Poskytovatel služby by vykazoval uzavřené smlouvy jako operativní pronájem, přičemž na straně pronajímatele není rozdíl v účetním řešení mezi IAS 17 a IFRS 16⁸⁴.

3.3 Účetní aspekty kryptoměn

Problematika účtování transakcí kryptoměn by měly být v souladu s českou účetní legislativou, a to u účetních jednotek, které účtují v podvojném účetnictví vyhláškou č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších 24 předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví (dále jen „Vyhláška“). Účetní jednotka má postupovat tak, aby účetní závěrka podávala věrný a poctivý obraz včetně správného vykazování kryptoměn.

---

⁸⁴ PROCHÁZKA D., ROUBLÍČKOVÁ J. AUDITOR časopis Komory auditorů České republiky [online]. Komora auditorů České republiky, 2019, 2019(8) [cit. 2019-12-12].

3.3.1 Vykazování kryptoměn v rozvaze

Stanovisko ČNB nepovažuje kryptoměnu jako elektronické či bezhotovostní peněžní prostředky (peněžním ekvivalent) nebo dokonce měnu jako širší pojetí, což připouští i svém sdělení MF. Ve sdělení je kryptoměna chápána jako digitální měna, která je digitálním nositelem hodnoty a jedná se tak o elektronicky vytvořené a uložené nehmotné aktivum. MF dále připouští, že záměry nákupu či držení digitálních měn jsou různé. Může se tak jednat o držení virtuální měny ze spekulativních důvodů jako investici, nákup zboží či služeb pomocí směny digitální měny nebo její těžbu, díky které jsou dodány do oběhu další mince a také mohou sloužit pro účely virtuální směnárny. Firmy se tak mohou stát odběrateli, kteří přijímají kryptoměny nebo také hradit své závazky formou kryptoměn⁸⁵. Záměry uživatelů s nakládáním kryptoměn tak mohou být různé a MF přesto navrhuje vykazovat kryptoměny stejně, a to napříč uživateli. MF doporučuje účtovat a vykazovat kryptoměny jako zásobu „svého druhu“ ve smyslu § 9 Vyhlášky. MF současně sděluje, že digitální měna je „nehmotné aktivum.“ Teoreticky lze považovat virtuální měnu ze sdělení MF jako „oběžný nehmotný majetek“. MF radí v rozvaze vykázat virtuální měny na samostatném řádku v rámci těchto položek zásob:

- C.I.3.2. „Zboží“,
- C.I.3.1. „Výrobky“,
- C.I.2. „Nedokončená výroba“.

Ministerstvo financí připouští, že lze využít § 4 odst. 1 Vyhlášky a vykázat digitální měnu jako zásobu, a to odděleně od ostatních položek v rozvaze. Pokud by společnost vykázala kryptoměny jako zboží, mohly by zde být kryptoměny na úhradu běžné obchodní činnosti společnosti nebo kryptoměnovou směnárnu.

Dále účetní jednotky zabývající se těžbou kryptoměn použijí pro vykazování vytěžených kryptoměn položku C.I.3.1. „Výrobky“. Otázkou zůstává, jak by se mohla vykazovat nedokončená výroba, protože neexistuje forma nedokončené výroby u kryptoměn.

Nejasná situace nastává také u kryptoměn, které slouží k investování. Podle sdělení MF je doporučené vykazovat kryptoměny jako zásoby, a to nehledě na záměr účetní

---

⁸⁵ Sdělení Ministerstva financí k účtování a vykazování digitálních měn.

jednotky držet kryptoměny jako investici. Odborná veřejnost se s tím to výkladem neztotožňuje a zařazení kryptoměn sloužící k investování vykazovala spíše jako dlouhodobý nehmotný majetek, konkrétně položka „B.I. Dlouhodobý nehmotný majetek“. Dalo by se také opírat o již zmíněný názor GFŘ, které potvrdilo, že kryptoměna je věc nehmotná. I zde nicméně vzniká problém, protože dlouhodobým nehmotným majetkem jsou zejména ocenitelná práva, a to s dobou použitelnosti delší než jeden rok. Kryptoměny však nejsou žádným nositelem práva ani pohledávky, a to již podle zmíněného stanoviska ČNB ke kryptoměnám. Investoři by tak mohli využít vlastního pravidla pro vykazování kryptoměn a neztotožňovat se s doporučením od MF⁸⁶.

Vyloučené jsou i možnosti vykazovat kryptoměny jako položky C.IV. Peněžní prostředky (ceniny, pokladna) a to z již zmíněné důvodu, že kryptoměny nejsou peněžním prostředkem a neobsahují žádné právo. Dále kryptoměny nejsou ani dlouhodobým finančním majetkem, protože kryptoměny nemají vlastnosti cenných papírů (viz. stanovisko ČNB) a ani úvěrem, podílem apod.

Nelze však vyloučit alternativní vykazování kryptoměn, které drží účetní jednotka za účelem investování, ať už v krátkodobém či dlouhodobém horizontu. V případě krátkodobého investování a držení kryptoměn do jednoho roku by bylo možné vykazovat jako krátkodobý finanční majetek. Držení kryptoměn s dobou delší jak jeden rok, by mohla účetní jednotka vykazovat jako dlouhodobý finanční majetek.

Ekonomické faktory spojené s transakcí kryptoměn jsou tak srovnatelné s okolnostmi nákupu cenných papírů k obchodování. ÚJ by tak mohla účtovat a vykazovat shodně jako u zmíněných cenných papírů. Nabízí se tak možnost, aby ÚJ účtovala a vykazovala kryptoměny jako cenné papíry, tedy přecenění kryptoměn na reálnou hodnotou do VH nebo do kapitálu prostřednictvím rozvahových účtů v účtové skupině 41 (dlouhodobý motiv nákupu). Zásadním nedostatkem je správné určení reálné hodnoty daného aktiva, protože existuje velké množství burz kryptoměn, kde se dají kryptoměny nakoupit za odlišné ceny. Neexistuje ani opora ve stávající legislativě, protože § 27 ZoÚ taxativně vyjmenovává majetek oceněný reálnou hodnotou, kde chybí kryptoměny⁸⁶.

---

⁸⁶ *Bulletin Komora certifikovaných účetních* [online].

Alternativní vykazování kryptoměn jako investici, ale odporuje již zmíněnému tvrzení, že kryptoměny mají charakter komodity a tento názor podporuje také MF. Pokud by však ÚJ dostatečně přesvědčivým způsobem zdůvodnila zvolený odlišný postup v účetní závěrce a obhájila jej, tak alternativní vykazování kryptoměn za účelem investováním by bylo možné. Výše popsané způsoby vykazování jsou popsány v následující tabulce:

Tabulka 4: Zařazení kryptoměn dle způsobu jejího účelu⁸⁷

Účetní jednotka (účel vykazování)	Účetní vykazování
Směnárna digitálních měn, platby za zboží a služby ve virtuální měně	C.I.3.2. „Zboží“
Těžba kryptoměn	C.I.3.1. „Výrobky“
Investoři	Vlastní pravidlo

Zmíněné vykazování kryptoměn není ještě konečné. MF společně ve spolupráci s Národní účetní radou pracují na interpretaci účtování kryptoměn, konkrétně se jedná o pracovní název PNI – 68 Vykazování kryptoměn v účetnictví. Vzniklá interpretace by měla doplňovat a zároveň rozšířit sdělení MF. Mohla by tak doplnit informace o výklad v nejasných situacích a pomoci tak účetním jednotkám v případě účtování nejen kryptoměn, ale celkově k digitálním měnám. Vzniklá interpretace tak bude doplňovat sdělení MF a také IFRS⁸⁸.

3.3.2 Inventarizace kryptoměn a účetní závěrka

V příloze účetní závěrky doporučuje MF uvést detailnější informace o způsobu účtování kryptoměnách, a to převážně o záměru nabytí a jejich držení, způsobů ocenění a případně detailnější informace o tvorbě opravných položek. V případě sestavování účetní závěrky je pak zapotřebí, aby účetní jednotka podle § 29 ZoÚ provedla u digitální měny inventarizaci k tomuto okamžiku. Je nutné dbát na řádnou inventarizaci digitální měny včetně prokázání, a to zejména dokumentaci o stavu např. virtuální peněženky⁸⁷.

⁸⁷ Sdělení Ministerstva financí k účtování a vykazování digitálních měn.

⁸⁸ *Bulletin Komora certifikovaných účetních* [online].

Hodnota kryptoměn může být k datu inventarizace rozdílná oproti hodnotě na burzách než její původní pořizovací cena a je tak nutné tuto informaci zohlednit v účetní závěrce podle § 39 odst. 1 písm. b) Vyhlášky, kde je požadováno po ÚJ, aby zohlednili v příloze účetní závěrky nejen uvedení úprav hodnot majetku ve vztahu k OP, ale také informace o použitých účetních metodách a odchylkách od těchto metod s uvedením jejich vlivu na majetek a na finanční situaci a výsledek hospodaření účetní jednotky⁸⁷.

Uvedené informace by však měly být nejen spolehlivé, srovnatelné a srozumitelné, ale také posouzené z hlediska významnosti tak, aby požadavky na informace nepřevýšily náklady nad přínosy plynoucí z této informace, jak je uvedeno v § 19 odst. 7 ZoÚ. Tuto skutečnost by neměly opomínat ÚJ. Pro podrobnější informace o reálné hodnotě kryptoměny je pak vhodné využít podrozvahových účtů (kde se účtuje např. o závazcích leasingů), kde zůstatky budou navazovat na informace, které ÚJ zjistí např. při provádění inventarizací kryptoměn⁸⁹.

3.3.3 Tvorba opravných položek u kryptoměn

Snížení hodnoty kryptoměn se pak provádí prostřednictvím opravných položek (dále jen „OP) podle § 55 Vyhlášky k rozvahovému dni. Problém může nastat při vykazování, protože vzorový účtový rozvrh nemá žádnou skupinu pro kryptoměny a lze tak jen použít skupinu 13 – zboží, a to v případě nabytí kryptoměn od třetích osob a skupinu 12 – Zásoby vlastní činnosti, která by měla být vyhrazena pro kryptoměny nabyté vlastní činností (těžbou). S ohledem na častý předpoklad účtování opravných položek této komodity, by bylo vhodné využít nový syntetický účet např. „134 – Kryptoměny a ostatní virtuální aktiva“ a navázat na něho syntetický účet „196 – Opravná položka ke zboží“. Určitě by bylo vhodné pro ÚJ také využívat analytické účty z uvedených syntetických účtů, a to z důvodu držení kryptoměn různých druhů (Bitcoin, monero, Ethereum a další).

Je nutné u zásob vlastní výroby také počítat s vysokou volatilitou kryptoměn a předpokládat častou tvorbu OP, případně sledovat i vyšší hodnoty, než byla dosažená nebo kalkulovaná výše vlastních nákladů. U kryptoměn nabyté vlastní výrobou by bylo

---

⁸⁹ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví ze dne 12. prosince 1991.

vhodné účtovat opravné položky podobně zvolenou syntetiku jako u již zmíněné skupiny 13, tedy syntetický účet „126 Kryptoměny vyrobené vlastní činností“, která se v doporučeném účtovém rozvrhu zatím nevyužívá. Pro účtování opravné položky by pak byl použit syntetický účet „194 – Opravná položka k výrobkům“. Při tvorbě OP by se pak účtovalo ve prospěch tohoto účtu a na vrub syntetického nákladového účtu 559, který je v doporučeném účtovém rozvrhu určen pro tvorbu a zúčtování ostatních opravných položek v provozní činnosti, tedy i z titulu snížení hodnoty zásob.

3.3.4 Oceňování kryptoměn

Pro oceňování kryptoměn se použije ocenění pořizovací cenou v případě běžného pořízení nebo vlastními náklady, a to v případě, kdy účetní jednotka nabyla kryptoměny pomocí těžby. MF se tak odkazuje konkrétně *na § 25 odst. 1 písm. c), d) a l) a odst. 4 a 5 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoÚ“)*. V případě, že ÚJ nabyla kryptoměny těžbou, účtování bude probíhat v účtové skupině 12. Dále použije ÚJ pro ocenění v okamžiku nabytí kryptoměn upřesnění složek pořizovací ceny, která je uvedena § 49 Vyhlášky mimo náklady uvedených § 49 odst. 1 mezi které patří např. clo nebo přepravné. ÚJ tak může ocenit vlastními náklady zásob (kryptoměny) vytvořené vlastní činností (těžbou), a to ve skutečné výši nebo pomocí kalkulace výroby, kterou si stanoví ÚJ⁹⁰.

Může se tak tak jednat o náklady přímé, které vznikly realizovanou činností (těžbou). V nákladech se tak mohou objevit odpisy DHM (hardware určený na těžbu), DNM, případně pořizovací cena DDHM (podle vnitřní směrnice náklad do okamžité spotřeby nebo časovým rozlišením). Významnou složku ocenění pak může dále tvořit náklad na spotřebovanou elektrickou energii nebo prostory pro „těžařskou činnost“, kde jsou umístěné servery. Mohou také vznikat náklady v podobě mezd IT pracovníků.

V případě, že ÚJ použije kalkulaci výroby, musí stanovit kalkulaci tak, aby byla reálná a významně se nelišila od následných výsledných kalkulací. Je možné zahrnout poměrnou část variabilních a fixních nepřímých nákladů k danému výkonu. Příkladem pak může být poměrná část mzdových nákladů a ostatních osobních nákladů osoby, která se stará

---

⁹⁰ Sdělení Ministerstva Financí.

o řízení úseku, ale také i přiměřená část jiných režijních nákladů s výjimkou odbytových nákladů, která tuto výlukou výslovně vylučuje Vyhláška dle § 49 odst. 1⁹¹.

U kryptoměn je pak vhodné maximálně využít výše uvedené ustanovení z Vyhlášky tak, aby u ÚJ nedošlo k nestandardnímu ovlivňování výsledku hospodaření v období těžení kryptoměn pod rámec přiřaditelných nákladů související s pořízením konkrétní virtuální měny. Podobně lze pracovat i s ustanovením § 25 odst. 5 písm. c) ZoÚ, kde lze využít ustanovení „*popřípadě*“ i přiřaditelné nepřímé náklady vztahující se k výrobě nebo k jiné činnosti⁹².

V případě úbytků zásob (např. prodej kryptoměn, úhrada dluhu pomocí kryptoměn započtením) pak podle MF musí ÚJ respektovat ZoÚ a úbytek zásob provádět pomocí:

- FIFO – First In, First Out – ocenění na základě první ceny, která byla využita přijetím na sklad a první cena je použita při ocenění úbytku zásob,
- váženým aritmetickým průměrem⁹⁰.

Je nutné respektovat § 49 odst. 3 Vyhlášky a využívat jednu metodu pro jeden druh zásob v rámci jednoho analytického účtu zásob a v případě, že použije účetní jednotka aritmetickým průměr, pak musí minimálně jedenkrát za měsíc provést přepočítání⁹¹.

3.3.5 Účtování kryptoměn

Účetní jednotky si pak mohou zvolit, zda budou účtovat kryptoměny způsobem A nebo B podle ČÚS č. 707 – Zásoby, bod 3.1. – Průběžný a periodický způsob účtování zásob. Způsobem A je okamžitý přehled o prostředcích a účtují se v třídě 1. V účetnictví se pak zachycuje stav a pohyb zásob v průběhu celého účetního období. Naproti tomu způsob B se v průběhu roku účtují veškeré výdaje na pořízení zásob rovnou do nákladů (do spotřeby) a až na konci účetního období se provede inventura a zjištěný zůstatek (aktuální stav) a zaúčtuje se na účty zásob. V průběhu roku pak tedy nejsou v účetnictví

---

⁹¹ Vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

⁹² Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví ze dne 12. prosince 1991.

dostupné průběžné údaje o stavu zásob. Nicméně je nutné alespoň mít analytický přehled o stavu kryptoměn v případě kontroly⁹³.

Účetní jednotka musí veškeré transakce je nutné vykazovat v českých korunách. Podle § 4 odst. 12 ZoÚ jsou povinny všechny účetní jednotky vést účetnictví v české měně. Běžně se tak využívá pro přepočítání majetků a závazků stanovené v cizí měně kurz devizového trhu, který vyhláší ČNB dle § 24 odst. 6 ZoÚ. Přímý převod kurzu kryptoměn na české koruny nelze a neexistuje tak žádný kurz devizového trhu jako BTC/Kč, který by vyhlášovala ČNB a byla k nalezení v kurzovním lístku⁹².

Je také nutné respektovat stanovisko ČNB, že kryptoměny nejsou kurzem. Kryptoměny tak nenaplnují definici podle § 4 odst. 12 ZoÚ ve spojení s § 60 Vyhlášky o kurzových rozdílech. Společnosti si tak nemohou vykazovat kurzové rozdíly na účtech (563 a 663).

Je tak zapotřebí vzít ustanovení § 24 odst. 9 ZoÚ, že v případě cizí měny, který se nevyhláší kurz devizového trhu denně, použije účetní jednotka pro přepočet kurz mezibankovního trhu pro tuto měnu k USD nebo EUR a kurz devizového trhu vyhlášený ČNB pro USD nebo EUR ke stejnému dni⁹².

V následující aplikaci pak z tohoto ustanovení by měla účetní jednotka vézt průkazné účetnictví u kryptoměn tak, že v okamžiku ocenění provedla průměr kurzů jedné virtuální měny (nebo kryptoměny) vůči cizí měně, pro kterou ČNB vyhláší devizový kurz (ideálně EUR nebo USD) a to na dvou nebo třech významnějších burzách (např. Coinbase.com, Poloniex.com nebo Binance.com). ÚJ poté hodnotu kryptoměn vyjádřenou v cizí měně přepočítá podle stanoveného kurzu devizového trhu vyhlášené ČNB. Dále tuto skutečnost zaznamená v interním předpisu (směrnici), který by vymezil pravidla pro stanovení hodnoty kryptoměn na tuzemskou měnu a také uvedl v příloze účetní závěrky. V případě potřeby pak může využít účetní jednotka podrozvahovou evidenci pro interní potřeby⁹⁰.

K rozvahovému dni pak musí společnost provést analýzu hodnot kryptoměn, zda odpovídá její tržní hodnotě. Pokud by byla nižší, tak by účetní jednotka v souladu se zásadou opatrnosti snížila tuto hodnotu prostřednictvím opravné položky. Naopak v případě zvýšení hodnoty by bylo vhodné tuto skutečnost informovat v příloze. Podle

---

⁹³ Český účetní standard č. 707 – Zásoby.

Ministerstvo financí je tak nutné provést řádnou inventarizaci kryptoměn jako u ostatních položek aktiv k okamžiku sestavení účetní závěrky dle § 29 ZoÚ včetně příložených příslušných dokumentů (např. stav virtuální peněženky atd.)⁹⁰.

3.3.6 Interní předpis o účtování kryptoměn

Při vzniku ÚJ je nutné mít vytvořené vnitřní předpisy o účtování, a to včetně kryptoměn, vymezené pravomoce a odpovědnosti včetně termínů plnění za jednotlivé činnosti atd. Dále je nutné mít aktuální interní předpis a provádět aktualizaci každoročně, které plyne z § 4 odst. 15 ZoÚ, kdy ÚJ jsou povinny v příslušném účetním období použít účetní metody podle § 4 odst. 8 ZoÚ a to ve znění platném na počátku účetního období. V případě, že se změní vnější (změna zákona) nebo vnitřní podmínky (např. potřeba tvořit rezervy), je nutné aktualizovat vnitřní předpisy. V případě chybějících účetních předpisů, ÚJ se může dopustit přestupku a hrozí pokuta od FÚ při daňové kontrole do výše 3 % hodnoty celkových aktiv brutto dle § 37 ZoÚ⁸⁹.

Je tak nutné mít účtování včetně kryptoměn ošetřeny vnitřním předpisem vymezené ZoÚ, ZDP a dalšími předpisy (v platných znění). Není nutné mít přeepsané vše od základů, je vhodnější stručně problematiku vymežit, odkázat se na určený paragraf a rozhodnout se o řešení a organizačním zajištěním (termíny, odpovědnost). Díky tomu jsou podchyceny změny a tím i zjednodušení hledání průkazního materiálu při daňové kontrole.

3.3.7 Účetnictví a spolky

Spolky jsou z pohledu ZoÚ účetními jednotkami, které mohou vést jednoduché účetnictví dle § 1f odst. 1 ZoÚ a to v případě, kdy účetní jednotka podle § 1 odst. 2 písm. a) a b) ZoÚ splní následující podmínky:

- není plátcem DPH,
- její celkové příjmy za poslední uzavřené účetní období nepřesáhnou 3.000.000 Kč
- hodnota majetku nepřesáhne 3.000.000 Kč
- je současně spolkem nebo pobočným spolkem⁹⁴.

---

⁹⁴ STROUHAL, J a kol. *Účetnictví podnikatelů 2019*, 2019, s. 8.

Spolek si tak zvolí jednoduché účetnictví, pokud důvodně předpokládá, že daná kritéria nenaplní k rozvahovému dni svého prvního účetního období. Účetní jednotky jsou nicméně povinny v jednoduchém účetnictví v souladu s ustanovením § 13b ZoÚ vést účetní knihy a těmi jsou:

- peněžní deník, který musí obsahovat informace o:
  - o peněžních prostředcích v hotovosti a na účtech v bankách, spořitelních a úvěrních družstvech,
  - o příjmech a výdajích skutečně přijatých či zaplacených v účetním období,
  - o průběžných položkách, za které se považují pohyby peněžních prostředků, které nejsou konečným příjmem nebo výdajem podle předchozího bodu,
- kniha pohledávek a kniha závazků,
- pomocné knihy o ostatních složkách majetku⁹⁵.

Účetní jednotky účtující v jednoduchém účetnictví jsou povinny dle § 13b ZoÚ nejpozději do šesti měsíců po skončení účetního období sestavit přehled o majetku a závazcích a přehled o příjmech a výdajích. Dle § 21a ZoÚ musí každá účetní jednotka zapsaná v rejstříku zveřejňovat účetní závěrku do sbírky listin, tato povinnost se týká i spolků. Nicméně povinnost sestavovat účetní závěrku se již nevztahuje na spolky, které mohou vést jednoduché účetnictví (ustanovení plyne z § 13b odst. 4 ZoÚ, dle kterého se neaplikují ty části zákona, které říkají, že účetní jednotky sestavují účetní závěrku dle § 18 odst. 1, 2). Spolky tak nemusejí sestavovat účetní závěrku a nevztahuje se na ně povinnost zveřejňovat přehledy ve sbírce listin⁹⁶.

Pokud však povinnost vznikne, spolek takto sestavenou účetní závěrku je povinen ve smyslu § 21a ZoÚ zveřejnit. Spolku tato povinnost vzniká v důsledku skutečnosti, že se jedná o účetní jednotku, která se zapisuje do veřejného rejstříku (spolkového rejstříku) - viz zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřeneckých fondů, ve znění pozdějších předpisů, zejména § 1, § 26 a násl. Účetní závěrku spolek zveřejní uložením do sbírky listin, která je součástí veřejného rejstříku, a to nejpozději do 12 měsíců od rozvahového dne zveřejňované účetní závěrky⁹⁶.

---

⁹⁵ STROUHAL, J a kol. *Účetnictví podnikatelů 2019*, 2019, s. 9.

⁹⁶ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví ze dne 12. prosince 1991.

3.4 Daňové aspekty kryptoměn

Daňové zákony dopadají na kryptoměny různě. Poměrně častým tématem je, zda kryptoměny danit či nikoliv, případně jaké daně na ně dopadají. Daně tak mohou dopadat odlišně, a to v případě těžby kryptoměn, obchodování nebo přijetí úplaty za zboží či služby formou kryptoměn. Z hlediska zdanění příjmů je tak nutné identifikovat činnost, jestli se jedná o soustavnou činnost či správu vlastního majetku a poté postupovat podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. V případě, že podnikatel, ať už fyzická nebo právnická osoba, má status plátce daně z přidané hodnoty, je pak nutné analyzovat dopady zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty u jednotlivých činností související s kryptoměnami včetně ručení příjemce zdanitelného plnění. Nově se také řeší zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, který se může vztahovat na některé činnosti podnikatele související s kryptoměnami. Daňová problematika kryptoměn je velice rozsáhlá a je nutné se opírat o ne vždy zcela jasné výklady. Ve výsledku je tak nutné zjistit, zda kryptoměny podléhají zdanění a vyhnout se případným pokutám ze strany finančního úřadu.

3.4.1 Daň z příjmů právnických osob

Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“) Z hlediska zdanění příjmů je nutné identifikovat plátce, jak se daní jednotlivé činnosti včetně správného vykazování příjmů apod. U DPPO je situace obdobná jako u DPFO, a to co do typů zdanitelných příjmů souvisejících s kryptoměnami a oceňování příjmů plynoucích v některé kryptoměně. Na rozdíl od DPFO zde nejsou zdanitelné příjmy kategorizovány podle druhů (tedy ani zda jsou z podnikání nebo nikoliv). Právnické osoby nicméně musí vést účetnictví (kromě VPP, který vede jednoduché účetnictví) v české měně a podrobnou evidenci dle ZoÚ, která se vztahuje také na kryptoměny, které jsou součástí obchodního majetku. Při směně na burze a těžbě použije obecné postupy jako fyzická osoba. Ocenění vytěžených kryptoměn je podobné jako u výrobku vlastními náklady.

U osvobození od daně u DPPO je možné uvažovat o bezúplatných příjmech jako u DPFO (dědictví či odkaz zahrnující kryptoměny dle § 19b ZDP) nebo o jiných příjmech taxativně vypočtených v § 19 ZDP. Z nich by v kryptoměnách teoreticky mohly plynout např. příjmy z členských příspěvků u tzv. subjektů s nepovinným členstvím (u spolků), které ale zároveň nebudou daňovým výdajem na straně přispěvatelů. Případně by spolek mohl být kapitálově dovybaven a stát se tak bezúplatným příjem, který je také osvobozen dle § 19b odst. 2 písm. b) ZDP. Podle pokynu GFŘ D-22 se pak rozumí kapitálovým dovybavením navýšení vlastních zdrojů zakladatelem nebo jinou osobu např. „*trvalé zvýšení vlastního jmění spolku v průběhu jeho existence*“, který bude využíván pro hlavní činnost – jedná se tak o příjem osvobozený od daně. Z daňového odepisování je pak vyloučen hmotný majetek nabyt darováním podle § 27 písm. j) ZDP.

3.4.2 Veřejně prospěšný poplatník

Neobvyklé postavení má pak u PO veřejně prospěšný poplatník (dále jen VPP) dle § 17a ZDP, který „*v souladu se svým zakladatelským právním jednáním, statutem, stanovami, zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním*“. Dále se člení VPP na:

- široký základ daně (taxativně vyjmenované v § 18a odst. 5 ZDP),
- úzký základ daně (ostatní VPP např. spolky, popř. pobočné spolky)⁹⁷.

VPP má pak povinnost dle § 39a odst. 4 podat přihlášku k registraci k DPPO u místně příslušného správce daně do 15 dnů ode dne, kdy začne vykonávat činnost, která je zdrojem příjmů. Tuto povinnost VPP nemá, pokud tyto příjmy nejsou předmětem daně. Spolek pak může přijímat:

- dary – peněžní a nepeněžní včetně kryptoměn,
- členské příspěvky v podobě kryptoměn.

Zajímavé by tak bylo sledovat u spolků přijaté dary, členské příspěvky v podobě kryptoměn, protože u těchto příjmů je stěžejní, k jaké činnosti slouží ekonomická vs. činnost spolku (nehledě na tom, zda to jsou peněžité či nepeněžité příjmy).

---

⁹⁷ VYCHOPENĚ, J. *Daň z příjmů 2019*. s. 138 - 140.

Zvláštní pozornost je pak nutné věnovat u VPP předmětu daně z příjmů konkrétně § 18a ZDP. Předmětem daně z příjmů pak nejsou příjmy z nepodnikatelské činnosti za podmínky, že výdaje (náklady) vynaložené v souvislosti s prováděním této činnosti jsou vyšší než tyto příjmy. Splnění této podmínky je nutné podle § 18a odst. 3 rozdělení celkové nevýdělečné činnosti na jednotlivé druhy a v návaznosti na to porovnávání příjmů a výdajů za každý druh činnosti zvlášť. Pokud má spolek ve stanovách zapsáno více druhů činností je nutné v účetnictví tyto činnosti sledovat zvlášť např. pomocí vnitropodnikového účetnictví odst. 2.6. ČÚS č. 401.

Pro daňové účely pak VPP musí pomocí analytické evidence příjmů a výdajů (nehledě na podvojném nebo jednoduchém účetnictví) splnit podmínku dle § 18a odst. 4 ZDP tak, aby VPP nejpozději ke dni účetní závěrky vedl odděleně příjmy, které jsou předmětem daně, od příjmů, které předmětem daně nejsou, nebo předmětem daně jsou, ale jsou od daně osvobozeny. Navíc musí členit příjmy a výdaje k jednotlivým druhům činností.

Naopak předmětem daně z příjmů u spolků jsou vždy dle §18a odst. 2 ZDP příjmy z reklamy, z členských příspěvků, v podobě úroku (zvláštní sazba daně dle § 36 odst. 5 ZDP ve výši 19 %) a z nájemného (mimo státní majetek).

Od daně jsou osvobozeny příjmy, které má pak spolek u přijatých členských příspěvků, a to v souladu se stanovami dle § 19 odst. 1 písm. a) bod 2 ZDP. Může se jednat o členský příspěvek v podobě kryptoměn. Pokud by v souvislosti s přijatými a od daně osvobozenými členskými příspěvky vznikaly spolku na druhé straně výdaje, je nutné tyto příjmy ze základu daně vyjmout dle § 25 odst. 1 písm. i) ZDP.

Spolky pak mohou získat zdroje pomocí darů včetně kryptoměn. Oceňování bezúplatných nepeněžních příjmů, které je u VPP naznačeno v bodu 3 § 23 odst. 6 písm. b) ZDP, kde je uvedeno, že pro případy bezúplatného příjmu je nutné použít reprodukční pořizovací cenu dle právních předpisů, které upravují účetnictví. Hned v úvodu zmíněného odst. 6 je sice napsáno, že nepeněžní plnění by se mělo ocenit podle předpisu, který upravuje oceňování majetku (zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku), ale pouze tehdy, pokud zákon nestanoví jinak.

Spolek musí také podle § 23 odst. 3 písm. a) bod 3. ZDP v následujících zdaňovacích obdobích kontrolovat, zda nebyly dodatečně porušeny podmínky pro osvobození. Pokud by taková situace nastala, musí spolek „mimoúčetně“ zvýšit základně z DPPO a podat

daňové přiznání v němž k porušení podmínek došlo. Není nutné, ale podávat dodatečné daňové přiznání.

Zjištěný základ daně VPP je podle § 20 odst. 1 ZDP snížený podle § 34 ZDP lze dále snížit, až o 30 % dle § 20 odst. 7 ZDP, maximálně však o 1 000 000 Kč, použije-li prostředky získané touto úsporou na dani v následujícím zdaňovacím období ke krytí nákladů (výdajů) prováděných nepodnikatelských činností. V případě, že 30 % snížení činí méně než 300 000 Kč, lze odečíst částku ve výši 300 000 Kč, maximálně však do základu daně.

Výjimku z povinnosti podat daňové přiznání k DPPO mají spolky podle § 38mb písm. a) ZDP, pokud VPP má pouze příjmy, které nejsou předmětem daně nebo to jsou příjmy od daně osvobozené dle § 19 ZDP, případně má příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně dle § 36 ZDP (např. úrokový příjem z účtu u vkladu u bank, spořitelny a úvěrních družstev). Poplatník nemusí podávat daňové přiznání ani v případě, kdy snížil základ daně podle § 20 odst. 7. Pokud VPP nevznikla ve zdaňovacím období povinnost k DPPO, není povinen sdělit tuto informaci správci daně.

Právní forma spolků

Právní předpisy nabízí jednoduchá pravidla pro založení spolku, stačí tři zakladatelé, kteří se dohodnou podle § 218 OZ. Zorganizují ustavující schůzi a zajistí další relevantní právní úkony včetně názvu a sídla spolku, účelu spolku, práva a povinnosti členů vůči spolku, popřípadě určení způsobu, jak jim budou práva a povinnosti vznikat a určení statutárního orgánu. Určí-li stanovy, že členství je různého druhu, vymezí zároveň práva a povinnosti spojené s jednotlivými druhy členství, a to se souhlasem většiny dotčených členů dle § 220 OZ. To neplatí, má-li spolek k omezení práv nebo rozšíření povinností spravedlivý důvod.

Spolek je pak založen přijetím stanov, a to shodou zakladatelů na obsahu stanov nebo usnesením ustavující schůze Spolek vznikne zápisem do spolkového rejstříku dle zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických osob (rejstříkový zákon), a který je veden rejstříkovým soudem (místně příslušný krajský soud). Návrh na zápis podává do spolkového rejstříků zakladatel nebo osoba určená ustavující schůzi, a to v listinné nebo elektronické podobě. Podpis pak musí být úředně ověřen nebo k podpisu se použije

uznaný elektronický podpis. Stanovy pak musí být uloženy v úplném znění v sídle spolku dle § 221 OZ.

Spolek dále může založit tzv. pobočný spolek. Spolek pak určí organizační jednotku spolku, jakým způsobem se pobočný spolek zakládá a který orgán rozhoduje o založení, zrušení nebo přeměně pobočného spolku dle § 228 a 229 OZ.

Vhodné je pak založit kontrolní orgán právnické osoby, tedy kontrolní komisi spolku dle § 262 OZ, která kontroluje činnost spolku. Důvod je prostý, aby spolek získal snadněji status VPP a měl možnost čerpat daňové úlovy plynoucí ze ZDP.

Stanovy spolku

Klíčový dokument spolku, který je zásadní pro daňové účely, neboť se právě na pravidla popsaná v tomto dokumentu ZDP odvolává. V praxi se nesmí zapomínat na skutečnost, že OZ vyjmenovává několik ustanovení určujících povinný obsah stanov spolku. Součástí stanov jsou povinné náležitosti jako název spolku, začlenění pobočného spolku atd. Nejen pro daňové účely by mělo být ze stanov zcela zřejmé, kdo z členů má které kompetence a odpovědnosti. Stanovy zpravidla obsahují podmínky pro placení členských příspěvků, které se testují nejen pro daň z příjmů, ale také pro daň z přidané hodnoty.

Stěžejní částí stanov je pojmenování „*společného zájmu*“, resp. činnosti spolku. Hlavní činnosti spolku jsou tak důvodem k založení. Hlavní činností spolku může být jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplnění je spolek založen. Může se tak např. jednat o činnosti sociální, vzdělávací, společných zájmů atd. Současně není zakázáno, aby spolek vykonával vedlejší činnost (doplňkovou, popř. hospodářskou), jejímž cílem je získat finanční prostředky pro zabezpečení činnosti hlavní. Podnikání nebo jiná výdělečná činnost jako hlavní činností spolku jsou zakázány.

Vedle hlavní činnosti pak může spolek vyvíjet vedlejší hospodářskou (doplňkovou) činnost spočívající v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, je-li účel v podpoře hlavní činnosti nebo v hospodárném využití spolkového majetku dle § 217 NOZ. Výdělečná činnost může být součástí hlavní činnosti spolku, a to v případě, kdy splní podmínky:

- slouží k dosahování účelu, který má spolek ve stanovách dle § 218 písm. b) OZ,
- nedosahuje takové úrovně, aby ji bylo možné nazvat podnikáním, tedy soustavnou činností provozovanou za účelem dosažení zisku.

Proto mohou spolky k hlavní činnosti příležitostně (ne soustavně) pořádat různé výtěžné akce hasičský bál apod. Činnosti za účelem dosažení zisku již nemohou být zahrnuty do hlavní činnosti, ale musí být součástí vedlejší (resp. doplňkové) hospodářské činnosti. Zisk z činnosti spolku lze pak použít pouze pro spolkovou činnost včetně správy spolku.

3.4.3 Daň z příjmů fyzických osob

Fyzické osoby obchodující s kryptoměny musejí pro stanovení daně z příjmů fyzických osob určit příjem a zařadit jej do patřičné kategorie. Situace tak mohou nastat různé a je nutné zařadit tyto příjmy u fyzických osob podle § 3 odst. 1 ZDP:

- § 6 závislá činnost,
- § 7 samostatná činnost,
- § 8 kapitálový příjem,
- § 9 příjem z nájmu,
- § 10 ostatní příjem⁹⁸.

Z praxe je patrné, že příjmy z kryptoměn budou převážně podléhat u FO podle § 7 nebo § 10 ZDP. Důvod je zřejmý, příjem tvoří převážně transakce s kryptoměny jako prodej a nákup kryptoměn nebo úhrady za zboží a služby formou kryptoměn. Výjimku pak tvoří příjmy z kryptoměn podléhající § 8 ZDP, protože kryptoměny obvykle nenosí nárok na výplatu odměn ve formě úroku, dividend apod. Výjimkou by tak mohly např. tvořit kryptoměny u zápůjček se sjednaným úrokem (kryptoměny by neměly být součástí obchodního majetku) nebo tzv. tokeny, které mají odlišné vlastnosti oproti kryptoměnám. Příjmy z kryptoměn se mohou také řadit jako příjmem dle § 9 ZDP, pokud by pronajímatel odměnu za nájem movité či nemovité věci přijímal formou kryptoměn. S kryptoměny se výjimečně mohou také setkat zaměstnanci (např. IT firem, start-up), kteří mají příjmy ze závislé činnosti dle § 6 ZDP ve formě kryptoměn. V jistém směru lze využít výjimek pro osvobození příjmů z kryptoměn, které budou rozvedeny níže. Mezi nejčastější příjmy u fyzických osob pak jsou:

---

⁹⁸ Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů ze dne 20. 11. 1992.

- směna kryptoměny za fiat měnu nebo jinou kryptoměnu,
- směna kryptoměn za zboží či služby,
- těžba kryptoměn.

V následující tabulce jsou zobrazeny možné příjmy z kryptoměn členěny do jednotlivých dílčích základů daně včetně možných dopadů na sociální a zdravotní pojištění fyzických osob. V některých případech je pak možné uplatnit náklady (výdaje) na pořízení kryptoměn, a to buď skutečné nebo paušální. Sazba daně pak u FO činí 15 % dle § 16 ZDP⁹⁹.

Tabulka 5: Souhrn zdanění příjmů podle ZDP pro FO včetně sociálních a zdravotních odvodů

Paragraf ZDP	Název	Vybrané příjmy	Daňová ztráta	Daňový výdaj (náklad)	Výdajový paušál	SP a ZP
§ 6	Příjem ze závislé činnosti	Závislá činnost	NE	NE	NE	ANO
§ 7	Příjem ze samostatné činnosti	Příjem ze živnostenského podnikání	ANO	ANO	ANO	ANO
§ 8	Příjmy z kapitálového majetku	Úroky, dividendy apod.	NE	NE	NE	NE
§ 9	Příjmy z nájmu	Nájem nemovité a movité věci	ANO	ANO	ANO	NE
§ 10	Ostatní příjmy	Příjmy z prodeje věcí, darování	NE	Částečně ANO	NE	NE

Zaměstnanci mají své příjmy zařazené pod § 6 závislá činnost ZDP. V případě, že by část příjmů byla zaměstnanci vyplacena formou kryptoměn, tak tento příjem by spadal také pod § 6 ZDP. Zaměstnavatel může vyplácet pomocí kryptoměn část mzdy po dohodě se zaměstnancem. To umožňuje § 109 odst. 2 a § 119 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. Zaměstnavatel bude potřebovat souhlas zaměstnance a dodatek k pracovní smlouvě¹⁰⁰. Souhlas by měl být součástí dodatku smlouvy, dále podmínky poskytování naturální mzdy, způsob vyplácení mzdy (včetně bitcoinová adresy zaměstnance) a způsob výpočtu hodnoty vyplácených kryptoměn. Zaměstnanec má pak bez výjimek nárok na slevu (na poplatník, dítě apod.). Pojištění za zaměstnance a

⁹⁹ Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů ze dne 20. 11. 1992.

¹⁰⁰ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce ze dne 21. dubna 2006.

zaměstnavatele se odvede z hrubé mzdy. Výpočet mzdy proběhne v korunách a část mzdy nad zákonnou minimální mzdou tak získá zaměstnanec v kryptoměnách. Zaměstnanec je nutné proškolit o volatilitě a rizicích kryptoměn a podepsat tento doklad jako pojistku zaměstnavatele¹⁰¹.

Další příjmy kryptoměn mohou tvořit příjmy ze samostatné činnosti (podnikání) dle § 7 ZDP. Kryptoměny musí být součástí podnikání, resp. obchodního majetku. Nespadá zde správa vlastního majetku (příjem dle §10). Podnikatelé, kteří obchodují s kryptoměnami soustavně a za účelem zisku zařadí příjem pod § 7 ZDP.

Příjem z těžby kryptoměn pak FO zařadí pod § 7 ZDP. Podnikatel si tak musí zřídit živnostenské oprávnění, protože poskytuje službu třetím osobám z důvodu ověřování jejich transakcí. Podnikatel tak naplňuje znaky živnosti jako soustavná činnost a za účelem dosahování zisku dle § 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ŽZ“). Těžba kryptoměn není explicitně uvedena, postačí tak živnost volná dle § 25 ŽZ, není tak zapotřebí k provozování živnosti odbornou či jinou způsobilost. Při těžbě se daní až realizovaný zisk (vytěžená kryptoměna). Do § 7 ZDP se řadí také kryptoměny získané úplatou za dodání zboží nebo poskytnutí služby¹⁰².

Příjem dle § 7 ZDP je dále u obchodníků, kteří obchodují s kryptoměnami na burze, na vlastní účet a za účelem dosažení zisku. Naplňují znaky podnikání dle § 420 OZ nebo živnosti § 2 ŽZ. Nelze tak aplikovat výjimky uvedeny v §§ 2 až 3 ŽZ, které zahrnují taxativní výčet činností, které nejsou živností. Obchodování s kryptoměnami nelze zaměnit za činnost obchodníků s cennými papíry, protože ČNB nepovažuje kryptoměny za cenné papíry (viz. stanovisko ČNB ke kryptoměnám). V případě že obchodník je trader (obchoduje s kryptoměnami svého zákazníka) příjem také zdaní dle § 7 ZDP. Pokud však obchodník příležitostně obchoduje s kryptoměnami (tzv. správa vlastního majetku), zařadí příjem dle § 10 odst. 1 písm. b) ZDP.

Daňově uznatelnými výdaji u kryptoměn jsou výdaje „na dosažení, zajištění a udržení příjmů.“ dle § 7, odst. 3 a § 9, odst. 3 ZDP např. poplatky za správu (uložení) kryptoměn. Příjmy podle § 10 odst. 4 ZDP jsou daňově uznatelné výdaje pouze „na dosažení příjmů“.

---

¹⁰¹ Návod, jak vyplácet mzdu v bitcoinech. *Medium.com* [online]. ©2019 [cit. 2020-1-15].

¹⁰² Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů

Lze uplatnit pouze výdaj na pořízení nových kryptoměn, hardware pro těžbu kryptoměn apod. Pokud poplatník eviduje různé pořizovací ceny stejné kryptoměny, použije při úbytku kryptoměn vážený aritmetický průměr nebo metodu FIFO pro správné stanovení daňově uznatelných výdajů.

V případě daňově uznatelných výdajů u příjmů dle §§ 7 a 9 ZDP, může poplatník použít výdaje procentem z příjmů, nebo prokazatelné daňově uznatelné výdajů. Důkazní břemeno pak nese daňový subjekt dle § 86 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „DŘ“). Výhodnější se tak můžou jevit pro poplatníka paušální výdaje u příjmů, u kterých není nutné prokazovat skutečné náklady. Výdaje procentem z příjmů stanoví podle § 7 odst. 7 nebo § 9 odst. 4 ZDP, u kryptoměn pak lze dosáhnout výdajů:

- 60 % příjmů z živnostenského podnikání (maximálně do částky 1 200 000 Kč).

Nevýhoda paušálních výdajů je limit v maximální částce výdajů. Výhodou je u paušálních výdajů jednodušší prokazování nároku před správcem daně oproti skutečným výdajům, což v případě kryptoměn může být složitější nedostatečná dokumentace nebo složitější evidence.

V případě, že obchodování kryptoměn je příležitostným a nepravidelným příjmem, jedná se o správu vlastního majetku. Příjem je dle § 10 odst. 1 písm. b) bod 3) ZDP jako příjem z úplatného převodu jiné věci a nepodléhá SP a ani ZP. Případný zisk z kryptoměn se daní bez závislosti na tom, zda se jedná o příjem ve fiat měně nebo té virtuální.

Nicméně stěženi bude pro poplatníka, kde se virtuálně nacházejí kryptoměny. V ČR je předmětem daně z příjmů jakékoliv navýšení majetku, které není ošetřeno výjimkami (např. osvobození). Teoreticky by se tak měl danit i příjem získaný přímo v kryptoměnách a nemusí být nutně převeden na fiat měnu. Důležité tak jsou obchodní podmínky jednotlivých burz, protože při zaslání prostředků na burzu dochází ke ztrátě majetkových práv ke kryptoměnám a dokud si uživatel kryptoměnu nestáhne do své peněženky, tak ani nemůže nic danit, protože kryptoměny nemá ve svém majetku. V momentě, kdy si poplatník kryptoměny stáhne do své peněženky, jsou již předmětem zdanění. Příjem z kryptoměn se tak daní v momentě, kdy se kryptoměna prodá, smění nebo je použita k úhradě zboží či služeb. Za jistých okolností je tak samotná držba kryptoměn daňově neutrální a není předmětem daně.

Základem daně je pak pro FO příjem snížený o výdaje, které jsou prokazatelně vynaložené na jejich dosažení dle § 10 odst. 4 ZDP. Okruh výdajů, o které lze tyto příjmy pro účely zdanění snížit je užší než v případě stanovení ostatních dílčích základů daně ze samostatné činnosti či nájmu. V případě, že FO má výdaje vyšší než příjem (vykáže ztrátu), tak se k rozdílu nepřihlíží. Výdajem u obchodování s kryptoměnami je pouze pořizovací cena včetně poplatků, za kterou poplatník věc prokazatelně nabyt dle § 10 odst. 5 ZDP. Prokazování skutečných výdajů pak umožňuje většina kryptoměnových burz pomocí vygenerovaného souhrnu proběhlých transakcí. Důvěryhodnější pak bude výpis z bankovního účtu s jasně vyznačenými převody.

Určitou obezřetnost je mít v případě § 10 odst. 3 písm. a) ZDP, které umožňuje osvobození z daně pro FO, a to v případě, kdy souhrn příležitostných příjmů nepřekročí u poplatníka ve zdaňovacím období 30 000 Kč dle § 10 odst. 3 písm. a). Pak jsou tyto příjmy od daně osvobozeny a není nutné příjmy danit a ani nikam uvádět v daňovém přiznání. Nicméně obchodování s kryptoměnami spadá pod § 10 odst. 1 písm. b) a nejedná se tak o příležitostný příjem podle § 10 odst. 1 písm. a). Výše uvedené ustanovení o osvobození se na činnost o obchodování s kryptoměnami nevztahuje.

Na výše uvedené příjmy pak nelze aplikovat osvobození podle ustanovení § 4 odst. 1 písm. w) a x) ZDP, který umožňuje osvobodit příjmy z úplatného převodu prodeje cenných papírů do částky 100 000 Kč při splnění časového testu tří let. Důvodem je již zmíněné stanovisko ČNB, které nepovažuje kryptoměny za cenný papír. Jediné osvobození, které může aplikovat poplatník je podle ustanovení § 10 odst. 3 písm. c) ZDP, kde jsou osvobozené bezúplatné příjmy (dary):

- od příbuzného v přímé či vedlejší linii,
- od osoby, která s poplatníkem žila ve společně hospodařící domácnosti alespoň po dobu jednoho roku, bezprostředně před získáním daného bezúplatného daru
- nabyté příležitostně v úhrnu do 15 000 Kč za jedno zdaňovací období.

Nabyvatel kryptoměn pak musí u bezúplatných příjmů nad 5 000 000 Kč splnit oznamovací povinnost u finančního úřadu. Na kryptoměny se nevztahuje ani osvobození kurzových zisků při směně peněz § 4 odst. 1 písm. ze) ZDP prostřednictvím účtu vedeného v cizí měně, který není součástí obchodního majetku (výjimkou účtu vedeného v cizí měně). Podle vyjádření ČNB i GFŘ se kryptoměny nepovažují za peníze a nelze

použít osvobození od kurzových zisků. Na konci roku se nepřeceňuje. Při určování základu daně se přepočítá kurz na koruny průměrem několika větších burz. V případě daňové optimalizace by pak bylo vhodné pro poplatníka DPFO zdanit příjmy z kryptoměn pomocí § 10 ZDP namísto § 7 ZDP. Velkou výhodou je pro ostatní příjem že nepodléhá SP a ZP, která je v případě § 7 ve výši 29,2 % z vyměřovacího základu u SP¹⁰³ a ve výši 13,5 % z vyměřovacího základu u ZP¹⁰⁴.

3.5 Elektronická evidence tržeb

Elektronické evidence tržeb ve vztahu ke kryptoměnám není jednoznačná. V §§ 3 až 4 zákona č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoET“), má povinnost poplatník FO i PO povinně evidovat tržby poplatníka, které jsou předmětem evidence tržeb uskutečněné na území České republiky. Tržbou se myslí platba, která splňuje formální náležitosti a zakládá rozhodný příjem dle § 4 ZoET. Proto musí platba v kryptoměně naplnit formální náležitosti, aby kryptoměny podléhaly EET. Formální náležitosti pak definuje § 5 ZoET jako platbu poplatníkovi uskutečněnou:

- a) *v hotovosti,*
- b) *prostřednictvím prostředků, které jsou určeny pouze k zaplacení zboží nebo služeb v prostorách využívaných vydavatelem prostředku nebo zboží nebo služeb úzce vymezenému okruhu dodavatelů anebo k zaplacení úzce vymezeného okruhu zboží nebo služeb,*
- c) *šekem;*
- d) *směnkou;*
- e) *v jiných formách, které mají charakter obdobný formám podle písmen a) až d), nebo*
- f) *započtením kauce nebo obdobné jistoty složené některým ze způsobů platby podle písmen a) až e)¹⁰⁵.*

---

¹⁰³ § 7 odst. 1 písm. c) bod 1. zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

¹⁰⁴ § 2 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění.

¹⁰⁵ Zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb ze dne 16. března 2016.

Ustanovení v zákoně je nejasné ve vztahu ke kryptoměnám, protože ČNB a ani GFŘ kryptoměny nepovažuje za peněžní prostředky a nenaplňují povahu bezhotovostního převodu peněžních prostředků. V metodickém pokynu GFŘ je upřesněna platba ve virtuální měně (kryptoměně), která splňuje formální náležitosti evidované platby písmene e) ZoET. V pokynech je uvedeno, že platby “v jiných formách, které mají charakter obdobný formám dle předchozích bodů (např. dárkové karty, poukázky na zboží a služby – kam patří též stravenky, dále i platby prostřednictvím žetonů a obdobných instrumentů, včetně virtuálních měn)”. Za účelem právní jistoty GFŘ plánuje v novele ZoET upřesnit ustanovení § 5 tak, aby bylo zcela jasné, že platby uskutečněné prostřednictvím výše uvedených prostředků splňují formální znaky evidovaných tržeb. Nicméně GFŘ připouští, že dohledatelnost plateb prostřednictvím virtuálních měn je obtížnější a doporučuje tyto platby nadále evidovat. Poplatník, který přijme tržbu v podobě úhrady za zboží či služby v kryptoměně či jiné virtuální měně (např. úhrada kávy formou kryptoměny), by tak tržbu měl evidovat¹⁰⁶.

3.5.1 Spolek a EET

V souvislosti s elektronickou evidencí tržeb je diskutované téma také u spolků včetně plateb v kryptoměnách. V počátcích EET se spekulovalo o tom, že se řada restaurací promění v soukromé kluby, aby se vyhnuly EET. Podle MF je rozhodující u spolků (příp. pobočných spolků) stanovy, které definují jejich hlavní činnost. Pokud je činnost nevýdělečná, např. zájmová nebo veřejně prospěšná, pak pod EET nepadá. A to ani jeho příležitostné výdělky, které ovšem musí být provozovány výhradně kvůli financování hlavní nevýdělečné činnosti (např. plesy). Diskutovaným tématem také byla kavárna Paralelní polis, která je spolkem a přijímala tržby za kávu formou kryptoměn. Podle kontroly GFŘ by měl tento spolek vystavovat účtenky, nicméně od té doby se situace nijak nezměnila a žádnou pokutu nedostali¹⁰⁷.

Pokud by však spolek vykonával podnikatelskou činnost na základě živnostenského oprávnění nebo jiného podnikatelského oprávnění, pak by tento příjem spadl pod EET.

---

¹⁰⁶ Metodický pokyn k aplikaci zákona o evidenci tržeb.

¹⁰⁷ Kavárna od počátku bojkotuje #EET, žádnou pokutu za to zatím nedostala. *Podnikatel* [online]. 15. 8. 2019 [cit. 2020-01-8].

V § 12 ZoET pak jsou explicitně vymezené tržby vyloučené z EET a mezi ně také patří příjem spolků, který je klasifikována jako „*drobná vedlejší podnikatelská činnost VPP*“ dle § 12 odst. 3 písm. h) ZoET. Nicméně GFŘ upozorňuje, že povinnost evidovat tržby se budou vyhodnocovat vždy podle konkrétních případů a s přihlédnutím ke všem okolnostem. Drobná vedlejší podnikatelská činnost není nikde explicitně definována, jedná se tak o „*neurčitý právní pojem*“ dle GFŘ. Naplnění kritérii drobné podnikatelské činnosti tak bude u poplatníka posuzována vždy s přihlédnutím k okolnostem daného případu. Pokud by správce daně zjistil, že se jedná o podnikatelskou činnost, tak tyto tržby budou podléhat EET. Toto ustanovení nicméně upřesnilo GFŘ v novější metodice a objasnilo pojem „*drobná podnikatelská činnost VPP*“ a uvádí k němu dvě pravidla pro správce daně. Příjem, případně výnos z posuzované činnosti VPP musí být za předchozí kalendářní rok nižší než 300 000 Kč nebo tyto příjmy nesmí překročit 5 % z celkových výnosů (příjmů) daného spolku za posuzovaný kalendářní rok. Pro posouzení povinnosti evidence v daném roce k 1. 1. je rozhodující souhrn příjmů/výnosů za předchozí kalendářní rok¹⁰⁸.

3.6 Daň z přidané hodnoty

V tuzemsku je právní úprava dani z přidané hodnoty v zákoně č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen „ZDPH“). V případě kryptoměn bude nejpodstatnější předmět DPH podle § 2 odst. 1 písm. a) a b) ZDPH, kde předmětem daně je dodání zboží nebo poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti s místem plnění v tuzemsku. Základem daně je tak obecně vše, co jako úplatu plátce DPH obdržel nebo má obdržet. Důležité je znát definici osoby povinné k dani, která je pak upravena v § 5 ZDPH jako fyzická nebo právnická osoba, která uskutečňuje ekonomické činnosti. Při splnění následujících podmínek se pak osoba povinná k dani dle § 6 odst. 1 ZDPH stává plátcem v případě, že má sídlo v tuzemsku a její obrat za „*nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhne 1000000 Kč*“. Výjimku pak tvoří osoby, která uskutečňuje pouze plnění

---

¹⁰⁸ Metodický pokyn k aplikaci zákona o evidenci tržeb.

osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně. Pro účely DPH je tak nutné sledovat následující tři specifické situace, které mohou nastat u kryptoměn:

- směna kryptoměn za fiat měnu,
- těžba kryptoměny,
- prodej zboží či služeb s platbou v kryptoměně.

Dále je nutné analyzovat, zda činnosti spojené s kryptoměnami nejsou osvobozeny od DPH a jakým způsobem dopadá na plátce institut ručení příjemce zdanitelného plnění. V případě, že subjekty jsou plátcí DPH a tyto příjmy nebudou osvobozeny, je nutné z těchto příjmů odvádět DPH¹⁰⁹.

V neposlední řadě je také důležité sledovat institut identifikované osoby (dále jen OID) dle § 6g až § 6l ZDPH, kdy se OPD (může jim stát FO, PO i VPP) musí zaregistrovat jako OID a pokud by vznikla daňová povinnost je nutné odvést daň. V případě kryptoměn se tak může jednat o:

- pořízením zboží (kryptoměn) z JČS a překročila v kalendářním roce 326 000 Kč a je předmětem daně (pro kryptoměny neplatí – jsou osvobozené),
- příjme zdanitelné plnění od osoby neusazené v tuzemsku, ale MP je tuzemsko a zároveň se jedná o poskytnutí služby (např. Google reklama),
- poskytne službu s místem plnění (těžba kryptoměn) v JČS podle ustanovení § 9 odst. 1 ZDPH, s výjimkou plnění, které je od daně osvobozené v tomto JČS.

3.6.1 Směna kryptoměn

Směna kryptoměn by mohla naplňovat znaky směnářenské činnosti, a tudíž by se jednalo o finanční činnost podle § 54 ZDPH odst. 1 písm. i) směnářská činnost. Jednalo by se tak o plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně dle § 51 odst. 1 ZDPH, kde jsou pod písm. c) finanční činnosti. Pro toto východisko je vhodné využít rozsudek soudního dvora EU¹¹⁰.

Směnou tradičních měn za jednotky virtuální měny včetně kryptoměn se zabýval v roce 2015 v rozsudku soudního dvora EU ve věci Skatteverket proti Davidu Hedqvistovi.²⁸

---

¹⁰⁹ Zákon 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty ze dne 23. 04. 2004.

¹¹⁰ Rozsudek ve věci C-264/14. Skatteverket v. David Hedqvist.

Soudní dvůr řešil otázku, zda je směna virtuální měny za tradiční měnu (a naopak) službou poskytovanou za úplatu ve smyslu směrnice Rady 2006/112/ES o DPH a zda jsou takové operace osvobozeny od daně. SDEU rozhodl, že se skutečně jedná o poskytnutí služby, které je osvobozeno od DPH. Nákup či prodej bitcoinů za některou z „tradičních“ měn je podle rozsudku osvobozené od daně z přidané hodnoty. Co se týče ostatních daňových aspektů včetně daně z příjmu, jedná se o velmi rozsáhlé téma, které je nutné jednotlivé situace analyzovat. Z hlediska zákona o DPH pak jsou operace týkající se peněz a zprostředkování obchodování s kryptoměnou (směnárenská činnost) plněním osvobozeným od daně bez nároku na odpočet dle § 51 odst. 1 ZDPH.

3.6.2 Těžba kryptoměn

Těžba kryptoměn je poměrně nejasná v oblasti DPH. Teoreticky by měla být předmětem daně, neboť se jedná o poskytnutí služby dle § 14 odst. 1 ZDPH, podle něhož je „poskytnutím služby se pro účely tohoto zákona rozumí všechny činnosti, které nejsou dodáním zboží“. Těžba kryptoměn je pak činnost, při které probíhá ověřování transakcí třetích osob a za tuto činnost patří těžaři odměna (úplata). Pokud tato činnost navíc je uskutečněna s místem plnění v tuzemsku a naplňuje znaky ekonomické činnosti, tak těžba kryptoměn splňuje podmínky předmětu daně dle 2 § ZDPH¹¹¹. Nicméně těžba kryptoměn většinou končí neúspěšně, protože technika těžaře nenalezne blok k těžení a jejímu následnému nabytí úplaty za službu je pak pouze náhodné¹¹². Na druhou stranu, hlavní účel těžby je dosahování zisku (ekonomická činnost) a v současnosti je také velice nákladná a nejedná se tak už o pouhý koníček nebo nahodilou činnost. Těžba tak naplňuje vlastnosti ekonomické činnosti vymezené v § 5 odst. 2 ZDPH¹¹³.

U těžby kryptoměn je vysoce pravděpodobně, že DPH také nepodléhá jako již zmíněná směna kryptoměn dle ustanovení Evropského soudního dvora. U těžby kryptoměn není jasné, kdo je koncový zákazník, místo uskutečněného plnění a nelze jednoznačně určit konkrétní výši příjmu za těžbu, kvůli vysoké volatilitě kryptoměn.

---

¹¹¹ Zákon 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty ze dne 23. 04. 2004.

¹¹² MAREŠ, M. Kryptoměny z účetního a daňového hlediska. *Epravo.cz* [online]. 14. 9. 2018 [cit. 1.2.2020].

¹¹³ Zákon 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty ze dne 23. 04. 2004.

Jiná situace však nastává v případě těžby v poolu, kde by těžba DPH mohla podléhat. Odběratel je známý a tím je provozovatel poolu, v drtivé většině se jedná o zahraniční subjekty. Odměna se jistým způsobem postupně navyšuje při zvýšení výkonu a místo plnění se dá jednoznačně určit.

3.6.3 Prodej zboží a služeb za kryptoměny

V případě, že obchodník je plátce DPH a přijme platbu za své služby nebo zboží v kryptoměně je nutné tuto daň přiznat a odvést. Od 1. července 2017 se do legislativy týkající se DPH dostaly kryptoměny v podobě ručení za daň. Stát tak rozšířil institut ručení za daň, a to v případě, že odběratel zaplatí za zboží nebo služby v některé z virtuálních měn (nejen kryptoměn)¹¹⁴.

3.6.4 Ručení

Zákon o DPH nezavádí novou definici virtuální měny (kde jsou zahrnuty kryptoměny), ale drží se definice již zmíněného zákona č. 253/2008 Sb. - Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Základem daně je tak podle ustanovení § 36 odst. 6 ZDPH *„dodání zboží nebo poskytnutí služby v případech, kdy byla úplata poskytnuta zcela nebo zčásti virtuální měnou podle právního předpisu upravujícího některá opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, obvyklá cena bez daně tohoto dodání nebo poskytnutí“*¹¹⁴.

Ručení v případě příjemce zdanitelného plnění je rozšířené kvůli daňovým podvodům (převážně proti karuselovým podvodům v řetězci) a od 1. 7. 2017 podle § 109 ZDPH plátce tak ručí za nezaplacenou daň. Příjemce zdanitelného plnění tak ručí za nezaplacenou daň z tohoto plnění, pokud vznikne úplata za toto plnění. Institut ručení příjemce zdanitelného plnění v případě virtuální měny je pak je popsán v § 109 odst. 2 d) ZDPH kde je *„poskytnuta zcela nebo zčásti virtuální měnou podle právního předpisu upravujícího některá opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu“*. Z hlediska posouzení podmínek pro vznik ručení je pak rozhodné

---

¹¹⁴ Zákon 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty ze dne 23. 04. 2004.

uskutečnění úhrady za dotčené zdanitelné plnění prostřednictvím virtuální měny, ať už šlo o úhradu za celé plnění, nebo jen o úhradu částečnou (včetně případných záloh). Ručení pak vzniká v rozsahu do výše nezaplaceného DPH za celé plnění¹¹⁴.

3.6.5 Spolek a plátce DPH

Spolky a jiné neziskové subjekty se řídí obecnými úpravami jako jiné ekonomické subjekty podle ZDPH. Pro tyto neziskové subjekty aplikujeme v zásadě stejná obecná pravidla daná ZDPH s tím, že jedním z nejdůležitějších ustanovení bude u těchto subjektů § 61, které vymezuje plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně. Důležité tak bude podrobit spolek obecnému testu podle § 5 odst. 1 a odst. 2 ZDPH:

- zda subjekt uskutečňuje samostatně ekonomickou činnost,
- je osobou povinnou k dani.

Na spolky tak nezapomíná ani zákon a to v § 5 odst. ZDPH jako „*osobu povinnou k dani je též i právnická osoba, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání, pokud uskutečňuje ekonomické činnosti.*” Jedná se tak o všechny právnické osoby, které nebyly založeny nebo zřízeny za účelem podnikání, a to včetně spolků. Osobou povinnou k dani považují podle § 5 odst. 1 ZDPH, pokud samostatně uskutečňují ekonomické činnosti¹¹⁴.

Spolek se tak řadí mezi subjekty jako osoby povinné k dani, nicméně to ještě nezakládá automatickou povinnost k registraci k DPH. Podstatné je se tak řídit § 6 odst. 1 ZDPH, kde je stanový obrat 1 000 000 Kč, při které se OPD stávají plátci DPH. Nicméně existuje zde výjimka a do obratu se tak nepočítají plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet DPH dle § 51 ZDPH.

Ekonomickou činností se pak rozumí činnost definovaná v § 5 odst. 2 ZDPH jako „*soustavná činnost, uskutečňovaná samostatně a vykonávaná za účelem získání příjmů.*“ Ekonomická činnost může být zdanitelným plněním nebo plněním osvobozeným od daně. Zdanitelné plnění pak poskytování služeb např. ubytovacích, reklamních, parkovacích, pronájem movitého majetku apod. nebo dodání zboží jiným subjektům za úplatu.

Pokud však spolky vykonávají činnosti nespojená s ekonomickou činností (hlavní činnost), tak tyto plnění jsou osvobozená od daně bez nároku na odpočet a tyto ostatní plnění spadají pod § 61 ZDPH, u spolků pak písm. a) a f):

- poskytnutí služeb a dodání zboží jako protihodnoty členského příspěvku pro členy spolku,
- poskytnutí služeb a dodání zboží v souvislosti s výše uvedeným při příležitostných akcích, které výlučně slouží k financování hlavní činnosti neziskové organizace.

Pro spolek je tak důležité rozlišovat činnosti spolku na ekonomické (vedlejší) a hlavní, které jsou vymezena stanovami spolku. Spolek tak rozlišuje činnosti, zda spadají do obratu pro plátcovství DPH či nikoliv. Tyto příjmy musí evidovat samostatně za jednotlivé činnosti.

Obrat neziskového subjektu, který není veřejnoprávním subjektem, se stanoví podle § 6 odst. 2 ZDPH. Obratem jsou výnosy za uskutečněná plnění, s výjimkou výnosů za plnění, která jsou osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně podle § 51 ZDPH. Do obratu se zahrnují výnosy z uskutečněných pronájmů, které jsou podle § 56 ZDPH plněním osvobozeným od daně bez nároku na odpočet daně, pokud jsou prováděny soustavně a dále výnosy z finanční a pojišťovací činnosti, pokud tyto činnosti nejsou příležitostnou nebo doplňkovou činností osoby povinné k dani.

Do obratu se také nezapočítávají příspěvky přijaté od vlastních členů, které se nepovažují za úplatu za poskytovanou službu nebo dodané zboží, nejsou tedy předmětem daně, dále se nezahrnují příjmy nebo výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného a dlouhodobého nehmotného majetku, který je obchodním majetkem.

Pokud obrat OPD přesáhne za nejvýše 12 po sobě jdoucích měsíců 1 mil. Kč je povinnost do 15 dnů po skončení měsíce, ve kterém překročila stanovenou částku, podat přihlášku k registraci a od prvního dne třetího měsíce po měsíci, ve kterém překročila obrat, se stane plátcem. Plátce je povinen přiznat daň u zdanitelných plnění uskutečněných v tuzemsku za úplatu. Dále spolek musí plnit povinnosti jako plátcí DPH a musí podávat přiznání k DPH, kontrolní a souhrnné hlášení, a to ve stanoveném datu a v případě daňové povinnosti, přiznat a odvést tuto daň včas. Spolek podle § 100 ZDPH povinen vést evidenci údajů, které jsou rozhodné pro stanovení jeho daňové povinnosti v takovém členění, aby byl schopen sestavit daňové přiznání.

4 VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ

Cílem této práce je zformulovat doporučení v oblasti kryptoměn a cryptoměnových operací v oblasti právní, účetní a daní. Na základě modelových příkladů jsou zvoleny způsoby vykazování a zaúčtování cryptoměnových operací se kterými se mohou různé podnikatelské subjekty setkat a vhodným způsobem vyřešit účetní, daňové i technické problémy.

4.1 Navrhované doporučení ke kryptoměnám

Na základě stanovisek České národní banky o kryptoměnách a Ministerstva financí České republiky a dalších relevantních zákonů ke kryptoměnám, je vhodné doporučit podnikatelským subjektům, aby respektovali následující skutečnosti.

Tabulka 6: Souhrn legislativních dopadů na kryptoměny¹¹⁵

Zákon	Podstata	Poznámka
Zákon občanský zákoník	Kryptoměny nejsou cenným papírem.	Kryptoměny v sobě nezahrnují právo
Zákon občanský zákoník	Kryptoměny jsou věci	Jedná se o věc nehmotnou, movitou, zastupitelnou
Zákon o platebním styku	Kryptoměny nejsou peníze ani elektronické peníze	Kryptoměny nemají charakter pohledávky vůči tomu, kdo ji vydal a nesplňují ani charakter pohledávky
Zákon o podnikání na kapitálovém trhu	Kryptoměny nejsou cennými papíry	Kryptoměny jsou „zásoby vlastního druhu“ podle stanoviska MF
Zákona o směnářské činnosti	Transakce kryptoměny nejsou směnářskou činností	Dopad na kryptosměnárny
Zákon o živnostenském podnikání	Živnostenské oprávnění pro těžbu kryptoměn	Těžbou se rozumí poskytování služeb třetím osobám za úplatu
Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (AML)	Připuštění virtuálních měn a její právní úprava	Definice virtuální měny, vymezení povinných osob a kontroly klientů při podezřelých transakcích
Zákon o EET	Dopad EET na subjekty obchodující s kryptoměnami	Úhrady zboží a služeb hrazené v kryptoměnách podléhají EET

¹¹⁵ Vlastní návrh na základě analýzy

Všem subjektům tak lze doporučit, aby kryptoměny nepovažovaly za měnu, cenný papír a ani jiný finanční derivát. Dále nelze považovat transakce uskutečněné v kryptoměnách za platební službu ve smyslu ZPKT a ani směnářenskou činnost dle ZoS dopadající především na kryptosměnárny.

V případě, že se jedná o podnikající osobu, ať už právnickou nebo fyzickou, není nutné ze stanoviska ČNB informovat tuto instituci a požadovat povolení s obchodováním kryptoměn. Toto prohlášení se týká těžby kryptoměn, nákup a prodej zboží či služeb v kryptoměnách, správa kryptoměn jiné osoby na její účet (virtuální peněženku), osoby zprostředkovávající směnu kryptoměn za tuzemskou či zahraniční měnu (kryptosměnárny). Tyto činnosti nepodléhají jejímu dohledu a povolení pro obchodování s kryptoměnami ani nemůže vydat. Výjimku akorát tvoří obchodování s deriváty na bitcoiny a další výjimky uvedené ve stanovisku, na které se oznamovací povinnost již mohla zasahovat. Subjekty by však neměly opomenout, že soudy u vzniklých sporů mohou zaujmout odlišný názor.

4.1.1 Účtování kryptoměn

Pro správné vykazování a účtování kryptoměn je vhodné doporučit, aby na základě analýzy podnikatelské subjekty respektovaly sdělení MF ČR a kryptoměny a další digitální měny vykazovaly jako položku zásob, a to odděleně od ostatních položek v rozvaze.

Následující tabulka zachycuje způsoby ocenění kryptoměn, a to v okamžiku jejího pořízení, ať už nákupem, těžbou pomocí vlastní činnosti nebo ve formě přijaté úhrady za realizovaný prodej výrobků, zboží či služeb nebo nákupem kryptoměn za účelem spekulativního prodeje.

Tabulka 7: Způsoby ocenění kryptoměn při pořízení¹¹⁵

Pořizovací cena	Vlastní náklady
Přijatá úhrada v kryptoměně za prodej výrobků, zboží nebo služeb (hodnota uskutečněné služby, prodej výrobků nebo zboží v Kč).	Kryptoměny vytěžené ÚJ (vlastní náklady přiřazené k činnosti jako odpisy DHM, DNM, aktiva přiřazená na těžbu kryptoměn, spotřebována energie, mzdy zaměstnanců, nájemné apod.).
Pořízení kryptoměny nákupem za účelem budoucí úhrady závazků.	
Spekulativní nákup kryptoměny ÚJ.	

Pořizovací cenou se pak ocení kryptoměny pořízené nákupem, která se skládá z ceny pořízení a vedlejších pořizovacích nákladů, mezi které patří hlavně transakční poplatky za nákup kryptoměn. Dále je nutné zařazení těchto kryptoměn do zásob podle způsobu pořízení a určení položky v rozvaze.

Tabulka 8: Zařazení kryptoměn do zásob dle způsobu jejího pořízení¹¹⁵

C.I.3.1. „Výrobky“	C.I.3.2. „Zboží“
Kryptoměny vytěžené ÚJ	Přijatá úhrada v kryptoměně za prodej výrobků zboží či služeb.
	Spekulativní nákup kryptoměn (investice)
	Pořízení kryptoměn za účelem úhrady závazků
	Kryptosměnárny – nákup kryptoměn za účelem dalšího prodeje

V případě, že ÚJ vytěžila kryptoměny, zařadí je do „C.I.3.1. Výrobky“. V ostatních případech pak do C.I.3.2. „Zboží“. Pokud ÚJ pořídila kryptoměny za účelem investování je doporučeno je také vykazovat jako „zásobu svého druhu“ a to již podle stanoviska MF, která doporučuje vykazovat kryptoměny stejným způsobem jako zásobu nehledě na důvodu pořízení.

Tabulka 9: Účetní řešení kryptoměn v ČR¹¹⁵

	Těžba kryptoměn		Ostatní operace ¹¹⁶
Účetní zařazení	Zásoba		
Účetní vykazování (položka rozvahy)	C.I.3.1. „Výrobky“		C.I.3.2. „Zboží“
Syntetické účty	Účet „125“ - Kryptoměny vytvořené vlastní činností		Účet „134“ – Kryptoměny a ostatní virtuální aktiva
Analytická evidence	Doporučena		Doporučena
Účetní oceňování přírůstků ke kryptoměnám	Vlastními náklady		Pořizovací cenou
	ve skutečné výši	kalkulace výroby	
Účetní oceňování úbytků kryptoměn	Vážený aritmetický průměr nebo FIFO		
Okamžik účtování výnosu	Zápis transakce do blockchainu (přijetím na účet)		
Účtování kryptoměn	Způsobem A nebo B		
Inventarizace kryptoměn	Na konci účetního období (analýza hodnot kryptoměn)		
Oceňování kryptoměn na konci rozvahového dne	Tvorba opravných položek		
Příloha účetní závěrky a interní směrnice	Podrobnější informace o vykazování kryptoměn		

Účetní zařazení a vykazování kryptoměn

Kryptoměny je nutné vykazovat jako „zásobu svého druhu“, a to podle stanoviska MF ČR. Dále je nutné rozlišovat kryptoměny ostatních operací a vykazovat jako zboží a kryptoměny nabyté těžbou jako výrobky.

Syntetické účty a analytická evidence kryptoměn

Je vhodné vytvořit syntetické účty pro přehlednější evidenci kryptoměn. V případě těžby kryptoměn pak použít např. Účet „125“ - Kryptoměny vytvořené vlastní činností a u ostatních operací Účet „134“ – Kryptoměny a ostatní virtuální aktiva. Dále je vhodné pro uvedené syntetické účty využít analytickou evidenci, a to obzvlášť u pořizování kryptoměn více druhů (bitcoin, bitcoin cash monero apod.). Odděleně by se tak měly sledovat:

¹¹⁶ Ostatní operace – kryptoměny získané ve formě přijaté úhrada za prodej výrobků, zboží a služeb, úhrada závazků, nakupování digitálních měn pro účely kryptosměnárny, spekulativní nákup kryptoměn.

- označení kryptoměny případně virtuálního aktiva,
- přírůstky a úbytky,
- jakým způsobem jsou oceněny,
- počet jednotek a cena.

Z tohoto důvodu je nezbytné vést relevantní analytickou evidenci k jednotlivým druhům kryptoměn. Kryptoměny jsou pak uloženy v digitální podobě např. v datových souborech počítače nebo v elektronické peněžence (SW či HW, kterou má na starost oprávněná osoba. Jejich evidence pak probíhá prostřednictvím skladových karet opatřeny podpisem zodpovědné osoby.

Ocenění kryptoměn

Ocenění kryptoměn by pak v případě ostatních operací ocenili ÚJ pořizovací cenou kryptoměn včetně transakčních poplatků a v případě těžby pak vlastními náklady (např. odpisy DHM a DNM, dále DDHM podílející se na těžbě kryptoměn, spotřeba energie, přímé osobní náklady zaměstnanců včetně nákladů na SP a ZP).

Úbytky kryptoměn je možné zvolit vážený aritmetický průměr (oceňuje ÚJ min. 1 x měsíčně), metoda FIFO – první cena pro ocenění přírůstku majetku se použije jako první cena pro ocenění úbytku.

Pokud ÚJ eviduje různé pořizovací ceny u kryptoměn stejného druhu, použije jednu metodu pro jeden druh (jeden analytický účet) kryptoměn pro ocenění úbytku kryptoměn. Vhodné je doplnit, že účtování periodickým způsobem požaduje skladové karty a jejich peněžní pohyby kryptoměn, v tomto případě pohyby na burzách, které se na konci roku přeúčtují v konečném stavu. Vhodné je pak využít i podrozvahovou evidenci.

Stanovení kurzu u kryptoměn

Stanovení kurzů u kryptoměn musí být podle ZoÚ, tak aby FO i PO, které mají účetnictví vedly účetní operace v českých korunách. Nicméně ČNB nenabízí přímý kurz převodu na koruny, protože nepovažuje kryptoměnu a ani další virtuální měny za měnu. Proto je nutné pro stanovení kurzu při převodu kryptoměny na českou měnu pomocí průměru kurzu kryptoměny vůči cizí měně, pro kterou vyhledává ČNB devizový kurz (nejčastěji euro nebo dolar), a to na dvou nebo třech větších burzách (např. Binance, Coinbase,

BKEX atd.¹¹⁷). ÚJ tak přepočítá hodnotu kryptoměn na euro nebo dolar, a nakonec podle kurzu vyhlášený v kurzovním lístku ČNB převedete z fiat měny do českých korun. Vhodné je tuto metodiku upřesnit v interním předpisu (směrnici) ÚJ, který definuje pravidla pro stanovení kurzu kryptoměn.

Účtování kurzových rozdílů u kryptoměn

Kurzové rozdíly nelze účtovat, protože klasifikace kryptoměn nejsou považovány za peněžní prostředky dle stanoviska ČNB, ale zásoby. Nelze tak účtovat kurzové rozdíly na účet 563 – Kurzové ztráty a na účet 663 – Kurzové zisky.

Účtování kryptoměn způsobem A nebo B

Při vedení účetnictví si může ÚJ zvolit způsob účtování zásob o pořízení a úbytku kryptoměn, a to buď průběžným způsobem A nebo periodickým způsobem B za předpokladu, že účetní jednotka účtuje na základě druhového členění nákladů. ÚJ se tak musí rozhodnout, jakým způsobem budou zachyceny účetní transakce spojené se zásobami včetně kryptoměn. Zvolený způsob pak bude mít celkový vliv u všech skladů na promítnutí pohybů zásob, a to včetně kryptoměn do finančního účetnictví.

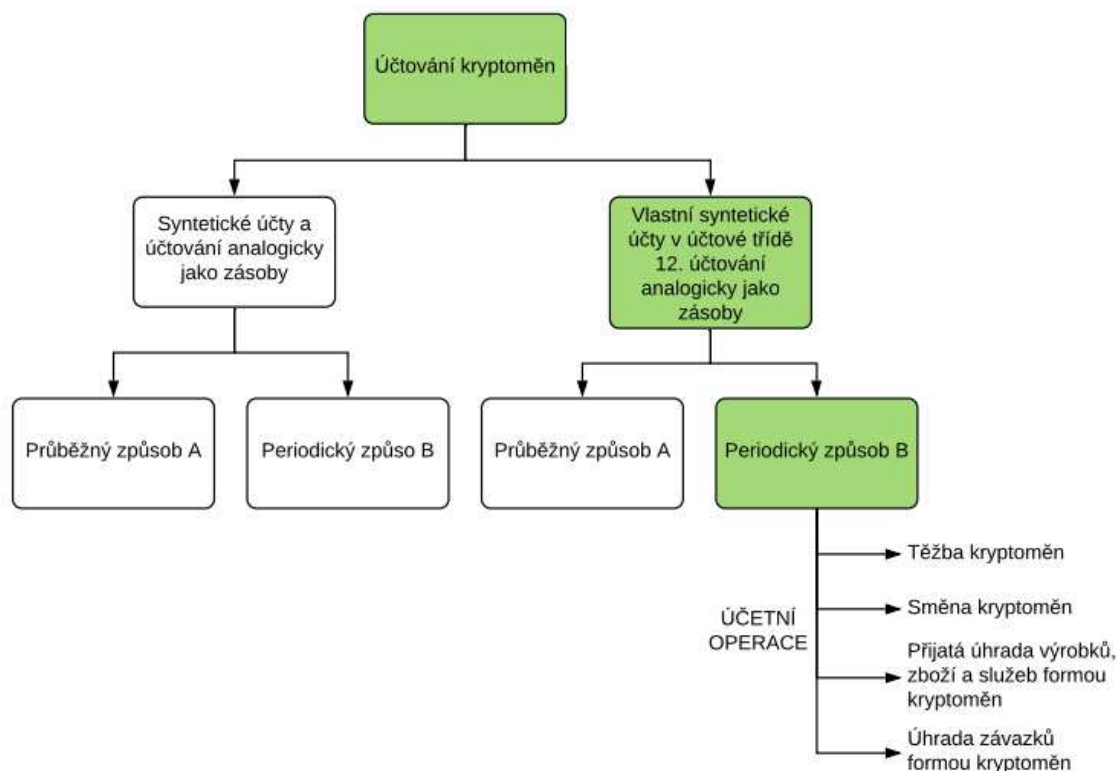
Tabulka 10: Účtování zásob včetně kryptoměn způsobem A nebo B¹¹⁵

Způsob A – průběžný způsob	Způsob B – periodický způsob
Okamžitý přehled o zásobách v účetnictví. V účetnictví se tak zachycuje stav a pohyb zásob v průběhu celého účetního období. Výdaje na pořízení zásob se účtují ve třídě 1 a následně se vyskládňují do spotřeby	Veškeré výdaje na pořízení zásob během roku se účtují rovnou do nákladů (spotřeby). V účetnictví nejsou v průběhu roku dostupné údaje o stavu zásob. Na konci účetního období (rozhovový den) se provede inventura a zjištěný zůstatek se zaúčtuje na vrub účtu zásob.
Nevýhodou jsou účetní SW, které mají problémy s více desetinnými místy – kryptoměny se dělí až na osm desetinných míst.	Vhodnější je vést u kryptoměn zástupnou evidenci „bokem“ (např. databáze Access, EveryTrade.io - proběhlé transakce účtuje aritmetickým průměrem).
Nevhodné u obchodníků, kteří provádějí denně několik set až tisíc pohybů na burze.	

FO a PO, které vedou účetnictví musí mít dostatečné technické řešení u způsobu A nebo účtovat způsobem B, kdy se vede zástupná evidence kryptoměn „bokem“ v databázi a účtuje se jen o zásobách na počátku a konci účetního období. Případně využít z některých off-shore zemí, kde účetnictví není povinné. V případě, že ÚJ disponuje

¹¹⁷ Výběr kurzů na základě kryptoměnových burz podle CoinMarketCap

účetním programem, který zmíněné problémy nemá, lze doporučit průběžný způsob účtování, díky kterému jsou dostatečné a relevantní informace o kryptoměnách, které ÚJ vlastní a v případě daňové kontroly je schopná okamžitě poskytnout informace.

Obrázek 5: Způsoby účtování kryptoměn¹¹⁵

Pokud by tak účetní jednotky chtěly využít účtování periodickým způsobem B, měly by vést podrobnou evidenci, a to podle druhů nebo skupin kryptoměn na skladních kartách (lépe řečeno ve své databázi, burze nebo EveryTrade.io), které mají náležitosti jako označení kryptoměny, datum pořízení, datum prodeje kryptoměny, ocenění, údaje o množství a částku.

Účtování kryptoměnových operací (podle druhové členění provozních nákladů)

Kryptoměny jsou zachyceny v účetnictví prostřednictvím účtu „134 – Kryptoměny a ostatní virtuální aktiva ” a dále účtu „125 – Kryptoměny vytvořené vlastní činností“. K těmto účtům se tvoří příslušné analytické účty na základě konkrétního druhu kryptoměny. Veškeré přírůstky se zaznamenávají na vrub příslušných účtů, veškeré úbytky se zaznamenávají ve prospěch příslušných účtů.

Pro komplexní zachycení transakcí týkajících se účtování kryptoměn se kromě výše uvedených účtů vytvořit následující účty v účtovém rozvrhu:

- 125 – Kryptoměny vytvořené vlastní činností,
- 133 – Pořízení kryptoměn a jiných virtuálních aktiv,
- 134 – Kryptoměny a ostatní virtuální aktiva,
- 505 – Prodané kryptoměny,
- 589 – Změna stavu kryptoměn,
- 605 – Tržby z prodeje kryptoměn.

Účtování o přírůstcích je následujícím způsobem:

Tabulka 11: Pořízení kryptoměn nákupem¹¹⁵

Účetní operace	Průběžný způsob A		Periodický způsob B	
	MD	DAL	MD	DAL
Pořízení kryptoměny úhradou z BÚ	133	221	505 AÚ	221
Pořízení kryptoměny bez provedené úhrady	133	321	505 AÚ	321
Vedlejší pořizovací náklady (transakční poplatky)	133	221 či 321	505 AÚ	221 či 321
Zařazení kryptoměny do evidence v pořizovací ceně	134 AÚ	133	Neúčtuje se	

Tabulka 12: Pořízení kryptoměn ve formě přijaté úhrady za prodej výrobků, zboží nebo služeb¹¹⁵

Účetní operace	Průběžný způsob A		Periodický způsob B	
	MD	DAL	MD	DAL
Přijatá úhrada od odběratele v kryptoměně	133	311	505	311
Zařazení kryptoměny do evidence	134 AÚ	133	Neúčtuje se	

Tabulka 13: Pořízení kryptoměny vlastní činností (těžbou) během roku¹¹⁵

Účetní operace	Průběžný způsob A		Periodický způsob B	
	MD	DAL	MD	DAL
Zařazení vytěžené kryptoměny do evidence ve vlastních nákladech	125 AÚ	589 AÚ	Neúčtuje se	

Účtování o úbytcích probíhá následujícím způsobem:

Tabulka 14: Úhrada závazku v kryptoměně¹¹⁵

Účetní operace	Průběžný způsob A		Periodický způsob B	
	MD	DAL	MD	DAL
Úhrada závazku v kryptoměně	321	605 AÚ	321	605 AÚ
Úbytek kryptoměny z evidence (evidované na účtu 134 AÚ)	505 AÚ	134 AÚ	Neúčtuje se	
Úbytek kryptoměny z evidence (evidované na účtu 125 AÚ)	589 AÚ	125 AÚ	Neúčtuje se	

Tabulka 15: Prodej (směna) kryptoměn¹¹⁵

Účetní operace	Průběžný způsob A		Periodický způsob B	
	MD	DAL	MD	DAL
Přijatá úhrada	221	605 AÚ	321	605 AÚ
DPH ze směny kryptoměn ¹¹⁸	-		-	
Úbytek kryptoměny z evidence (evidované na účtu 134 AÚ)	505 AÚ	134 AÚ	Neúčtuje se	
Úbytek kryptoměny z evidence (evidované na účtu 125 AÚ) - těžba	589 AÚ	125 AÚ	Neúčtuje se	

Otevírání účtu na počátku účetního období a uzavírání na konci účetního období

Tabulka 16: Převod počátečních a konečných stavů (pouze periodický způsob B)¹¹⁵

Účetní operace	Periodický způsob B	
	MD	DAL
Převod PS kryptoměn do nákladů	505 AÚ	134 AÚ
Převod PS vytěžených kryptoměn do nákladů	589 AÚ	125 AÚ
Zjištěný KS kryptoměn evidovaných na účtu 134 AÚ	134 AÚ	505 AÚ
Zjištěný KS kryptoměn evidovaných na účtu 125 AÚ	125 AÚ	589 AÚ

Tvorba OP ke kryptoměnám je nutné účtovat na konci účetního období, a to při poklesu tržní ceny kryptoměn, které jsou daňově neuznatelné. Opravné položky se účtují na vrub účtu 559 v účtové skupině 55 a souvztažně k účtu 196 – Opravná položka ke zboží v účtové skupině 19 – Opravné položky k zásobám. Snížení případně rozpuštění OP ke

¹¹⁸ Směna kryptoměn nepodléhá DPH

kryptoměnám se účtuje na vrub účtu 196 v účtové skupině 19 – Opravné položky k zásobám a souvztažně ve prospěch příslušného účtu v účtové skupině 55.

Tabulka 17: Tvorba opravných položek, manko na konci účetního období ke kryptoměnám¹¹⁵

Účetní operace	Způsob A i B	
	MD	DAL
Tvorba OP při poklesu tržní ceny kryptoměn na konci účetního období ¹¹⁹	559	196
Zrušení opravné položky	196	559
Uznaná částka na základě vyjádření o odcizení kryptoměn	549	133

Pomocí tvorby opravných položek pak účetní jednotka dokáže dodržet zásadu věrného zobrazení kryptoměn a nedochází tak k nadhodnocení aktiv na konci účetního období. Snížení hodnoty evidované kryptoměny pomocí OP by se dalo vytvořit i v případě odcizení kryptoměny a nebylo by zřejmé, zda je možné získat majetek zpět. V případě, že by ÚJ měla k dispozici vyjádření orgánů, že škodu způsobil neznámý pachatel, pak by zcizený majetek účtovala do provozních nákladů, konkrétně 549 - Manka a škody, a tudíž i daňově uznatelné.

Inventarizace a rozvahový den

Inventarizace kryptoměn probíhá 1x ročně, a to v souladu s vnitřním předpisem. K rozvahovému dni potom kryptoměny musí odpovídat tržní hodnotě. Pokud je tržní hodnota nižší než cena pořízení, ÚJ v souladu se zásadou opatrnosti sníží hodnotu kryptoměn o tento rozdíl prostřednictvím nedaňové opravné položky, čímž dojde ke snížení účetního výsledku hospodaření a snížení hodnoty kryptoměny v rozvaze. Inventarizační proces ÚJ se provádí na základě dokladové inventury a je tak vhodné doložit výpisem z blockchainu či vyhotovit čestné prohlášení (pokud neexistuje u virtuální měny blockchain). ve kterém uvede název virtuální měny, počet jednotek této virtuální měny. Poté dojde ke srovnání skutečného stavu s účetním. Nalezené rozdíly mezi skutečným a účetním stavem se vypořádají podle směrnice ÚJ. V případě manka u kryptoměn se vždy jedná o manko nad normu (zaviněná a odpovědnost nese osoba např. při odcizení), není možné účtovat manka do normy (spotřeby – přirozený úbytek). V případě přebytků se zachytí ve prospěch účtu 648 – Jiné provozní výnosy.

¹¹⁹ Nedaňové opravné položky

Důležité je také provedení správné inventarizace a tato problematika není jednoduchá. ÚJ musejí prokázat skutečný stav kryptoměn. Je tak nutné nejen ověřit existenci zůstatku konkrétní kryptoměny, ale také disponibility tímto zůstatkem. Například pro auditové účetní jednotky by se mohlo uvažovat o proběhnutí ověření výše kryptoměn pomocí převodu minimální částky mezi inventarizovaným a jiným účtem jednotkou např. 0,001 bitcoinu doplněné výpisem transakce z blockchainu.

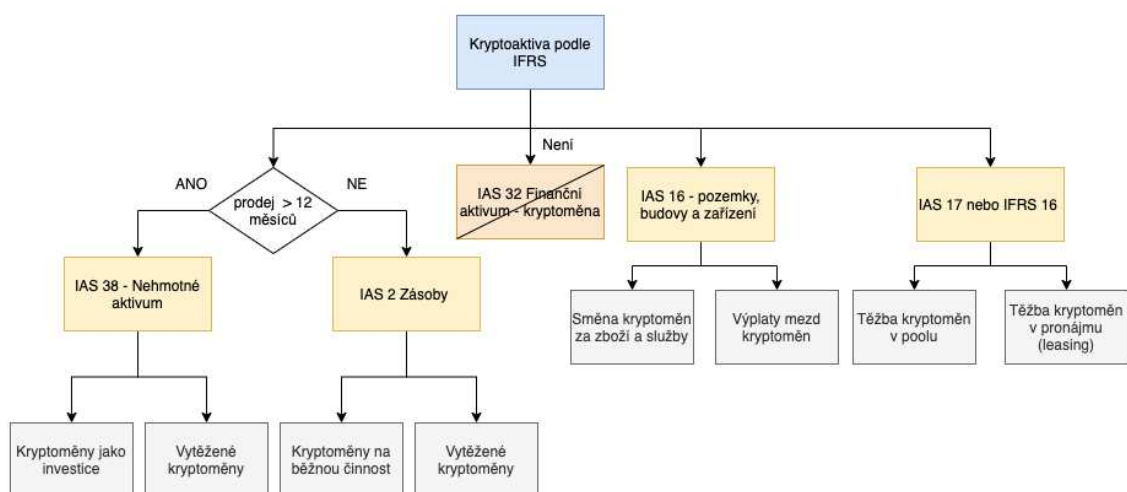
Interní směrnice a příloha účetní závěrky

Určená metodika pro účtování kryptoměn je vhodné doplnit a zpřesnit v interní směrnici, ve které se účetní jednotka rozhodne, jakým způsobem bude o kryptoměnách účtovat včetně všech postupů (stanovení kurzů, zvolená účetní metoda A/B, zodpovědné osoby apod.). Tato metodika je pak k dispozici i v případě daňové kontroly.

Dále je vhodné uvést v příloze účetní závěrky alespoň definici kryptoměny a způsob účtování a uvést rozdíl mezi reálnou hodnotou a pořizovací cenou u kryptoměn s ohledem na metodu ocenění pořizovací cenou kryptoměn. Konkrétně o kolik je reálná hodnota skutečně vyšší od původní pořizovací ceny, protože stávající účetní metody neumožňují zohlednit tuto skutečnost v účetních výkazech

4.1.2 Vykazování kryptoměn dle IFRS

Na základě analýzy z předběžného rozhodnutí výboru o podkategorii kryptoaktiv ("crypto-asset") a auditorských pohledů lze kryptoměny zařadit podle následujících standardů.

Obrázek 6: Způsob vykazování kryptoměn dle IFRS¹¹⁵

Omezením pro účetní jednotky z pohledu IFRS je požadavek na aplikaci IFRS, které se vztahují k obdobným transakcím či událostem a zohlednit požadavky koncepčního rámce na definici položek a kritéria jejich uznání a ocenění. Klíčovým předpokladem je tak dodržení zmíněných požadavků IFRS ve vykazování kryptoměn, tak aby zabezpečily věrné zobrazení („*faithful representation*“) ekonomické reality. Účetní jednotka musí vědět, za jakým účelem byly pořízeny kryptoměny a jak budou následně používány účetní jednotkou. Účel pořízení a způsob využití aktiva (kryptoměny) účetní jednotkou jsou stěžejní pro správnou klasifikaci v rámci rozvahy a způsobu ocenění.

Přestože klasifikace kryptoměn nehmotného aktiva je možné a doporučené výborem, nicméně je diskutabilní, protože digitální povaha kryptoměn nemusí být dostačující k tomu, aby byly považovány za nehmotné aktivum. Vlastnosti a charakteristika kryptoměn je značně odlišná od SW, licenci, obchodních známek apod.

V případě dalších kryptoaktivech (ICO tokeny apod.) se již výbor nezabýval. Není tak ještě zcela jasné, jak vykazovat další virtuální aktiva. V případě tokenů tak musí účetní jednotky využít stejného postupu jako v případě kryptoměn.

4.1.3 Doporučené řešení u kryptoměn z hlediska daně z příjmů

Ve stanovisku MF ČR včetně vyjádření GFŘ považují kryptoměny za nehmotnou movitou věc a jako věc by se kryptoměna měla zdaňovat. Kryptoměny je tak důležité klasifikovat podle činnosti a rozčlenit u fyzických osob.

Tabulka 18: Dopady v oblasti dani z příjmů u FO na kryptoměny¹²⁰

	Daň z příjmů	Poznámka
Těžba kryptoměn	ANO	Daňový režim jako u výroby vlastní činnosti, nutné živnostenské oprávnění ¹²¹
Ostatní případy	ANO	Směna kryptoměn na fiat měnu nebo jinou kryptoměnu, úhrada zboží a služeb v kryptoměně.
Osvobození od daně z příjmů	NE	Nelze aplikovat časový test u cenných papírů, ani osvobození pro příležitostný příjem do 30 tisíc dle § 10 ZDP.
Daňové výdaje (náklady (FO podnikatel)	ANO	Paušální nebo skutečné dle příslušného paragrafu.
Osvobození u nabytí kryptoměn	ANO	Osvobozené bezúplatné příjmy uvedené v § 10 odst. 3 písm. c) ZDP.

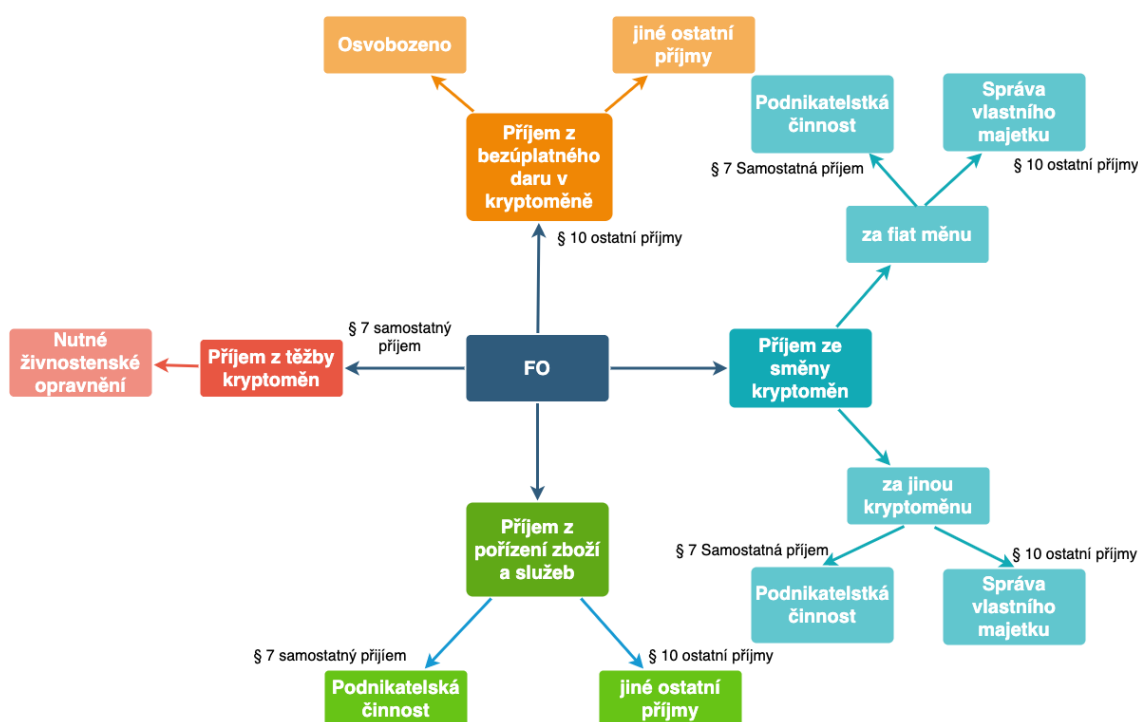
U fyzických osob je pak z pohledu DPFO podstatné dodržovat členění příjmů, a to podle toho, o jaký druh příjmů se jedná. Je tak nutné nejprve klasifikovat příjem podle §§ 6 až 10 ZDP.

Tabulka 19: Souhrn zdanění u jednotlivých činností kryptoměn¹²⁰

Paragraf	Zařazení	Druh činnosti	Poznámka
§ 6	Příjem ze závislé činnosti	Příjem ze zaměstnání ve formě kryptoměn	<i>Dosažení vyšší hodnoty při směně, rozdíl se zdaní v § 10 ZDP</i>
§ 7	Příjem ze samostatné činnosti	Těžba kryptoměn	<i>Nutné živnostenské oprávnění (živnost volná)</i>
§ 7	Příjem ze samostatné činnosti	Směna kryptoměn za fiat měnu nebo jinou kryptoměnu	<i>Musí být v obchodním majetku.</i>
§ 7	Příjem ze samostatné činnosti	Příjem z pořízení zboží a služeb zaplacené v kryptoměně	<i>Peněžní i nepeněžní úplata se daní</i>
§ 10	Samostatný příjem – správa vlastního majetku	Směna kryptoměny za kryptoměnu nebo fiat měnu	<i>Nesmí být v obchodním majetku.</i>
§ 10	Bezúplatný příjem	Bezúplatné nabytí kryptoměn	<i>Bezúplatné příjmy, které nejsou osvobozeny</i>

¹²⁰ Vlastní návrh na základě analýzy

¹²¹ Živnost volná v oboru činnosti č. 56 Poskytování software, poradenství v oblasti informačních apod.

Obrázek 7: Způsoby zdanění příjmů z kryptoměn u FO¹²⁰

V případě závislé činnosti daň odvede a zaplatí zaměstnavatel včetně odvodů SP a ZP, pokud kryptoměny zaměstnanec smění a získá více peněz, zdaní rozdíl v § 10 ZDP jako příjem z úplatného převodu jiné věci, tento příjem již nepodléhá SP ani ZP.

Směna kryptoměn § 7 a § 10 ZDP je primárně odlišný v případě, že FO podniká soustavně a za účelem zisku, tak přiřadí příjem do § 7 ZDP. Pokud se již jedná o správu vlastního majetku (příjem z úplatného převodu jiné věci), kdy např. nedisponuje kryptoměnami jiných subjektů a nejsou v OM, tak je daní podle § 10 ZDP a zařadí v DAP pod kategorií F – jiné ostatní příjmy. To samé platí v případě platby za zboží a služby v kryptoměně (nepeněžní úplata), hodnota zboží či služby se pak daní jako příjem z § 7 ze samostatné činnosti nebo § 10 jako ostatní příjem.

Těžba kryptoměn podléhá § 7 ZDP a umožňuje uplatnit daňový režim jako u výroby vlastní činností. Vytěžené kryptoměny nejsou příjem, ale věci získané vlastní činností. Ve chvíli, kdy natěžené mince se prodají, smění nebo utratí, tak už se jedná o příjem, který se musí zdanit. Výhodou je, že podnikatelé si mohou od příjmů odečíst výdaje za hardware, energie či poplatky poolů nebo prostory pro „těžařskou činnost“, kde jsou umístěné servery apod.

Pokud FO získá kryptoměny bezúplatným nabytím, tak tento příjem je osvobozen, a to z přímé linie i vedlejší linie dle ustanovení § 10 odst. 3 písm. c) ZDP, kde jsou konkrétně vyjmenované výjimky. V ostatních případech příjem přízná a zdaní jako bezúplatný příjem dle § 10 ZDP jako ostatní příjem.

Příjmy z prodeje kryptoměn z § 10 ZDP je potřeba uvést v příloze č. 2 daňového priznání. Fyzická osoba pak může základ daně (celkové příjmy za prodej kryptoměn) snížit o vynaložené výdaje, a to zejména pořizovací cenu kryptoměn a poplatky při pořízení, v případě § 7 ZDP pak možnost výběru mezi skutečnými nebo paušálními výdaje.

V případě právnických osob příjmy z kryptoměn podléhají DPPO. Příjmy z kryptoměn jsou vedeny v účetnictví PO a zahrnují se tak do celkových výnosů. Pro zjištění základu daně se vychází z výsledku hospodaření (který může končit ziskem nebo ztrátou), a který se upraví o položky zvyšující nebo snižující účetní výsledek hospodaření. Ze zjištěného základu daně se potom odvádí daň 19 % a to po odečtení slevy na dani. Následující tabulka proto shrnuje účetní aspekty kryptoměn.

Tabulka 20: Zařazení kryptoměn u PO¹²²

Právnické osoby		
Druh činnosti	Směna kryptoměn (za fiat měnu, jinou kryptoměnu, zboží či služby)	Těžba kryptoměn
Evidence v účetnictví	Zásoby	Výrobky
Ocenění	Pořizovací cenou (cena kryptoměny včetně transakčních poplatků, cena nakoupeného zboží či služby)	Vlastními náklady (odpisy DHM, DNM, mzdy apod.)
Okamžik výnosu	Okamžikem zapsáním transakce do blockchainu	

U daňové kontroly je pak vhodné doložit dokladově směnu kryptoměn. Většina kryptoměnových burz umožňuje vygenerovat souhrn proběhlých transakcí. Důvěryhodnější pak bude výpis z bankovního účtu s jasně vyznačenými převody (náklady a výnosy). Skutečné výdaje se musí finančnímu úřadu prokázat, ať už se jedná o FO nebo PO.

¹²² Vlastní návrh na základě analýzy

4.1.4 Doporučené řešení kryptoměn z hlediska DPH

V analýze byla rozebrána problematika DPH ke kryptoměnám, která vychází ze ZDPH a judikatury EU. V následující tabulce jsou doporučení z hlediska DPH ke kryptoměnám.

Tabulka 21: Daň z přidané hodnoty a kryptoměny¹²²

Operace	Daň z přidané hodnoty	Poznámka
Těžba kryptoměn	Pravděpodobně ANO	Nejednoznačné nicméně by se dalo zařadit pod § 14 ZDPH
Těžba v poolu	ANO	Zákazník je provozovatel poolu, MP je pak místo provozovatele.
Směna virtuální měny za fiat měnu	Ne (osvobozeno)	Podle rozsudku C-264/14 z 22
Směna virtuální měny za jinou virtuální měnu	Ne (osvobozeno)	Podle rozsudku C-264/14 z 22
Nákup a prodej služeb hrazené v kryptoměně	ANO	Standartní přístup
Ručení za nezaplacenou daň v kryptoměně	ANO	§ 109 odst. 2 d) ZDPH
Přijaté plnění související s kryptoměnami	krátit koeficientem dle § 76 ZDPH	Krátit nárok na odpočet u přijatých plnění související s poskytnutými osvobozenými službami

Soudní dvůr Evropské komise v rozsudku C-264/14 z 22 dospěl k tomu, že poskytování služeb spočívající ve směně virtuálních a tradičních měn je od DPH osvobozeno. V případě těžby kryptoměn není úplně jednoznačné, zda těžba kryptoměn podle DPH a bylo by na místě, aby zákonodárce jasně definoval, zda těžba kryptoměn je předmětem DPH, či nikoliv. Pokud by se pracovalo v obecné rovině, tak těžba kryptoměn je pravděpodobně předmětem DPH, protože se jedná o poskytnutí služby dle § 14 odst. 1 ZDPH, tento paragraf považuje všechny činnosti, které nejsou dodáním zboží za služby. V případě, že podnikatel, který např. provozuje e-shop (prodává zboží) nebo poskytuje služby, které jsou hrazené v kryptoměně, tak přijatou úplatu daní nehledě na tom, jestli zákazník zaplatil v korunách nebo kryptoměně. Je tak nutné k ceně přičíst DPH a pak jej odvést státu. Základem daně je tak vše, co za úplatu obdržel, nehledě na tom, že úplata je kryptoměně (zčásti nebo celá) a plátce DPH tak za poskytnuté plnění přizná a odvede daň.

Dále vzniká ručení DPH v případě příjemce zdanitelného plnění a plátce tak ručí za nezaplacenou daň i když zaplatil ve virtuální měně zčásti (záloha) nebo za celé plnění. Ručení pak vzniká v rozsahu do výše nezaplaceného DPH za celé plnění.

V případě těžby je už otázka méně jasná, nicméně je doporučeno přiznat DPH 21 %. Těžba v poolu již podléhá DPH, protože je znám účel, místo poskytnutí (většinou se jedná o OPD v JČS) a částku lze přibližně odhadnout. V případě poskytnutí služby do JČS je nutné podat souhrnné hlášení, do přiznání pak vykázat na ř. 21 a v KH se nic nevyplňuje. Dalším důvodem k registraci může být registrace k DPH jako OID. Nicméně směna kryptoměn je osvobozena podle rozsudku Evropské komise a nepodléhá DPH. V případě poskytnutí těžby v poolu (nehledě na částce) se OPD stane OID a je nutné se zaregistrovat u místně příslušného správce daně k DPH, a poté přiznat a odvést daň z těchto plnění.

4.1.5 Doporučení z hlediska EET

V případě elektronické evidence tržeb může dopadat na některé subjekty, a to na přijaté tržby formou kryptoměn. Nejpodstatnější tak bude jakým způsobem a za co bude uhrazena kryptoměna. Subjekty by tak měly respektovat následující doporučení.

Tabulka 22: Doporučení v oblasti EET¹²²

Druh úhrady	EET	Platba uskutečněná	Poznámka
Úhrada zboží a služeb formou kryptoměn	ANO	v jiných formách	Metodické pokyny ZoET doporučují evidovat platbu.

ZoET požaduje tržbu evidovat uskutečněnou dle § 5 ZoET, a to v jiných formách včetně kryptoměn. EET se tak vztahuje na různé krypto kavárny, úhrady zboží v e-shopech formou kryptoměn apod. EET se pak nevztahuje na směnu kryptoměn v rámci burz či kryptosměnárny. Otázkou pak je praxe, již zmíněné kavárna Polaris v analýze nikdy nebyla pokutována a ani jinak sankciována za nevystavení účtenky a evidenci elektronické tržby. V současnosti nebyly zaznamenány jiné případy, případně jinak medializované. V metodických pokynech ZoET je pak zmínka, že evidence elektronických tržeb virtuálních měn je doporučené, a to z důvodu složitějšího dopátrání těchto plateb (transakcí). Zákonodárce připustil v pokynech, že tato část není zcela jednoznačná a v příští novele zákona má zpřesnit evidenci virtuálních aktiv, takže by již mělo být zcela jasné, zda se kryptoměny budou muset evidovat.

4.1.6 Doporučení v oblasti AML u kryptoměn

Z analýzy je dále patrné, že současná a chystaná unijní regulace AML, kterými se řídí členské státy včetně České republiky, mají největší dopad na následující subjekty:

- poskytovatelé směnárenských služeb mezi virtuálními měnami,
- poskytovatelé virtuálních peněženek (burzy),
- provozovatelé platebních bran poskytující výměnu kryptoměn za fiat peníze a další.

Tyto subjekty musejí plnit povinnosti plynoucí ze směrnice AML, u nás v tuzemsku zákonem č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů. Regulátor chce zamezit podvodným transakcím. Nicméně to nabourává myšlenku kryptoměn a virtuálních aktiv obecně – anonymitu a bez centrálního zásahu. Některé burzy a směnárny ukončily činnost, a to z již zmíněných důvodů – vyšší regulace a méně svobody.

Subjekty by tak měly podle AML stanovit systém vnitřních zásad (dále jen „SVZ“) včetně způsobu, jak probíhá identifikace klientů (povinných osob) dle § 21 AML. Nikde není specificky dané, jak by tento systém zásad měl vypadat, jedna z možností je využít vzor FAÚ. V tuzemsku navíc vznikne povinnost si rozšířit živnost na kryptoměny podle nové přílohy č. 6. Subjekty v tomto případě nečeká žádné doložení odborné způsobilosti a živnost tak stále bude spadat pod živnosti volné. Jedinou podmínkou tak bude pro subjekty (ať už právnické nebo jiné) být trestně bezúhonné bude tak nutné doložit výpisem z trestního rejstříku u fyzických osob a jednatelů.

Tabulka 23: Doporučení v oblasti AML¹²²

Doporučení	Poznámka
Identifikace klientů	Řídit se dle AML a SVZ, povinnost identifikace transakcí nad 1000 EUR a po vlastním zhodnocení rizik klienta
Nahlašování podezřelých transakcí	Bez ohledu na limit
Vytvořit systém vnitřních zásad	Využít SVZ šablonu FAÚ případně vlastní
Rozšířit živnost na kryptoměny	Sledovat změny a rozšířit živnost v případě účinnosti novely.
Registrace k rejstříku	Sledovat změny, zaregistrovat se k rejstříku v případě účinnosti novely.

Povinnost nahlašování podezřelých transakcí a identifikace klientů již vyplývá ze současné úpravy AML. Identifikování klientů by mělo probíhat např. podle průkazu totožnosti. Dále vznikne povinnost se registrovat k rejstříku, který bude mít na starost FAÚ. V případě, že by subjekty porušovaly zákon AML, dopustili by se porušení zákona a čelili by sankcím dle § 44 odst. 2 AML, a to až do výše 1 000 000 Kč. Závěrem je tak nutné doporučit kryptosměnárnám a dalším relevantním subjektům řídit se AML a sledovat budoucí vývoj.

4.2 Komparační analýzy daňových dopadů kryptoměn

V této části jsou zhodnoceny a porovnány daňové dopady vybraných subjektů. V případě jednotlivých činností u fyzických osob. U právnických i fyzických osob jsou pak demonstrovány možnosti omezení úbytku a vliv daňové optimalizace. Nakonec je zde přidána úvaha v případě využití kryptoměn u spolku a jejich dopadů.

4.2.1 Fyzické osoby

U fyzických osob jsou daňové dopady různé a největší vliv na to má druh činnosti, zda se jedná o příjem podle § 7 ZDP nebo § 10 ZDP. V případě DPH pak je důležitý druh činnosti, např. směna kryptoměn nepodléhá DPH naproti tomu těžba kryptoměn ano. V následující tabulce je souhrn daňových dopadů u fyzických osob.

Tabulka 24: Daňové dopady na fyzické osoby¹²²

Zařazení	Činnost	DPFO 15 %	SP a ZP ¹²³	DPH 21 % ¹²⁴	Solidární daň 7 % ¹²⁵
§ 7 ZDP	Trader – obchodník	Ano	Ano	-	Ano
§ 10 ZDP	Správa vlastního majetku	Ano	-	-	-
§ 7 ZDP	Těžba kryptoměn	Ano	Ano	Ano	Ano

¹²³ Odvody na SP se odvozují 29,2 % vyměřovacího základu a na ZP jako 13,5 % vyměřovacího základu.

¹²⁴ Ze stanoviska Evropského soudního dvora nepodléhá směna DPH.

¹²⁵ Podle limitní částky se daní 7 % a to rozdíl mezi ZD a stanoveným limitem (limit pro rok 2020 je 1 672 080 Kč), postup solidárního zvýšení daně § 16a ZDP.

Pro jasnější představu jsou pak uvedeny modelové příjmy jednotlivých subjektů, a to v jednotlivých případech, kdy jde vidět efektivní zdanění na jednotlivé příjmy.

Tabulka 25: Komparační analýza daňových dopadů¹²²

	§ 10 Správa vlastního majetku	§ 7 Podnikatelská činnost	§ 10 Správa vlastního majetku	§ 7 Podnikatelská činnost
Příjem	1 000 000 Kč	1 000 000 Kč	4 000 000 Kč	4 000 000 Kč
Výdaj	600 000 Kč	600 000 Kč	2 000 000 Kč	2 000 000 Kč
ZD	400 000 Kč	400 000 Kč	2 000 000 Kč	2 000 000 Kč
Daň před slevami	60 000 Kč	60 000 Kč	300 000 Kč	300 000 Kč
Slevy na dani¹²⁶	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
Daň po slevách	35 160 Kč	35 160 Kč	275 160 Kč	275 160 Kč
Solidární daň (7 %)	0 Kč	0 Kč	0 Kč	30 128 Kč
SP (13,5 %)	0 Kč	27 000 Kč	0 Kč	292 000 Kč
ZP (29,2 %)	23 652 Kč ¹²⁷	58 400 Kč	23 652 Kč	135 000 Kč
čistý příjem	341 188 Kč	279 440 Kč	1 701 188 Kč	1 267 712 Kč
celkové odvody	58 812 Kč	120 560 Kč	298 812 Kč	732 288 Kč
efektivní zdanění	6 %	12 %	7 %	18 %

Efektivní zdanění je pak počítáno jako podíl celkových odvodů s příjmem. Pro zjednodušení jsou pro výpočty stejné skutečné daňově uznatelné náklady, aby byl vidět efekt zdanění.

Fyzické osoby, které chtějí pouze spravovat své portfolio je vhodné pro poplatníka DPFO zdanit příjmy z kryptoměn pomocí § 10 ZDP namísto § 7 ZDP. Velkou výhodou je pro ostatní příjem, že nepodléhá:

- ZP, která je ve v případě § 7 ve výši 13,5 % z vyměřovacího základu,
- SP a 29,2 % z vyměřovacího základu v případě,
- nepodléhá solidární daně ve výši 7 %.

Tuto možnost nelze uplatnit na těžbu kryptoměn nebo podnikatelskou činnost, kdy např. trader (obchodník) soustavně obchoduje na kryptoměnové burze s cizími prostředky. V případě těžby pak má ještě povinnost poplatník odvádět DPH ve výši 21 %.

¹²⁶ Základní sleva na poplatníka uvedena § 35ba odst. 1 písm. a) ZDP.

¹²⁷ Minimální zdravotní pojištění u osoby bez zdanitelných příjmů je ve výši 1971 Kč pro rok 2020.

Další možnosti, jak daňově optimalizovat je možnost zvolení určení pořizovací ceny, a to metodou FIFO nebo aritmetický průměr. Celkové zdanění se nemění, nicméně zvolením metody je možné docílit daňové optimalizace v čase. Princip lze použít i na právnické osoby.

Investor se rozhodl v roce 2019 nakoupit 3 BTC za 80 000 Kč v kryptosměnárně. Následně nakoupil dalších 5 BTC za 100 000 Kč. Na konci roku prodal 5 BTC za vyšší kurz, který vzrostl na 160 000 Kč. Celkový příjem investora je ve výši 800 000 Kč. Dále je nutné stanovit výdaje za 5 prodaných kryptoměn. Všechny poplatky za vklady, transakce a výběry jsou již zahrnuty v cenách.

$$\text{Vážený aritmetický průměr} = \frac{(3 * 80\,000) + (5 * 100\,000)}{8} * 5 = 462\,500 \text{ Kč}$$

$$\text{FIFO} = (3 * 80\,000) + (2 * 100\,000) = 440\,000 \text{ Kč}$$

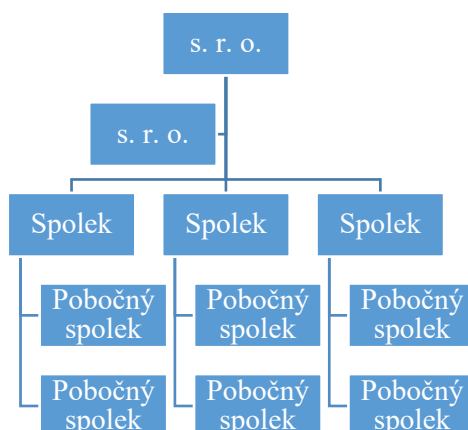
Tabulka 26: Metody pro stanovení pořizovací ceny kryptoměn¹²²

	Vážený aritmetický průměr	FIFO
Příjem	800 000 Kč	800 000 Kč
Výdaj	462 500 Kč	440 000 Kč
Zisk před zdaněním	337 500 Kč	360 000 Kč
Výsledná daň FO 15 %	50 625 Kč	54 000 Kč
Zisk po zdanění	286 875 Kč	306 000 Kč

V případě, že je použita metoda FIFO, je výsledná daň vyšší, nicméně v případě prodeje zbývajících kryptoměn to bude již opačně, protože celkové uplatnění výdajů a zdanění se u obou metod musí v součtu rovnat. Zvolením metody celkovou daň nesníží, ale je možné využít daňově optimalizovat optimalizaci v čase.

4.2.2 Spolek

Velmi zajímavou otázkou pak nabízí využít spolek namísto forem obchodních korporací (např. s. r. o., v. o. s.). Klíčové pro spolek pak bude, jak si určí stanovy, které musí plnit veřejnou prospěšnost, protože ta je klíčová z hlediska udělení statusu VPP. Spolek by tak mohl být vytvořený pro jednoho investora, která by příjem spolku vyplácela formou dohod nebo jinými způsoby a to např. rodinným členům nebo jiným blízkým osobám. Případě vytvořit „*kryptospolek nadšenců*“, kteří by při vstupu zaplatili členský příspěvek a investovali skrze peněženky.

Obrázek 8: Struktura a provázanost spolků a s. r. o.¹²²

Výhodou této struktura je v tom, že činnosti pobočných spolků mohou být skryté a vytvoření spolku není nikterak složité na tvorbu – pouze vytvoření stanov a tyto stanovy mohou být pro všechny spolky totožné. Možnosti a spletnost mezi článků může být různá a není tak limitující, může se také přenést odpovědnost na s. r. o, kde se ručí do výše nesplacených vkladů dle § 106 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb. obchodního zákoníku.

Čím více bude struktura složitěji propletena, tím hůře bude dohledatelná. Nehledě na tom, že by v tomto případě mohl existovat bílý kůň, který by nemusel být už dohledatelný nebo daňový rezident jiného státu. Dále spolek může využít virtuální sídlo, které je méně využité – dá se zkontrolovat podle počtů sídel na adrese sídla společnosti přes obchodní rejstřík) a vybírat větší města a snížit tak riziko daňové kontroly.

Struktura by pak mohla vypadat následovně (spolek řídí jeden člen – právnická osoba), která zaměstnává členy např. rodinné příslušníky nebo jiné blízké osoby, kterým je vyplácena měsíční odměny např. formou DPP do 10 tisíc Kč bez odvodu na SP a ZP a při podepsání prohlášení bez daně z příjmů. Stanovy spolku musí být sepsány tak, aby hlavní

činností nebylo dosahování zisku, ale veřejná prospěšnost. Sepsáním stanov je zcela zdarma a není to nic složitého. Následně se vytvoří i finanční rada, aby spolek získal statut veřejného prospěšného poplatníka, při kterém získají nespornou výhodu pro uplatnění jednorázových nákladů ve výši 300 000 Kč za každý spolek. V případě že k rozvahovému dni spolek nevykáže zisk, nemusí podat daňové přiznání a odpadá tak i povinnost zveřejňovat veškeré výkazy včetně daňového přiznání v obchodním rejstříku.

Podstatné bude také u těchto spolků a pobočných spolků mít správně nastavené stanovy, aby splnily již zmíněné podmínky z analýzy tak, aby získaly status veřejně prospěšného poplatníka ze zákona o dani z příjmu. Dále aby se spolek vyhnul nutnosti zaregistrovat se k DPH, je podstatné, aby spolek nevykonával ekonomickou činnost podle ZDPH. Výsledná daňové dopady v případě spolků pak jsou v následující tabulce.

Tabulka 27: Daňové dopady v případě VPP¹²²

Daň	Daňový dopad	Poznámka
Daň z příjmů právnických osob (DPPO)	NE	Získán status VPP podle § ZDP, nesmí mít zdanitelné příjmy.
DPH	NE	Subjekt nevykonává ekonomickou činnost dle § ZDPH
Příjmy	Osvobozeno	Vklady členů spolků a dary.
Snížení základu daně	300 000 Kč jednorázově, a to do výše ZD = 0 Kč	V případě vyššího ZD lze uplatnit 30 % max. o 1 000 000 Kč

Je zřejmé, že spolek má širší možnosti daňové optimalizace než právnické osoby. Nicméně by spolky měly sloužit veřejné prospěšnosti. V případě dalších povinností pak odpadají spolku v následující tabulce.

Tabulka 28: Povinnosti spolku a evidence¹²²

Povinnost	Povinnost	Poznámka
Evidence EET	NE	VPP tržby nesmí přesáhnout 300 000 Kč nebo 5 % z celkových tržeb
Účetnictví	NE	Při splnění podmínek § 1 odst. 2 písm. a) a b) ZoÚ vede VPP pouze jednoduché účetnictví
Zveřejnění účetní závěrky	NE	VPP vede jednoduché účetnictví, nesestavuje ÚZ
Povinnost podat DAP	NE	V případě, že poplatník má příjmy nejsou předmětem daně nebo jsou osvobozené dle § 38mb písm. a) ZDP

Nebylo by dále nutné splňovat informativní povinnost u spolků v případě již zmíněné novely AML, kdy má vzniknout registr pro subjekty, které podnikají formou kryptoměn.

Protože spolky nepotřebují ke své činnosti živnostenské oprávnění. Bankovní účty – pro spolky nebo přímo podnikatelské. Transparentní účty (např. Fio banka) – zde je nevýhoda poskytnutí všech transakcí rok zpětně, který je veřejně dostupný, což v tomto případě ne zcela ideální řešení.

A co peněženky? Pokud by správce daně hledal peněženky je možné využít virtuálních (na burze apod.) nebo fyzických na disku případně na papíře. Tyto peněženky nelze dopátrat a žádným způsobem zabavit. V případě, že by správce daně dohledával transakce pomocí knihy blockchain, musel by zjistit, kterými adresami disponuje uživatel. Zajímavé by bylo např. jak by správce daně přinutil zahraniční burzu o poskytnutí údajů virtuálních peněženek svých uživatelů. U dalších kryptoměn, které nemají blockchain jako Monero, již není možné dohledat transakce, protože jsou zcela anonymní a bez blockchainu. Správce daně by tak mohl získat pouze bankovní výpisy s transakcemi, a to na vyžádání. Pokud by však spolek vygeneroval ztrátu, kterou si uhájil před správcem daně, nemusel by již dokládat ani bankovní výpisy.

Závěrem je nutné připomenout, že takové podnikání je prakticky na hraně zákona je tak čistě na spolku, jak bude schopna doložit status veřejné prospěšnosti a vyhnout se tak případnému daňovému doměření a pokuty včetně penále.

4.3 Účtování cryptoměnových operací na modelových příkladech

V této části jsou vybrané modelové příklady účtování cryptoměnových operací. V rámci této části proběhne zaúčtování periodickým způsobem, kde se předpokládá, že subjekt má zástupnou evidenci včetně všech potřebných náležitostí (tzv. skladové karty). Jsou vybrané následující operace:

- platba na místě při předávce zboží v kamenné prodejně,
- prodej zboží z e-shopu zákazníkovi platbou bitcoinům přes platební bránu,
- směna bitcoinu v kryptosměnárně.

4.3.1 Platba na místě při předávce zboží v kamenné prodejně

V případě, že by podnik chtěl prodávat zboží v kamenné prodejně, mohl by nabízet pouze zákazníkům (spotřebitelům – OND nebo neplátcům DPH). V tomto případě nevznikne časový nesoulad mezi prodejem zboží a potvrzením platby v Blockchainu (platbou). Platba kryptoměnou tak bude oceněna v účetnictví v hodnotě transakce a zaúčtuje se přímo na účet.

Stanovení kurzu pořizovací ceny nákupu kryptoměn lze pomocí dvou variant (pro další výpočty a příklady zvolena první varianta).

Varianta 1:

$$\text{Pořizovací cena} = 50,87 \text{ USD} * 25,694 \text{ Kč} = 1074 \text{ Kč}^{128}$$

Varianta 2:

$$\text{Pořizovací cena} = \frac{(52,123 \text{ USD}) + (50,542 \text{ USD}) + (51,345 \text{ USD})}{3} * 25,694 \text{ Kč} = 1319 \text{ Kč}$$

---

¹²⁸ Kurz již uvedený z BTC na USD podle Coinmarketcap, který bere hodnoty burz a stanovení průměr v reálném čase, směna mezi fiat měnami probíhá z USD na CZK dle vyhlášeného kurzu devizového trhu ČNB. Stanovení pořizovací ceny pak probíhá i v následujících příkladech.

Vhodnější varianta se jeví stanovení účetní pořizovací ceny podle Coinmarketcap, který bere hodnoty všech dostupných burz a stanoví cenu BTC na USD. Odbyte tak nutnost vybírat hodnotu tří burz a stanovit účetní hodnotu pořizovací ceny.

Tabulka 29: platba na místě při předávce zboží v kamenné prodejně¹²²

Účetní případ	Částka (BTC)	Částka	Účtování – Periodický způsob ¹²⁹		Daň z příjmů
			MD	DAL	
Prodej zboží	0,00545978	1074 Kč	311	604	daňový výnos
DPH z prodeje zboží 21 %	0,00107193	273 Kč	-	343 ¹³⁰	není nákladový účet
Vyskladnění zboží	neúčtuje se				
Podrozvahová evidence BTC - zařazení	0,00647697	1347 Kč	7xx	799	-

Při tomto účetním případě je transakce bez časového nesouladu mezi prodejem zboží (vznik pohledávky) a uhrazením faktury – potvrzením platby v blockchainu. Vyskladnění zboží se neúčtuje – periodický způsob účtování zásob. Podrozvahovou evidenci se zaúčtuje přírůstek bitcoinu. Toto řešení je nicméně vhodné pouze u spotřebitelů. Je důležité také vědět, že platba proběhne do několika málo minut a stává se, že vzniká jistá míra nejistoty, zda transakce proběhne v pořádku a je vhodné vyčkat, než se zboží předá.

V případě DPH jde o standardní operaci, při které je nutné přiznat a zaplatit daň. V oblasti daně z příjmů je pak transakce účetní výnos, a tedy daňovým výnosem, další účty se již neprojeví na základu daně. Zajímavé je ručení, kdy zákazník je ručitel za nezaplacenou DPH, protože platba proběhne bitcoinům a považuje se za zdanitelné plnění, které vyplývá z analýzy. Dále bude nutné tuto tržbu evidovat v EET jako platbu v jiných formách, protože tržba z kryptoměny podléhá evidenci. Nicméně se nemusí vztahovat na subjekty, které ještě nejsou v posledních etapách.

¹²⁹ Při periodickém způsobu se neúčtuje o přírůstcích a úbytcích až při uzavírání účetních knih

¹³⁰ Přiznání k DPH se pak vykáže normálně na ř. 1 v základní sazbě, u KH potom v A5

4.3.2 Prodej zboží z e-shopu platbou bitcoinem přes platební bránu

Určitou nevýhodou jsou pro e-shopy vlastnit virtuální peněženky a řešit všechny problémy (převody kurzů apod.), na druhou stranu zároveň chtějí nabídnout možnost přijímat bitcoin a jiné kryptoměny. Vhodnější řešení se pak jeví, aby e-shopy a další tuzemské subjekty, přijímaly kryptoměny pomocí směny přes platební bránu. Zákazník tak provede platbu v bitcoinu, kryptoměnová platební brána (např. GoPay) smění bitcoin na českou korunu (zpravidla za několik sekund) a prodejce (e-shop) akceptuje na bankovní účet částku již v českých korunách z platební brány. Účetně se to pak projeví následovně.

Tabulka 30: prodej zboží e-shopu, úhradu provede zákazník pomocí bitcoinu přes platební bránu¹²²

Účetní případ	Částka	Účtování – Periodický způsob		Daň z příjmů
		MD	DAL	
Prodej zboží (platba bitcoinu přes platební bránu)	1000 Kč	311.001	604	daňový výnos
DPH ze směny	210 Kč	311.001	343	-
Vyskladnění zboží	1 000 Kč	neúčtuje se		-
Úhrada faktury na bankovní účet z platební brány ¹³¹	1180,38 Kč	221.001	311	-
Poplatek platební bráně za úhradu ¹³²	29,62 Kč	568	311	daňový náklad

E-shop tak inkasuje za prodané zboží v korunách českých i přes to, že zákazník zaplatí bitcoinům. Prodejce tak nedisponuje bitcoinem (tu získá platební brána) a nevede jej v účetnictví. Z účetního pohledu se tak jedná o běžnou transakci (prodej zboží) a ÚJ účtuje stejným způsobem, ať už se jedná o prodej zboží, výrobků nebo služeb.

V případě daňového pohledu, uvedený příklad podléhá DPH, které se musí přiznat a odvést v následujícím měsíci. Dále se promítnou tyto transakce do základu daně u daně z příjmů. Úhrada bitcoinu tak nemá žádný vliv na základ daně u subjektu, ta zůstává platební bráně.

¹³¹ Příchozí úhrada na účtu je již snížena o poplatek platební brány.

¹³² Poplatek činí 2,20 % + 3 Kč z hodnoty transakce u platební brány GoPay, případně v jiné měně 0,11 EUR, 0,13 USD apod.

4.3.3 Směna bitcoinu v kryptosměnárně

Další modelový příklad by mohl být v případě směny kryptoměn, kdy zákazník nakoupí z kryptosměnárny bitcoin. Nejprve si musí společnost bitcoin opatřit. V následující tabulce je pak účtování této operace včetně dopadů na daň z příjmů.

Tabulka 31: modelový příklad účtování směny kryptoměn¹²²

Účetní případ	Částka v (BTC)	Částka	Účtování – Periodický způsob		Daň z příjmů
			MD	DAL	
Nákup bitcoinu ¹³³	1	237 993 Kč	505.001	221.001	daňový náklad
Transakční poplatky	0,01	2 383 Kč	505.001	221.001	daňový náklad
DPH ze směny	-	-	-	-	-
Příjem bitcoinu do peněženky	1,01	240 376 Kč	neúčtuje se		-
Podrozvahová evidence bitcoinu – zařazení	1,01	240 376 Kč	7xx	799	-
Prodej bitcoinu uživateli	-	250 000 Kč	221	605.1	daňový výnos
Úbytek bitcoinu – na základě blockchainu ¹³⁴	1	229 000 Kč	neúčtuje se		-
DPH z prodeje bitcoinu	-	-	neúčtuje se		-
Podrozvahová evidence bitcoinu – vyřazení	1	229 000 Kč	799	7xx	-

Nejprve kryptosměnárna nakoupí bitcoiny do peněženky na základě požadavku zákazníka podle aktuálního kurzu včetně transakčního poplatku burzy. Ze směny nelze uplatnit odpočet na DPH (jedná se o plnění osvobozené bez nároku na odpočet). Přijetí kryptoměny do virtuální peněženky je na základě zápisu do blockchainu. Přírůstek kryptoměn se neúčtuje (periodický způsob vykazování). Nicméně se vede zástupná evidence, ve které je nutné ocenit pořizovací cenou bitcoinu (cena bitcoinu a transakční poplatek)

Jsou dvě varianty přepočtů kurzů. Pro přepočet kurzu na koruny je nutné nejprve převést bitcoin na dolary, a to průměrem tří největších krypto-burz a pak následně z fiat měny na

¹³³ Pro přepočet CZK na BTC jsou použita data ze stránek Coinmarketcap.

¹³⁴ Předpokládá se, že úbytky kryptoměn jsou váženým aritmetickým průměrem ve skladové evidenci (databázi).

koruny, a to podle kurzu vyhlášenou ČNB na kurzovního lístku (možnost si zvolit pevný kurz, denní apod. upraveno ve směrnici ÚJ, v modelovém příkladu denní). Vhodnější varianta je použití kurzu Coinmarketcap, který již počítá kurz na dolary průměrem všech burz. Převod se pak provede z fiat měny na českou korunu.

Výnos pak vznikne kryptosměnárně na základě přijaté platby na účet od zákazníka (úhradou běžným převodem nebo pomocí platební brány). Dřívější zaslání kryptoměn se nedoporučuje – nemusela by pak proběhnout platba a vzniká tak riziko odcizení. Směna se považuje za osvobozené plnění, a tudíž se z něho daň neodvádí. O úbytcích kryptoměn se neúčtuje (periodický způsob). V zástupné evidenci se pak předpokládá účtování o úbytcích váženým aritmetickým průměrem. Je důležité, aby zástupná evidence (databáze apod.) měla veškeré náležitosti tzv. skladové karty, pomocí kterých se na konci roku provede inventura, případně byla dostupná při daňové kontrole.

V případě daňového dokladu by mohl být problém u konečného spotřebitele. Tomu nelze vystavit fakturu, protože se nejedná se o podnikatelská subjekt. Možnost, jak vyřešit tento problém je vytvoření kupní smlouvy mezi kupujícím a prodávajícím ošetřeny podpisem. Vzniklá transakce by pak měla být někde zaznamenána ve výpisu z virtuální peněženky. Je vhodné také zařadit bitcoin do podrozvahové evidence.

ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo na základě vymezených daňových a účetních aspektů vyřešit problematiku kryptoměnových operací v jednotlivých oblastech, a to na základě provedené analýzy a pomocí zjištěných poznatků o kryptoměnách dosáhnout cíle a navrhnout doporučení v jednotlivých oblastech pro řešení problematiky kryptoměnových operací. Práce také nabízí možnost seznámit se blíže s kryptoměnami a získat tak hlubší znalosti a podvědomí o tomto tématu. Je vhodné si také uvědomit, že silný dynamický rozvoj kryptoměn a dalších kryptoaktiv může zapříčinit neaktuálnost této práce v následujících letech.

V první části práce byla věnována teoretické oblasti zabývající se základním vymezením kryptoměn a její charakteristikou, která byla nezbytná pro další pochopení a následnou analýzu včetně návrhů této práce. Byl zde popsán princip fungování blockchainu „účetní knihy“ bitcoinu a dalších kryptoměn, která zaznamenává všechny transakce od počátku spuštění kryptoměny. Následně proběhlo zjištění o současném stavu tržní kapitalizace a dalších kryptoměn a jiných virtuálních aktiv, které mají podobné znaky jako finanční derivát. Nakonec byl zde popsán důvod, proč jsou kryptoměny tak oblíbené a lze je tak přirovnat např. ke zlatu i když její hodnota je prakticky nulová.

Druhá část práce se zabývala analýzou daňového, účetního a právního prostředí včetně mezinárodních standardů, které dopadají na kryptoměny. V této části bylo zjištěno, že je silný tlak a regulace na kryptoměny s cílem zamezit daňovým únikům financování terorismu a praní špinavých peněz. Dále se rozebíraly stanoviska MF, GFR, ČNB ke kryptoměnám včetně různých diskuzí, kde ke kryptoměnám bylo vydána stanoviska, které doporučují, jak vykazovat kryptoměnu a další virtuální aktiva. V oblasti mezinárodních standardů proběhl rozbor výboru a auditních názorů ke kryptoměnám a jakým způsobem je vykazovat. Dále proběhl rozbor daňové problematiky ať už v oblasti DPH, dani z příjmů, EET jak z pohledu fyzických, tak i právnických osob včetně veřejně prospěšného poplatníka.

Poslední část práce se věnuje cíli práce autora a stanovuje souhrn doporučení v jednotlivých právních, daňových a účetních oblastech, které mohou využít fyzické i právnické subjekty včetně komparační analýzy vybraných daňových subjektů. Také je zde navrhované doporučení, jakým způsobem lze vykazovat kryptoměny v mezinárodních účetních standardech. Následně proběhla demonstrace cryptoměnových operací na modelových příkladech doplněné o komentář autora.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Bitcoin v květnu čeká tzv. halving. Těžařům klesnou odměny, ale investoři jsou ve střehu. *zive.cz* [online]. 30. 1. 2020 [cit. 2020-1-30]. Dostupné z: <https://www.zive.cz/clanky/bitcoin-v-kvetnu-ceka-tzv-halving-tezarum-klesnou-odmeny-ale-investori-jsou-ve-strehu/sc-3-a-202251/default.aspx>.

Bitcoin a problém dvojité útraty – Jaké je řešení? *finex.cz* [online]. 7. 12. 2018 [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <https://finex.cz/bitcoin-problem-dvojite-utraty/>.

Bitcoin. *coinmarketcap.com* [online]. ©2019 [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://coinmarketcap.com/>.

Bitcoin je první decentralizovaná open-source elektronická měna, která změní svět. *Bitcoinman.cz* [online]. ©2019 [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <http://bitcoinman.cz/index.php?c=tezeni-mining-bitcoinu-jak-vznika>.

BAKEŠ, Milan, 2012. Finanční právo. 6., upr. vyd. V Praze: C.H. Beck. Beckovy právnické učebnice, s. 519. ISBN 978-80-7400-440-7.

Bulletin Komora certifikovaných účetních [online]. 2018, 2018(2) [cit. 2019-12-12]. ISSN: 2336-3576.

Coin Dance. *coin.dance* [online]. ©2019 [cit. 2019-12-15]. Dostupné z: <https://coin.dance/blocks/allhashthisweek>.

Cryptocurrencies: looking beyond the hype. *bis.org* [online]. 17. 7. 2018. [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2018e5.htm>.

EISENREICH, J., KUNDRÁTOVÁ, P. *Právní aspekty kryptoměn*. Acta Universitatis Carolinae. Praha: Karolinum. 64 (1), 2018 s. 119-125. ISSN 0323-0619.

Český účetní standard č. 707 – Zásoby.

Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

DARIUSZ, Matusyński. Jaký je rozdíl mezi pojmy Blockchain a DLT? *Kryptomagazin.cz* [online]. 25. 1. 2019 [cit. 2019-12-08]. Dostupné z: <https://kryptomagazin.cz/jaky-je-rozdil-mezi-pojmy-blockchain-a-dlt/>.

FIGY, Faldaa. Určení hodnoty bitcoinu na základě jeho vzácnosti. *medium.com* [online]. 229. 7. 2019 [cit. 2019-12-11]. Dostupné z: <https://medium.com/@figyfaldaa/ur%C4%8Den%C3%AD-hodnoty-bitcoinu-na-z%C3%A1klad%C4%9B-jeho-vz%C3%A1cnosti-7c7a82a41f38>.

HOW BLOCKCHAIN IS GOING TO CHANGE ACCOUNTING FOREVER. *due.com* [online]. ©2019 [cit. 2019-12-05]. Dostupné z: <https://due.com/blog/blockchain-to-change-accounting-forever/>.

HUJOVÁ, Gabriela (ed.). Zkušenosti s virtuálními měnami – Bitcoin měna budoucnosti? Sborník z konference. Praha, 26. března 2014. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky, ekonomiky a práva, 2014. ISBN 978-80-86847-71-9.

Jak funguje a jak si založit BitCoin paper wallet. *forbino.com* [online]. ©2019 [cit. 2019-12-05]. Dostupné z: <https://forbino.com/kryptomeny/bitcoin-paper-wallet/>.

Jak se těží Bitcoin? Co je to těžba bitcoinů a jak funguje? *finex.cz* [online]. 30. 5 2019 [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <https://finex.cz/jak-se-tezi-bitcoin-co-je-to-tezba-bitcoinu-a-jak-funguje/>.

Jak fungují převody Bitcoinů. *jaknakrypto.cz* [online]. ©2019 [cit. 2019-12-05]. Dostupné z: <https://jaknakrypto.cz/bitcoinove-transakce-poslat-bitcoin/>.

LÁNSKY, Jan, 2018. Possible State Approaches to Cryptocurrencies. *Journal of Systems Integration* [online]. 9(1), 19-31 [cit. 2019-11-12]. DOI: 10.20470/jsi.v9i1.335. ISSN 1804-2724. Dostupné z: <http://www.si-journal.org/index.php/JSI/article/view/335/325>.

KADLECOVÁ, Jitka. Kryptoměny podle IFRS. *dreport.cz* [online]. 23. 5. 2019 [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <https://www.dreport.cz/blog/kryptomeny-podle-ifrs/>.

Kavárna od počátku bojkotuje #EET, žádnou pokutu za to zatím nedostala. Podnikatel [online]. 15. 8. 2019 [cit. 2020-01-8]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/kavarna-uz-skoro-tri-roky-bojkotuje-eet-pokutu-zatim-nedostala/>.

Krypto slovník – Co je to HODL, FOMO, FUD a další. *Electroneum.cz* [online]. 25. 1. 2018 [cit. 2019-12-14]. Dostupné z: <https://www.electroneum.cz/krypto-slovník-hodl-fomo-fud/>.

March 2019 IFRIC Update published. *ifrs.org* [online]. 2019 [cit. 2019-12-10]. Dostupné z: <https://www.ifrs.org/news-and-events/updates/ifric-updates/march-2019/#1>.

MARTINÁK, Tomáš. Bezhotovostní peníze versus elektronické peníze. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, s.r.o., ve spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-8087382-74-5.

MAREŠ, Milan. Kryptoměny z účetního a daňového hlediska. *Epravo.cz* [online].

14. 9. 2018 [cit. 1.2.2020]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/kryptomeny-zucetniho-a-danoveho-hlediska-108117.html>.

Making sense of bitcoin, cryptocurrency and blockchain. *pwc.com* [online]. ©2017 [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://www.pwc.com/us/en/industries/financial-services/fintech/bitcoin-blockchain-cryptocurrency.html>.

Metodický pokyn k aplikaci zákona o evidenci tržeb.

Návod, jak vyplácet mzdu v bitcoinech. *Medium.com* [online]. ©2019 [cit. 2020-1-15]. Dostupné z: <https://medium.com/bitperia-stories/n%C3%A1vod-jak-vypl%C3%A1cet-mzdu-v-bitcoinech-3fc086a2e200>.

NĚMEC, Libor a TORNOVÁ, Jarmila. K právní regulaci kryptoměn. Díl II. *glatzova.com* [online]. ©2018 [cit. 2019-12-11]. Dostupné z: http://www.glatzova.com/data/attachments/K_pravni_regulaci_kryptomen_dil_2.pdf.

PROCHÁZKA, Daniel, ROUBÍČKOVÁ, Jaroslava. AUDITOR časopis Komory auditorů České republiky [online]. *Komora auditorů České republiky*, 2019, 2019(8) [cit. 2019-12-12]. ISSN 1210-9096. Dostupné z: <https://www.kacr.cz/file/5535/2018-auditor-08.pdf>.

Sdělení Ministerstva financí k účtování a vykazování digitálních měn ze dne 15. 5. 2018.

SKALICKÝ, Jan, HUJOVÁ, Gabriela, ed. Zkušenosti s virtuálními měnami - Bitcoin měna budoucnosti?: sborník z konference : Praha, 26. března 2014. 2., rozšířené vydání. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky, ekonomiky a práva, 2014. Finance pro každého. ISBN 978-80-86847-71-9.

STROUHAL, Jiří a kol. Účetnictví podnikatelů 2019. Výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1. 1. 2019. 16. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. 548 s. ISBN 978-80-7598-271-1.

STROUKAL, Dominik a Jan SKALICKÝ. Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti: historie, ekonomie a technologie kryptoměn, stručná příručka pro úplné začátečníky. 2., rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. Finance pro každého. ISBN 978-80-271-0742-1.

Stanovisko České národní banky o obchodování s bitcoiny ze dne 10. 2. 2014.

Up to 800 Tons of CO2 per Year: Assessing the Environmental Impact of Web Mining. *kaspersky.com* [online]. 17. 9. 2019 [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: https://usa.kaspersky.com/about/press-releases/2019_assessing-the-environmental-impact-of-web-mining.

Veřejná konzultace - Blockchain, virtuální měny a aktiva ze dne 30. 11. 2018.

Virtual currency schemes. *European central bank* [online]. 2012 [cit. 2019-12-15]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf>.

Vlastnosti btc, výhody i nevýhody. *btctip.cz* [online]. 21. 3. 2014. [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://finex.cz/kryptomeny-privatni-verejne-klice>.

Vyjádření Generálního finančního ředitelství ke zdaněním kryptoměn ze dne 4. 1. 2018.

VYCHOPENĚ, Jiří. Daň z příjmů 2019. Výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1. 4. 2019. 15. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. 576 s. ISBN 978-80-7598-326-8.

Vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.

Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 22. října 2015. Skatteverket v. David Hedqvist. Věc C-264/14. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 31. 12. 2018]. Dostupné z: <https://eurlex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A62014CJ0264>.

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně ze dne 7. března 1997.

Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník ze dne 3. února 2012.

Zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb ze dne 16. března 2016.

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty ze dne 23. dubna 2004.

Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů ze dne 5. června 2008.

Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce ze dne 21. dubna 2006.

Zákon č. 277/2013 Sb., o směnářské činnosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání ze dne 2. října 1991.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví ze dne 12. prosince 1991.

Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů ze dne 20. listopadu 1992.

Zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti ze dne 21. října 1993.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ

AML	Anti Money Laundering
BIS	Bank for International Settlement
BTC	Bitcoin
ČNB	Česká národní banka
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
DDHM	Dlouhodobý drobný hmotný majetek
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
GFŘ	Generální finanční ředitelství
FIFO	First in First out – první dovnitř, první ven
FO	Fyzická osoba
IASB	Mezinárodní rada pro účetní standardy
IFRS	Mezinárodní účetní standardy
JČS	Jiný členský stát
MF	Ministerstvo financí
OZ	Občanský zákoník
OP	Opravná položka
OPD	Osoba povinná k dani
OID	Osoba identifikována k dani
PO	Právnická osoba
SP	Sociální pojištění
VPP	Veřejně prospěšný poplatník
ÚJ	Účetní jednotka
ZDP	Zákon o dani z příjmů

ZDPH	Zákon o dani z přidané hodnoty
ZoÚ	Zákon o účetnictví
ZoET	Zákon o evidenci tržeb
ZPKT	Zákon o podnikání na kapitálovém trhu
ZP	Zdravotní pojištění
ZPS	Zákon o platebním styku
ZSČ	Zákon o směnářenské činnosti
ŽZ	Živnostenský zákon

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Bitcoin a tržní hodnota v dolarech	20
Graf 2: Celkový počet mincí v průběhu času	26
Graf 3: Bitcoinová monetární inflace	28
Graf 4: Halving BTC a její vliv na tržní cenu v čase	29
Graf 5: Výkonnost sítě (Hash Rate) podle Mining Pool	30
Graf 6: Tržní kapitalizace kryptoměn v procentech	35

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Papírová peněženka na bitcoiny, vlevo veřejný klíč a vpravo soukromý klíč	22
Obrázek 2: Průběh bitcoinová transakce	23
Obrázek 3: Technický průběh bitcoinové transakce	23
Obrázek 4: Dvojitá útrata (double spending) a její průběh	25
Obrázek 5: Způsoby účtování kryptoměn	85
Obrázek 6: Způsob vykazování kryptoměn dle IFRS	90
Obrázek 7: Způsoby zdanění příjmů z kryptoměn u FO	92
Obrázek 8: Struktura a provázanost spolků a s. r. o.	100

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Přehled výhod a nevýhod kryptoměn.....	18
Tabulka 2: SF poměr a další údaje vybraných komodit.....	27
Tabulka 3: Tržní kapitalizace šesti nejsilnějších kryptoměn.....	34
Tabulka 4: Zařazení kryptoměn dle způsobu jejího účelu	54
Tabulka 5: Souhrn zdanění příjmů podle ZDP pro FO včetně sociálních a zdravotních odvodů.....	67
Tabulka 6: Souhrn legislativních dopadů na kryptoměny	79
Tabulka 7: Způsoby ocenění kryptoměn při pořízení	81
Tabulka 8: Zařazení kryptoměn do zásob dle způsobu jejího pořízení.....	81
Tabulka 9: Účetní řešení kryptoměn v ČR.....	82
Tabulka 10: Účtování zásob včetně kryptoměn způsobem A nebo B.....	84
Tabulka 11: Pořízení kryptoměn nákupem	86
Tabulka 12: Pořízení kryptoměn ve formě přijaté úhrady za prodej výrobků, zboží nebo služeb.....	86
Tabulka 13: Pořízení kryptoměny vlastní činností (těžbou) během roku	86
Tabulka 14: Úhrada závazku v kryptoměně.....	87
Tabulka 15: Prodej (směna) kryptoměn	87
Tabulka 16: Převod počátečních a konečných stavů (pouze periodický způsob B).....	87
Tabulka 17: Tvorba opravných položek, manko na konci účetního období ke kryptoměnám.....	88
Tabulka 18: Dopady v oblasti dani z příjmů u FO na kryptoměny	91
Tabulka 19: Souhrn zdanění u jednotlivých činností kryptoměn.....	91
Tabulka 20: Zařazení kryptoměn u PO	93
Tabulka 21: Daň z přidané hodnoty a kryptoměny	94
Tabulka 22: Doporučení v oblasti EET	95
Tabulka 23: Doporučení v oblasti AML	96
Tabulka 24: Daňové dopady na fyzické osoby	97

Tabulka 25: Komparační analýza daňových dopadů	98
Tabulka 26: Metody pro stanovení pořizovací ceny kryptoměn	99
Tabulka 27: Daňové dopady v případě VPP	101
Tabulka 28: Povinnosti spolku a evidence	101
Tabulka 29: platba na místě při předávce zboží v kamenné prodejně.....	104
Tabulka 30: prodej zboží e-shopu, úhradu provede zákazník pomocí bitcoinu přes platební bránu	105
Tabulka 31: modelový příklad účtování směny kryptoměn	106

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Transakce v blockchainu

Příloha č. 2: Vzorová příloha účetní závěrky

Příloha č. 3: Vzorový výkaz z burzy prodeje a nákladů bitcoinu

Příloha č. 4: Vzorový výpis potvrzení transakcí

Příloha č. 1: transakce v blockchainu

Blockchain Data				Market Data			
Block Height	630,522	Total Tx	530,358,844	Price	\$9,375.08	Market Cap	\$172.30 b
TPS(24hr)	3.49	Pending Tx	342	Volume (24 hrs)	\$47.37 b	BTC Dominance	67.22%
Hashrate	115.28 Eh/s	Difficulty	16.10 Th	Circulating Supply	18,378,262	Max Supply	21,000,000

Blocks		Transactions				
Block Height	Amount Transacted	Created By	Hash ID	Transactions	Date & Time	
628708	1,895.94 BTC	16moWlUJVrnDQKqhoCdcszfJg9wzBdoTHw	000000000000000000000000f87b5e10...	1268	2 weeks ago 2020-05-03 10:47:29	
628707	8,121.89 BTC	1KFHE7w8BhaENAswwryaoccdB6qcT6DbYYF2Pool	000000000000000000000000b594240f6...	2809	2 weeks ago 2020-05-03 10:46:46	
628706	714 BTC	12dRugNcdxK39288NjcdV4GX7rMsKCGn6B	000000000000000000000000d323f694b...	489	2 weeks ago 2020-05-03 10:22:01	
628705	1,049.97 BTC	1KFHE7w8BhaENAswwryaoccdB6qcT6DbYYF2Pool	000000000000000000000000ed5b8e68ff...	1679	2 weeks ago 2020-05-03 10:20:11	
628704	10,288.64 BTC	12dRugNcdxK39288NjcdV4GX7rMsKCGn6B	0000000000000000000000001c0623bf1...	2141	2 weeks ago 2020-05-03 10:18:00	
628703	73.49 BTC	39PVJ1sEVmFHJXJEG1D8kQa4Mk717jeMvA	000000000000000000000000113e4f107...	25	2 weeks ago 2020-05-03 9:55:56	

Příloha č. 2: vzorová příloha účetní závěrky

Účetní jednotka by měla mít následující znění v příloze účetní závěrky, a to v minimálním rozsahu:

Společnost nakupuje digitální měny včetně kryptoměn za účelem jejich dalšího prodeje. Tyto digitální měny nejsou vydávány či regulovány centrálními bankami ani orgánem veřejné moci a nemají proto status měny. Podle stanoviska Ministerstva financí České republiky se jedná o „zásoby svého druhu“.

Společnost postupuje tak při účtování digitálních měn v souladu s výše uvedeným stanoviskem.

Společnost dále účtuje digitální měny periodickým způsobem. Přírůstky zásob jsou oceňovány pořizovací cenou a úbytky zásob jsou oceňovány váženým aritmetický průměrem.

Ve výkazu zisku a ztrát společnost vykazuje náklady a výnosy realizované v souvislosti s obchodováním s digitálními měnami jako náklad na prodané zboží a tržby za prodej zboží.

Společnost dále těží kryptoměny a další digitální měny. Ve výkazu zisku a ztrát společnost vykazuje jako náklady a výnosy realizované v souvislosti s těžbou digitálních měn jako náklad.

K rozvahovému dni účetní jednotky je pak proveden test tržní hodnoty kryptoměn a v případě, že tržní cena kryptoměny je nižší, než hodnota vykázána v rozvaze, vytvoří účetní jednotka opravnou položku a se zásadou opatrnosti poníží hodnotu kryptoměn.

V případě, že společnost vykázála k rozvahovému dni kryptoměny v zásobách s pořizovací cenou v celkové výši 5 000 000 Kč. Reálná hodnota k 31. 12. je 7 000 000 Kč. Rozdíl pak činí 2 000 000 Kč. S ohledem na současné účetní metody nejsou schopny zohlednit v účetních výkazech vyšší reálnou hodnotu, proto je tato skutečnost zaznamenána v příloze

Příloha č. 3: vzorový výkaz z burzy prodejů a nákladů bitcoinu

Výkaz prodejů a nákladů

Prosinec 1, 2019 - Prosinec 31, 2019

Informace o účtu a portfoliu

Email: eva.tradova@everytrade.io
 Název portfolia: Ukázka 2019
 Měna portfolia: USD
 Způsob výpočtu nákladů: AVCO
 Období portfolia: 2019-12-01 - 2019-12-31

Čistá hodnota aktiv

	Prosinec 1, 2019 Počátek dne				Prosinec 31, 2019 Konec dne				Změna
	Kurz	Kladné	Záporné	Celkem	Kurz	Kladné	Záporné	Celkem	
Platidla		0.00	0.00	0.00		83 400.00	0.00	83 400.00	83 400.00
USD	1.0000	0.00	0.00	0.00	1.0000	83 400.00	0.00	83 400.00	83 400.00
Aktiva		0.00	0.00	0.00		3 606.32	0.00	3 606.32	3 606.32
BTC	7 587.8600	0.000000	0.000000	0.000000	7 212.6300	0.500000	0.000000	0.500000	0.500000
Celkem		0.00	0.00	0.00		87 006.32	0.00	87 006.32	87 006.32

Obchody

Symbol	Datum a čas obchodu	Množství	Cena	Výnosy	Poplatky	Náklady	Realizované
USD							
BTC / USD	2019-12-01 00:00:00	1.00000000	6 600.000000	-6 600.00	0.00	6 600.00	0.00
BTC / USD	2019-12-10 00:00:00	-0.50000000	180 000.000000	90 000.00	0.00	-3 300.00	86 700.00
Celkem BTC / USD		0.50000000		83 400.00	0.00	3 300.00	86 700.00
Celkem USD				83 400.00	0.00	3 300.00	86 700.00

Informace o finančních nástrojích

Symbol	Popis	Typ
USD	Americký dolar	oficiální měna Spojených států amerických
BTC	Bitcoin	nehmotná movitá věc, kryptoměna

Poznámka:

Tento report je vytvořen podle portfolia Ukázka 2019.

Realizované znamená realizovaný zisk nebo ztráta.

Náklady použité ve výpočtech jsou oceňovány váženým aritmetickým průměrem (anglicky AVCO).

Kurzy krypto a fiat aktiv jsou určovány na základě dat od třetích stran.

Všechny časové údaje jsou uváděny v koordinovaném světovém čase (anglicky UTC).

Použijte tento report jako podklad pro svého daňového poradce nebo účetní.

Příloha č. 4: vzorový výpis potvrzení transakcí

Potvrzení o obchodech

Leden 1, 2019 - Prosinec 31, 2019

Informace o účtu a portfoliu

Email	marek@everytrade.io
Název portfolia	Daňové přiznání za rok 2019
Měna portfolia	CZK
Způsob výpočtu nákladů	AVCO
Období portfolia	2019-01-01 - 2019-12-31

Obchody

Symbol	Datum a čas obchodu	Burza	Typ	Množství	Cena	Výnosy	Poplatky
EUR							
BTC / EUR	2019-01-06 04:23:51	CoinMate	NÁKUP	1.00212121	3 000.212121	-3 006.58	-34.86
BTC / EUR	2019-02-21 16:23:51	CoinMate	NÁKUP	1.00212121	3 200.212121	-3 207.00	-24.86
BTC / EUR	2019-03-29 16:23:51	CoinMate	NÁKUP	1.00212121	3 700.212121	-3 708.06	-44.86
BTC / EUR	2019-04-02 12:23:51	CoinMate	NÁKUP	1.00212121	4 500.212121	-4 509.76	-24.86
BTC / EUR	2019-05-19 09:23:51	CoinMate	NÁKUP	1.00212121	6 800.212121	-6 814.64	-14.86
BTC / EUR	2019-06-12 17:23:51	CoinMate	NÁKUP	1.00212121	7 500.212121	-7 516.12	-44.86
BTC / EUR	2019-07-24 13:23:51	CoinMate	NÁKUP	1.00212121	8 500.212121	-8 518.24	-44.86
BTC / EUR	2019-08-11 17:23:51	CoinMate	NÁKUP	1.00212121	8 700.212121	-8 718.67	-44.86
BTC / EUR	2019-09-23 17:23:51	CoinMate	NÁKUP	1.00212121	7 500.212121	-7 516.12	-44.86
BTC / EUR	2019-10-14 17:23:51	CoinMate	NÁKUP	1.00212121	6 700.212121	-6 714.42	-44.86
BTC / EUR	2019-11-23 17:23:51	CoinMate	NÁKUP	1.00212121	6 500.212121	-6 514.00	-44.86
Celkem BTC / EUR (Koupeno)				11.02333331	6 054.757576	-66 743.61	-413.50
BTC / EUR	2019-02-21 09:33:31	CoinMate	PRODEJ	-1.00212121	3 500.212121	3 507.64	-63.22
BTC / EUR	2019-03-29 11:33:31	CoinMate	PRODEJ	-1.00212121	3 600.212121	3 607.85	-33.22
BTC / EUR	2019-04-02 11:33:31	CoinMate	PRODEJ	-1.00212121	4 400.212121	4 409.55	-73.22
BTC / EUR	2019-05-19 03:33:31	CoinMate	PRODEJ	-1.00212121	7 300.212121	7 315.70	-53.22
BTC / EUR	2019-06-12 11:33:31	CoinMate	PRODEJ	-1.00212121	8 000.212121	8 017.18	-33.22
BTC / EUR	2019-07-24 08:33:31	CoinMate	PRODEJ	-1.00212121	9 500.212121	9 520.36	-73.22
BTC / EUR	2019-08-11 06:33:31	CoinMate	PRODEJ	-1.00212121	9 700.212121	9 720.79	-73.22
BTC / EUR	2019-09-23 03:33:31	CoinMate	PRODEJ	-1.00212121	9 100.212121	9 119.52	-73.22
BTC / EUR	2019-10-14 09:33:31	CoinMate	PRODEJ	-1.00212121	7 600.212121	7 616.33	-73.22
BTC / EUR	2019-11-23 09:33:31	CoinMate	PRODEJ	-1.00212121	8 000.212121	8 017.18	-73.22
BTC / EUR	2019-12-24 10:33:31	CoinMate	PRODEJ	-1.00212121	6 600.212121	6 614.21	-73.22
Celkem BTC / EUR (Prodáno)				-11.02333331	7 027.484848	77 466.31	-695.47
Celkem BTC / EUR				0.00000000		10 722.70	-1 108.98
Celkem EUR						10 722.70	-1 108.98

Informace o finančních nástrojích

Symbol	Popis	Typ
EUR	Euro	oficiální měna Evropské unie (eurozóny)
CZK	Česká koruna	oficiální měna České republiky